

แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปริญญานิพนธ์

ของ

นัทธิหทัย อุบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2552

แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปริญญานิพนธ์

ของ

นัทธิหทัย อุบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

บทคัดย่อ

ของ

นันทน์หทัย อุบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2552

นันทิ์หทัย อุบล. (2552). แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทัน
สื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง, รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์
กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และค่าน้ำหนักความสำคัญของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ส่งผลซึ่ง
กันและกันต่อการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 538 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย ความสามารถในการ
วิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์
หลักการ และแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์
ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์
ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายในภาพรวม จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ
5 ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ
ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับการรู้เท่าทันสื่อ
หนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์
และความสามารถในการนำสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

2. ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัลในภาพรวม จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5 ระหว่าง
ชุดตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ
ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรการ
รู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ
หนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ
.541,.706,.477 และ .563, ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับการรู้เท่าทันสื่อ
หนังสือพิมพ์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวม และจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.3 และ 5
พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถ
ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญในการ

ส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิกอล (U_1) และความรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิกอล (V_1)

RELATIONSHIP PATTERN BETWEEN ANALYTICAL THINKING ABILITY AND
NEWSPAPER LITERACY OF HIGH SCHOOL STUDENTS, SAMUTPRAKARN
EDUCATION AREA 1' OFFICE

AN ABSTRACT
BY
NUTHATHAI UBOL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
October 2009

Nuthathai Ubol. (2009). *Relationship Pattern Between Analytical Thinking Ability and Newspaper Literacy of High School Students, Samutprakarn Education Area 1' Office* . Master thesis. M.Ed. (Educational Research and Statistic). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Sakesarn Tongkhambanchong, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

The purpose of this study was two-fold. First, it aimed to investigate the relationship between analytical thinking ability and newspaper literacy and second, to examine the beta weights of analytical ability affecting newspaper literacy. The subjects comprised 538 high school students, Samutprakarn Education Area I's Office, through two-stage random sampling. The instruments for collecting data were analytical thinking ability test including ability of element analysis, ability of relationship analysis, and ability of principle analysis, and newspaper literacy test including basic of newspaper, ability of newspaper analysis, and ability of newspaper utilization.

The results revealed as follows:

1. The overall simple correlation coefficient according to Matthayom Suksa I, III, and V between analytical thinking ability (ability of element analysis, ability of relationship analysis, and ability of principle analysis) and newspaper literacy (basic of newspaper, ability of newspaper analysis, and ability of newspaper utilization) was significantly positive related at .01 level.

2. The overall canonical correlation of Matthayom Suksa I, III, and V between variable set of analytical thinking ability (ability of element analysis, ability of relationship analysis, and ability of principle analysis) and variable set of newspaper literacy (basic of newspaper, ability of newspaper analysis, and ability of newspaper utilization) were .541, .706, .477, and .563 with statistical significance at .01 level.

3. The canonical loadings coefficient between analytical thinking ability and newspaper literacy as a whole and according to Matthayom Suksa I, III, and V, it was found that beta weights of analytical thinking ability (ability of element analysis, ability of relationship analysis, and ability of principle analysis) significantly affected to canonical variables (U_1) and those of newspaper literacy (basic of newspaper, ability of newspaper analysis, and ability of newspaper utilization) significantly affected to canonical variables (V_1)

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ของ

นัทธ์หทัย อุบล

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ.2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(อาจารย์ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรวง)

.....ประธาน

(อาจารย์ดร.สุวพร เข้มแข็ง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรวง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ดร.ละเอียด รักษ์เฝ้า)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เนื่องด้วยรับความกรุณาเป็นอย่างดีจากอาจารย์ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนการแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะเป็นปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ดร.สุวพร เข้มเฮง และ อาจารย์ดร.ละเอียด รัชฎาแผ้ว ที่กรุณาเป็น กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาเสียเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบ ให้ ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นในภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาที่ให้คำแนะนำ ให้ความ ช่วยเหลือเสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาของผู้วิจัยที่คอยสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ การดูแล และผลักดันผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าแห่งการศึกษาและความสำเร็จในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกและบูชาบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้อบรมสั่งสอน สนับสนุน ช่วยเหลือ ผู้วิจัย ตลอดมา

นันทน์หทัย อุบล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ.....	9
ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ.....	9
ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อสิ่งพิมพ์.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ.....	15
แนวทางในการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ.....	17
การวัดการรู้เท่าทันสื่อ.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์	29
ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	29
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	31
องค์ประกอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	34
ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์.....	37
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ.....	39
งานวิจัยต่างประเทศ.....	39
งานวิจัยในประเทศ.....	39

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	 65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	 91
สังเขปวัตถุประสงค์ สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	98
 บรรณานุกรม.....	 99
 ภาคผนวก.....	 104
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	105
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ.....	107
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.....	46
2 จำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	68
4 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	69
5 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	70
6 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	71
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์และ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	72
8 สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับ ชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	73
9 คำนำนัยความสำคัญคานอนิคอลและค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปร อิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	74
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์และ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 3 และ 5.....	77
11 สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับ ชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 3 และ 5.....	80
12 คำนำนัยความสำคัญคานอนิคอลและค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปร อิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 3 และ 5.....	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 Media Literacy : Key Concept Model.....	19
3 ตัวแบบในการวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิดของ Suzuki Midori.....	22
4 แผนภูมิแสดงแบบแผนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....	48
5 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และ แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
6 ความสัมพันธ์คานานิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปร อิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ระดับมัธยมศึกษา.....	76
7 ความสัมพันธ์คานานิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปร อิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1	86
8 ความสัมพันธ์คานานิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปร อิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	88
9 ความสัมพันธ์คานานิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปร อิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพการณ์ทางสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งข่าวสาร เป็นยุคที่อุตสาหกรรมการสื่อสารมวลชนเติบโตและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การเผยแพร่เนื้อหาจึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีปริมาณมาก ข้อมูลข่าวสารต่างๆนั้นได้ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนทุกประเภท เป็นสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการรับรู้ ความเชื่อและการเรียนรู้ของประชาชนทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่เด็กเล็ก เด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่ และแม้แต่คนชราก็ตาม เรื่องราวข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเท็จหรือเรื่องจริง ถ้าสื่อมวลชนนำเสนอแล้ว “น้ำหนักและความเชื่อถือ” จะมีมากกว่าและเป็นแนวโน้มที่จะนำไปทำตามอยู่มาก ถ้าเรื่องราวเหล่านั้นเป็นเรื่องที่ชักนำหรือปลุกเร้าคนให้ไปสู่การปฏิบัติ จึงมีคำกล่าวเล่นๆแต่เป็นความจริงว่า “แท้จริงแล้วการปฏิบัติครั้งสำคัญของโลกที่ผ่านมาส่วนใหญ่เกิดจากปลายปากกาหรือการจุดประกายความคิดให้แพร่หลายสู่มวลชน โดยสื่อมวลชนทุกประเภทนั่นเอง” (ทวีป อภิสิริ .2539: 29) และอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2543: 24) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า สื่อหล่อหลอมเราทุกวัน มีอิทธิพลต่อความรู้สึกความเข้าใจ ค่านิยมและการประเมินคุณค่าต่อเรื่องต่างๆ รวมถึงเป็นตัวสะท้อนความสัมพันธ์ทางสังคม และยังเป็นการศึกษาตามอรรถาธิบายที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ในแง่นี้สื่อจึงมีพลังมากทั้งทางบวกและลบ และยังคงกล่าวอีกว่า การศึกษาที่ได้จากสื่อ นั้นความจริงสำคัญมาก เป็นการศึกษาแบบที่ใหญ่มากโตไม่น้อยกว่าโรงเรียน เราเรียนรู้ในระบบโรงเรียน 9 ปี 12 ปี ชีวิตที่เหลืออยู่กับสื่อทั้งนั้น ข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้จากสื่อเป็นร่างแหที่ครอบคลุมทุกคนในสังคมโดยที่บางที่เราไม่รู้ตัว

สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์มีประสิทธิภาพมากด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ (อรรถนพ เขียวถาวร.2542:16) จากการรายงานการอ่านหนังสือของคนไทย ที่จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า หนังสือพิมพ์เป็นหนังสือที่มีคนอ่านมากที่สุด และในปี 2548 วัยรุ่น อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุดถึงร้อยละ 68.9 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2546 ถึงร้อยละ 77.5 (วิสิทธิ์. 2007: ออนไลน์)

“หนังสือพิมพ์” จึงเป็นสื่อหลักของสื่อมวลชน และในปัจจุบันสื่อมวลชนสาขาอื่น ไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ จะนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ไปเผยแพร่ และวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นข่าวให้ประชาชนได้รับรู้ ทำให้ข่าวนั้นแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว (พิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์.2549: 122) หนังสือพิมพ์จึงเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่คงทนถาวร ข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์จะยืนยาวเป็นเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ และสามารถรายงานเหตุการณ์ข่าวสาร

ได้อย่างล้าลึกกว้างขวาง และในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์มีบทบาทอย่างมากในสังคม ประชาชนที่มีการศึกษาระดับกลางและระดับสูง ทั้งนักการเมือง นักธุรกิจและบุคคลทั่วไป มีความต้องการบริโภคหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมากและบริโภคเป็นประจำทุกวัน (กอบกุล ถาวรานนท์. 2545: 47) หนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณภาพก็จะมีส่วนในการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามหนังสือพิมพ์ที่ไร้คุณภาพก็จะลดประชาชนและสังคมให้ตกต่ำลงสู่ปลักแห่งความวุ่นวายหายนะ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. 2542: 83) อันเนื่องมาจากหนังสือพิมพ์มีกระบวนการสร้างความจริงทางสังคมที่สลับซับซ้อน สามารถสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยการนำเสนอเนื้อหาทางหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษา การให้ความสำคัญกับข่าว แง่มุมที่เลือกนำเสนอต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นที่มาของภาพลักษณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่สื่อสามารถสร้างออกมาให้ปรากฏต่อการรับรู้ของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ (ธีระยุทธ ลาตีพี. 2549: 81) และบุญเลิศ ศุภดิลก(2544: 9) กล่าวถึงการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ว่า เราเคยเรียกกันว่า “ข่าว” (News) คือ รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ข่าวต้องเป็นที่ “น่าสนใจ” แก่ผู้อ่าน และเฉพาะข่าวที่เป็นสาระประโยชน์เท่านั้นจึงจะได้รับการตีพิมพ์ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากอำนาจของธุรกิจการเงินและบันเทิง ข่าวไม่จำเป็นต้องเป็นข้อเท็จจริง จะเป็นอะไรก็ได้ที่ผู้อุปถัมภ์หรือบริษัทธุรกิจต้องการจะให้ตีพิมพ์ แม้น่าสนใจต่อผู้อ่านหากเจ้าของธุรกิจสนใจและมีช่องทางทำมาหากินได้ก็สามารถเสนอเป็นข่าวได้เช่นกัน และปัจจุบันหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เสนอข่าวยาวไม่แพ้นวนิยาย ข่าวสองแ่งสองงามยิ่งอ่านยิ่งสับสนและก่อให้เกิดความสับสนเพื่อประโยชน์ทางการเงินและธุรกิจ และ นอกจากนี้การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะข่าวอาชญากรรมทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจ หรือบิดเบือนไปจากความจริง หรือเสนอวิธีการของคนร้ายในการประกอบอาชญากรรม อาจมีผลทำให้คนที่มีความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว เกิดความคิดที่จะประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ นวนิยาย รายการบทความ เรื่องสั้นที่ลงในหนังสือพิมพ์บางฉบับ ก็เป็นไปในทำนองกระตุ้นยั่วยุอารมณ์ ผู้อ่านที่จิตใจไม่มั่นคงโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนอาจถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี โดยไม่รู้ตัว (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. 2542: 86) และผลการสำรวจผู้รับสารหรือผู้ใช้ประโยชน์จากข่าว พบว่า หนังสือพิมพ์ปัจจุบันเสนอข่าวอาชญากรรมมากเกินไป และข่าวอาชญากรรมนั้นทำให้เกิดการเลียนแบบและเกิดความไม่สงบในสังคม (กอบกุล ถาวรานนท์. 2545: 47) และจากการศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ : ศึกษาการรายงานข่าวแบบพิพากษาก่อน จากหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ ของมลินี สมภพเจริญ (2540: 47) พบว่า หนังสือพิมพ์ใช้สมญานามเรียกบุคคลที่ตกเป็นข่าว ด้วยถ้อยคำที่มีน้ำหนักความหมายเชิงลบเสนอภาพบุคคลที่ตกเป็นข่าวพาดหัวข่าว จำนวนการอ้างแหล่งข่าวและปริมาณพื้นที่ข่าวที่นำเสนอข้อเท็จจริงของฝ่ายบุคคลที่ตกเป็นข่าวมีน้อยกว่าฝ่ายตรงข้ามกับบุคคลที่ตกเป็นข่าว เมื่อเจนนับและเปรียบเทียบ ประเด็นที่นำเสนอมากที่สุดคือความผิดของบุคคลที่ตกเป็นข่าว เร่งรัดให้นำบุคคลที่ตกเป็นข่าว

มาลงโทษ และยังเรียกร้องให้เกิดประชนชาติ หรือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ที่มีทิศทางความรู้สึกเชิงลบต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว และจากงานวิจัยของพิรงรอง รามสูต (พิมพ์ ธรรมพิทักษ์พงษ์.2549:109) พบว่าจากการนำเสนอข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มีปัญหา 3 ส่วน ดังนี้

1. เนื้อหาข่าว การนำเสนอเนื้อหาผิดไปจากข้อเท็จจริง คือนำเสนอข้อมูลไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยความผิดพลาดที่พบบ่อยมีสาเหตุหลักคือ การอ้างแหล่งข่าวหรือข้อมูลที่ผิดพลาด การตีความหรือหยิบประเด็นข่าวผิดพลาด และมีการใช้ภาษาผิดพลาด มีการเสนอข่าวลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกิดขึ้นกับทุกกลุ่มในสังคม การเสนอข่าวโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรม ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้แก้ช่อกล่าวหา เป็นการนำเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว การเสนอข่าวโดยขาดหลักความสมดุล โดยเสนอข่าวให้น้ำหนักไปด้านใดด้านหนึ่ง

2. ภาพข่าว มีการนำเสนอภาพข่าวที่ไม่เหมาะสมและทำให้เกิดความเสียหาย โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ประชานิยม เช่น ภาพความตายที่สะท้อนถึงความโหดเหี้ยมทารุณ ภาพสตรี เด็กและเยาวชนที่ถูกลวงละเมิดทางเพศ ภาพเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิด

3. ภาพโฆษณา มีการนำเสนอการโฆษณาที่ไม่เป็นธรรม เช่นการโฆษณาที่เป็นเท็จ การโฆษณาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือโฆษณาบิดเบือนความเป็นจริง การโฆษณาที่ไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงที่ต้องเปิดเผย ข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์จึงมีผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่อาจตกเป็นเหยื่อจากสื่อได้ง่าย อันเนื่องมาจากประสบการณ์ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และ วุฒิภาวะอันจำกัด เยาวชนจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง กับสภาวะของสังคมที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่ล้นเกินและบิดเบือนไปจากความเป็นจริง การให้ความรู้เพื่อให้เยาวชนได้ รู้เท่าทันสื่อจึงกลายเป็นประเด็นที่สำคัญ ในหลายๆประเทศได้บรรจุการเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อไว้ในหลักสูตร แต่สำหรับในประเทศไทยการเรียนรู้เพื่อการเท่าทันสื่อนั้นยังคงเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อพบว่า การรู้เท่าทันสื่อจำเป็นต้องอ้างอิงอาศัยฐานคิดของคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ไม่ชอบตกอยู่ภายใต้อิทธิพล ไม่ประมาท แต่ขอใช้ปัญญาและการ คิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งในที่สุดก็คือการยึดหลักกาลามสูตรของพุทธศาสนา(สุชาดา จักรพิสุทธิ. 2547: ออนไลน์) และจากการศึกษาของ อุดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543: 163) ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่อการรู้เท่าทันสื่อของผู้รับสารคือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้รับสาร คือ รับสารอย่างเป็นนักตั้งคำถาม และผลจากการสัมภาษณ์นั้นยังเชื่อว่าการรู้เท่าทันสื่อสามารถเป็นดัชนีชี้วัดการพัฒนาได้อีกด้วย และสิ่งที่การรู้เท่าทันสื่อชี้วัดได้แน่นอนคือการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของคน(อุดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ .2543: 164) จากแนวคิดของความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อกล่าวได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่จะพัฒนาให้เป็นผู้รู้เท่าทันสื่อ และความสามารถใน

การคิดวิเคราะห์ยังเป็นดัชนีชี้วัดการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่ออีกด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาเยาวชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนที่จะเติบโตอยู่ในท่ามกลางกระแสข่าวสารที่ถาโถมรอบตัว โดยไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเครื่องมือของผู้ที่อยู่เบื้องหลังของสื่อมวลชน และเติบโตมาเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5
2. เพื่อศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5
3. เพื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญคานาในคอลของความสามารถในการคิดวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบย่อยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์แต่ละด้านว่ามีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในแต่ละด้านส่งผลซึ่งกันและกันต่อการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อย่างไร ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สำหรับครูเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหลักสูตร และสำหรับผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน รู้เท่าทันสื่อได้อย่างเหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนบริโภคสื่ออย่างรู้เท่าทัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ซึ่งมีทั้งหมด 12 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 13,482 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5,599 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5,422 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2,461 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

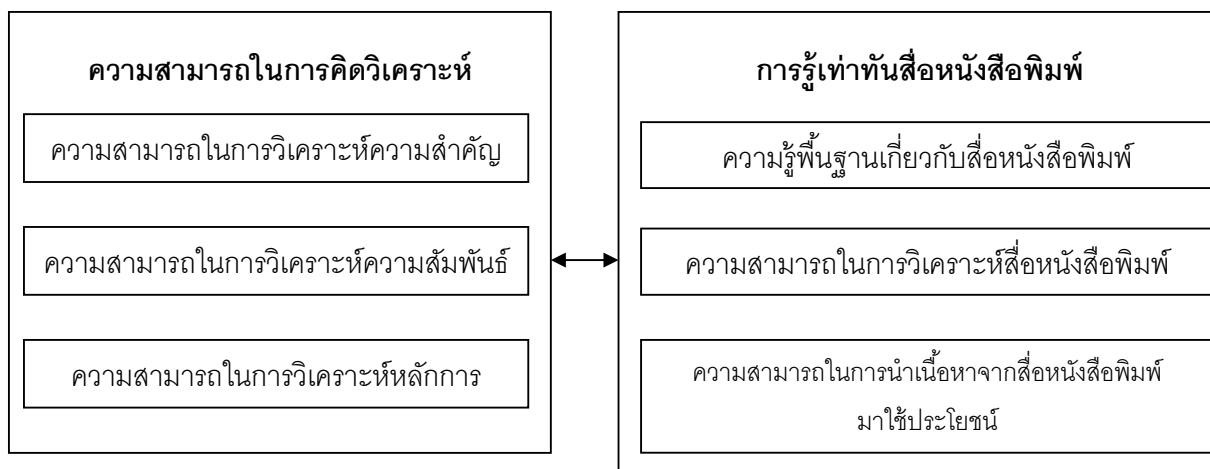
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ซึ่งมีจำนวน 538 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 290 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 138 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 110 คน ที่ได้มาโดยการสุ่ม 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ
 - 1.2 ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
 - 1.3 ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ
2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์
 - 2.2 ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์
 - 2.3 ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การรู้เท่าทันสื่อมีนิยามที่ประกอบด้วย ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ และในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อในส่วนของผู้รับสื่อนั้น มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่สื่อนำเสนอ ซึ่งเมื่อพิจารณาในส่วนความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นจะ ประกอบด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ 3 ด้าน คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีลักษณะเป็นชุดตัวแปร ทั้งนี้เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ กรณีที่ตัวแปร X และ Y ที่ศึกษาเป็นชุดตัวแปร การศึกษาความสัมพันธ์จึงใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ซึ่งเสนอตาม กรอบการวิจัย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย (Research Conceptual Framework)

สมมติฐานในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบย่อยของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ทั้งสามด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
2. ชุดของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับชุดของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งในภาพรวม และจำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา

3. องค์ประกอบย่อยของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างน้อย 1 องค์ประกอบ ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ในแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งในภาพรวม และ จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรู้และเข้าใจเนื้อหาสาระจากข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และสามารถใช้ประโยชน์จากเนื้อหาสาระจากหนังสือพิมพ์ โดยศึกษาในกรอบเนื้อหาด้บบันเทิงในหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก และหนังสือพิมพ์มติชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเข้าใจเนื้อหาสาระจากข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายของการนำเสนอภาพและข้อความข่าวที่นำเสนอ มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกนำเสนอภาพและข้อความข่าว มีความรู้ความเข้าใจถึงที่มาของภาพและข้อความข่าว

1.2 ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการวิเคราะห์เนื้อหาจากภาพข่าว และภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าว โดยสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการชี้นำของสื่อได้ สามารถเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนาในการนำเสนอภาพข่าว และภาษาที่ใช้ รวมทั้งเหตุผลในการนำเสนอโดยใช้ภาพและภาษาที่ใช้

1.3 ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงออกถึงการรู้ว่าเขาเนื้อหาสาระที่รับมาจากสื่อหนังสือพิมพ์ไปใช้ได้ สามารถเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ รวมทั้งสามารถเลือกที่จะปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามได้อย่างสมเหตุสมผลสามารถนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งรู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏตามสื่อต่างๆให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชนและสังคมโดยรวม

2. กรอบเนื้อหาด้บบันเทิง หมายถึง ข่าวสารในหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับ ดารา นักร้อง ศิลปิน วงดนตรี นักดนตรี

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาแยกแยะเพื่อหาส่วยย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่างๆประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการใด การวิเคราะห์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญ หรือจำเป็น หรือมีบทบาทมากที่สุด อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล

2. ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการค้นหาว่าความสัมพันธ์ย่อยๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

3. ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการค้นหาโครงสร้างของระบบ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้ด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลักเป็นแกนกลาง มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด มีเทคนิคอย่างไร หรือยึดคติใด

4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทขึ้นไปทางด้านการวัดผลการศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 ท่าน และผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไป ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ประเมินแบบสอบถามเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ โดยนำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.1 ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.2 ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.4 แนวทางในการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.5 การวัดการรู้เท่าทันสื่อ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 - 2.1 ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 - 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 - 2.3 องค์ประกอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 - 2.4 ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์
 - 2.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์
 - 3.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

1.1 ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

National Leadership Conference on Media literacy (สเล็ียร์ เซยประทับ.2544: 1 อ้างอิงจาก National Leadership Conference on Media literacy) ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อว่า คือ ความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสื่อเนื้อหาหรือสาร

คอนซิดาย (รักจิต มั่นพลศรี.2547: 68 อ้างอิงจาก Considine. 1995) ได้อธิบายความหมายของการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็น การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างพินิจพิจารณา ด้วยการศึกษ และตรวจสอบสื่อในด้านตัวบท (Text) เนื้อหา (Content) รูปแบบ (Form) จุดกำเนิดและความเป็น

เจ้าของ (Ownership) ตลอดจนถึงอุดมการณ์ (Ideology) และอำนาจชักจูง (Persuasive Power) ที่มีอยู่ในสื่อ

ซิลเวอร์เบลต (เสถียร เขยประทับ.2544: 17 อ้างอิงจาก Silverblatt.)ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็น การตระหนักในผลกระทบของสื่อที่มีต่อบุคคลและสังคม การเข้าใจในกระบวนการของสื่อสารมวลชน การพัฒนายุทธวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์และการอภิปรายเนื้อหาของสื่อมวลชน การตระหนักว่าเนื้อหาของสื่อมวลชนช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมปัจจุบันของเราและตัวเรา ปลุกฝังให้เกิดการชื่นชม การเข้าใจและการเห็นคุณค่าของเนื้อหาของสื่อมวลชนมากขึ้น

พอตเตอร์ (พรทิพย์ เย็นจะบก.มปป: 1 อ้างอิงจาก Potter) ให้ความหมายการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็น ความเข้าใจลักษณะรูปแบบของสื่อ และความสามารถในการอธิบายความหมายของสิ่งที่เราพบในสื่อได้ เราจะสามารถเข้าใจลักษณะรูปแบบของสื่อและสามารถอธิบายความหมายของข้อมูลข่าวสารหรือเนื้อหาของสื่อได้จากฐานความรู้ที่เรามี ซึ่งฐานความรู้นั้นต้องการเครื่องมือและวัตถุดิบในการสะสมเพิ่มพูน เครื่องมือคือ ทักษะความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของเราเอง เพื่อการอ่านสื่อให้ออก และวัตถุดิบคือ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อและจากโลกความจริง คนที่มีทักษะความสามารถในการอ่านออกเขียนได้สูง จะสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจสื่อได้ดี ทำให้มีระดับการอ่านสื่อออกได้สูงตามไปด้วย คนเหล่านั้นจะสามารถเข้าใจเนื้อหาของสื่อได้ดี และมีการตัดสินใจที่ดีขึ้นว่าจะเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อเนื้อหาจากสื่อเหล่านั้นได้มากน้อยเพียงใด ไปจนกระทั่งมีความสามารถในการใช้สื่อเพื่อความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของตนเองได้

บราวน์ (รักจิต มั่นพลศรี.2547: 68 อ้างอิงจาก Brown. 1991) ให้ความหมายของคำว่า การรู้เท่าทันสื่อว่าเป็น การวิเคราะห์สื่อทั้งลักษณะทางความงดงาม ปัจจัยทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยทักษะการเปิดรับสารอย่างพินิจพิเคราะห์นั้น โดยให้ความสำคัญในส่วนหลังของกระบวนการสื่อสาร คือ ผู้รับสารหรือผู้ใช้สื่อ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารร่วมกับผู้ส่งสาร ดังนั้นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารจึงต้องรับผิดชอบร่วมกันสำหรับคำถามที่ว่า “สื่อจะถูกใช้อย่างไรหรือสื่อมีผลกระทบอย่างไรต่อสังคม”

มิโดริ (พรทิพย์ เย็นจะบก. มปป: 63 อ้างอิงจาก Midori: 2000) ให้ความหมายการรู้เท่าทันสื่อเป็น ความสามารถในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินค่าสื่อ ยิ่งไปกว่านั้นคือความสามารถในการเข้าถึงสื่อและนำเสนอสื่อในแบบฉบับของตนเอง สามารถผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารได้หลากหลายรูปแบบ การรู้เท่าทันสื่อยังหมายถึงถึงกิจกรรมทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์ และโอกาสในการเข้าถึงสื่อ

บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา (2539: 104) ได้ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อมวลชนว่าคือ ความสามารถในการอนุมานต้นตอของข้อมูลที่ปรากฏในสื่อมวลชน ซึ่งความรู้ดังกล่าวจะทำให้เห็นว่าเหมือนฉนวนของการไม่ตกเป็นเหยื่อให้สื่อมวลชน โดยไม่รู้ตัวแล้วยังอาจจะเป็นรากฐานที่จะช่วยระดมให้สื่อมวลชนอยู่ในร่องในรอยตามความปรารถนาของผู้บริโภคสื่อมวลชนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้สื่อมวลชนดำเนินรอยตามความต้องการของผู้บริโภคสื่อมวลชนด้วย

รักจิต มั่นพลศรี (2547: 69) ได้ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อว่าคือ ทักษะความสามารถของบุคคลในการเข้าถึง ตีความ วิเคราะห์ วิพากษ์ ตัดสิน และประเมินค่าข้อมูลข่าวสารที่สื่อนำเสนอ ทั้งในส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นผลให้บุคคลนั้นมีพลังอำนาจในการควบคุมอิทธิพล หรือผลกระทบจากสื่อได้

อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543: 158-159) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชน โดยเก็บข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน นักวิชาชีพสื่อสารมวลชนและนักการศึกษาจำนวน 8 ท่าน สรุปเป็นความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ 3 ด้าน คือ

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อ คือ การเข้าใจว่าสื่อมวลชนคืออะไร มีวิธีการทำงานอย่างไร รู้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการทำงานสื่อ รู้ว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นใคร การเข้าใจกระบวนการผลิตของสื่อ รู้ว่าภาพที่นำเสนอผ่านการเลือกสรร ตัดต่อ การเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสื่อ และรู้ที่มาของข้อมูลที่ปรากฏอยู่ตามสื่อต่างๆ รวมทั้งรู้เบื้องหน้าเบื้องหลังของสื่อ

2. ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ คือ การวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สื่อนำเสนอว่าสื่อมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการนำเสนอ เพราะเหตุใดสื่อจึงนำเสนอเนื้อหาสาระในลักษณะนั้น ข่าวสารข้อมูลที่สื่อเผยแพร่คืออะไรคือข้อเท็จจริง และอะไรคือความคิดเห็นหรือข้อข้องใจที่สื่อต้องการชี้นำ สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้ตลอดจนความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งสามารถตีความเนื้อหาสาระและนัยยะที่อยู่ในสื่อได้อีกอย่างเข้าใจ

3. การนำเนื้อหาสาระไปใช้ประโยชน์ คือ การรู้ว่าจะเอาเนื้อหาสาระที่รับมาจากสื่อไปใช้ได้อย่างไร รู้ว่านำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร รวมทั้งรู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชนและสังคมโดยรวม

จากความหมายของนักคิดต่างๆ เมื่อมองในส่วนที่เป็นสื่อหนังสือพิมพ์ กล่าวได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจสื่อหนังสือพิมพ์ สามารถตีความ วิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ เข้าใจถึงสิ่งที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ สามารถแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอด้วย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตสื่อ เป็นสื่อหนังสือพิมพ์ ตามแนวคิดของ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน นักวิชาชีพสื่อสารมวลชน และนักการศึกษา ซึ่งเป็นผลจากการ สัมภาษณ์ของอดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ ดังนี้

1. การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรู้และเข้าใจ เนื้อหาสาระจากข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากข้อมูลข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ และสามารถใช้ประโยชน์จากเนื้อหาสาระจากหนังสือพิมพ์ โดยศึกษาในรอบเนื้อหา ด้าน บันเทิงในหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าว สด หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก และหนังสือพิมพ์มติชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถของ นักเรียนในการเข้าใจเนื้อหาสาระจากข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สามารถเข้าใจความหมายของ ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายของการนำเสนอภาพและ ข้อความข่าวที่นำเสนอ มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกนำเสนอภาพและข้อความข่าว มีความรู้ความ เข้าใจถึงที่มาของภาพและข้อความข่าว

1.2 ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความสามารถ ของนักเรียนในการวิเคราะห์เนื้อหาจากภาพข่าว และภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าว โดยสามารถแยกแยะ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการชี้นำของสื่อได้ สามารถเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนาในการ นำเสนอภาพข่าวและภาษาที่ใช้ รวมทั้งเหตุผลในการนำเสนอโดยใช้ภาพและภาษาที่ใช้

1.3 ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงออกถึงการรู้ว่าจะเอาเนื้อหาสาระที่รับมาจากสื่อ หนังสือพิมพ์ไปใช้ได้ สามารถเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ รวมทั้งสามารถเลือกที่จะปฏิบัติตามหรือไม่ ปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสมผลสามารถนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตรประจำวัน รวมทั้งรู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารที่ ปรากฏตามสื่อต่างๆให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชนและสังคมโดยรวม

1.2 ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

มาสเตอร์แมน (กาญจนา แก้วเทพ.มปป:13 อ้างอิงจาก Masterman.1985) ประมวลเหตุผล สำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. เนื่องจากปริมาณการบริโภคสื่อของผู้คนในยุคปัจจุบันมีอย่างสูงมาก
2. ข่าวสารจากสื่อไม่น่าเชื่อถือได้เพียงแต่ “แจ้งเพื่อทราบ” เท่านั้น หากแต่ยัง สามารถที่จะหลอหลอมนักวิชาการและบัณฑิตจิดสำนึกของผู้รับสารอีกด้วย

3.การบริหารจัดการและกระบวนการสร้างข้อมูลข่าวสารมีพัฒนาการที่เจริญเติบโตและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นทุกที จนกระทั่งผู้รับสารไม่อาจรับมือได้

4. สื่อมวลชนเกิดมาพร้อมกับระบอบประชาธิปไตยและเป็นหลักการสำคัญสำหรับระบบการปกครอง แต่สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นหลักประกันที่ดีหรือเปล่า และลักษณะไม่เป็นประชาธิปไตยของสื่ออาจทำได้อย่างซ่อนเร้น แบนเนี่ยนและไร่องรอย

5. วัฒนธรรมการสื่อสารด้วยภาพคือการให้ความเชื่อถือในภาพ แต่ภาพที่ปรากฏในสื่อเกิดจาก "การประกอบสร้าง" เพื่อนำไปสู่ความหมายหนึ่งๆตามความประสงค์ของผู้สร้าง

6. ขอบเขตข่าวสารของโลกขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในระดับชาติและระดับโลก ทำให้เกิดความสามารถของผู้รับสารที่จะตรวจสอบด้วยประสบการณ์ตรงนี้ แต่ในเวลาเดียวกัน ในด้านเศรษฐกิจกลับมีการกระจุกตัวของการเป็นเจ้าของมากขึ้น และข่าวสารได้เข้าไปมีบทบาทพัวพันกับเรื่องเศรษฐกิจและการเมืองอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นผู้รับสารจะเปิดรับเพียง "ผลผลิตปลายทาง" เท่านั้นไม่ได้ แต่จะต้องมองย้อนขึ้นไปถึงต้นทางของการผลิตข่าวสารนั้นด้วย

7. ในอนาคตเด็กๆของเราจะต้องมีชีวิตอยู่ในสังคมข่าวสารที่สลับซับซ้อนและแตกแยกกระจายมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงควรเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องเตรียมเด็กของเราให้มีความสามารถที่จะใช้การสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองให้ได้อย่างดีในอนาคต

นภินทร ศิริไทย (2547: 56-57) ให้เหตุผลสำคัญที่ทำให้เราต้องตื่นตัวกับการสร้างการรู้เท่าทันสื่อ คือ

1. สื่อมวลชนมีอิทธิพลและมีความสำคัญต่อความรู้สึกนึกคิดของคน เพราะโดยสภาพการณ์ของโลกปัจจุบัน จะพบว่า สื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้เราทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปในทุกมุมโลก ผู้รับสารจะได้รับรู้ทั้งข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงและความคิดเห็น อีกทั้งสื่อมวลชนยังสนองต่อความต้องการและความสนใจของบุคคล ช่วยให้ผู้รับสารเป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์

2. พัฒนาการของเทคโนโลยีและธุรกิจด้านสื่อสารมวลชนมีผลทำให้สื่อมวลชนมีพลังและความสามารถในการเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ดังนั้นผลกระทบของสื่อจึงเกิดขึ้นในวงกว้างตามไปด้วย

3. วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของคนยุคปัจจุบัน ทำให้มีแนวโน้มว่า เด็กและเยาวชนจะใช้เวลากับสื่อมวลชนมากกว่าเวลาที่ใช้ศึกษาในชั้นเรียน และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

4. เรามักไม่ค่อยสังเกตเห็นว่าปัจจุบันนี้ สื่อมวลชนมีส่วนทำให้คนเกิดความเฉยชา เพราะการที่เราใช้เวลากับสื่อมากขึ้น จะส่งผลให้เราเหลือเวลาสำหรับกิจกรรมอื่นน้อยลง ในขณะที่ข่าวสารที่เราได้รับจากสื่อในปริมาณมากขนาดนั้น แม้ว่าจะช่วยให้เรามีความรู้รอบรู้ เข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ได้แนวคิดมากมายเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ทว่าหลังอาหารเย็น หลังการฟังวิทยุหรือหลังดูโทรทัศน์รายการโปรด และหลังการอ่านหนังสือพิมพ์ประจำวันหรือนิตยสาร วารสารอื่นๆ แล้ว เราก็ล้าจนแทบไม่อยากเริ่มต้นทำอะไร หรือไม่ก็ถึงเวลานอนพอดี

5. สื่อมวลชนมีเทคนิควิธีการเฉพาะในการสร้างพลังอำนาจเพื่อโน้มน้าวใจผู้รับสารให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรม โดยการอาศัยกลยุทธ์การเข้ายวนอารมณ์ ทั้งโดยภาพและเสียงที่เข้าถึงอารมณ์ของผู้รับสาร ดังเช่น กรณีที่ชัดเจนของอิทธิพลของสื่อโฆษณาต่อพฤติกรรมการบริโภคของผู้รับสาร เป็นต้น

6. อาจกล่าวได้ว่า เป็นผลกระทบในแง่ลบโดยตรงที่เกิดจากคนทำสื่อ เพราะแม้ว่าโดยทฤษฎีแล้ว นักสื่อสารมวลชนหรือสื่อมวลชนจะต้องมีความเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด แต่ในฐานะของปุถุชนธรรมดา คนทำสื่อย่อมต้องมีทัศนคติและค่านิยมส่วนตัว ซึ่งจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ทัศนคติเหล่านี้จะถูกถ่ายทอดผ่านเนื้อหาของสารมาสู่ผู้รับสาร

จากความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามลักษณะของหนังสือพิมพ์แล้ว พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีลักษณะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงมหาชนได้จำนวนมาก มีความคงทนถาวร ผู้อ่านสามารถอ่านย้อนกลับไปได้ (อรรถนพ เจริญถาวร. 2542: 20) หนังสือพิมพ์สามารถสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยการนำเสนอเนื้อหาทางหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาการให้ความสำคัญกับข่าว แง่มุมที่เลือกนำเสนอต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นที่มาของภาพลักษณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่สื่อสามารถสร้างออกมาให้ปรากฏต่อการรับรู้ของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นกระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสื่อมวลชน (ธีระยุทธ ลาตีฟี. 2549 : 81) และหนังสือพิมพ์ยังเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดความตื่นตระหนก ซึ่งมักจะเกิดขึ้นจากหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์หัวสี หลังจากนั้นจะต่อเนื่องไปยังหนังสือพิมพ์อื่นและรายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์จะเริ่มแคมเปญด้วยการพูดว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นภัยต่อสังคม และหลังจากนั้นนักการเมืองก็จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนแคมเปญ และบ่อยครั้งก็มีผลให้มีการออกกฎหมาย (พรทิพย์ เย็นจะบก.มปป : 60) ปัจจุบันหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เสนอข่าวยาวไม่แพ้นวนิยาย ข่าวสองแง่สองง่ามยิ่งอ่านยิ่งสับสนเพื่อผลประโยชน์ทางการเงินและธุรกิจ (บุญเลิศ ศุภดิolk. 2544: 9) จะเห็นได้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์ส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคมได้ทั้งในด้านความเชื่อ ทัศนคติ และส่งผลไปถึงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมได้

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ

ศูนย์การรู้เท่าทันสื่อ (Center for Media Literacy) (รักจิต มั่นพลศรี .2547: 73) ได้รวบรวมแนวคิดแล้วตีพิมพ์ในหนังสือ The Media Literacy Resource Guide โดยมีแนวคิดหลักของการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

1. สื่อทั้งหลายล้วนแต่เป็นการประกอบสร้าง(Construction) หลักการที่สำคัญของประเด็นนี้คือ สื่อไม่ได้เป็นกระจกสะท้อนความจริงของโลก สื่อส่วนมากประกอบสร้างอย่างพิถีพิถัน ซับซ้อน และมีเทคนิคมากมาย เพื่อให้ดู “สมจริง” เพื่อนำเสนอต่อผู้รับสารอย่างมีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เนื้อหาหรือตัวบทของสื่อมักเป็นการสร้างขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติและแนบเนียนจากองค์ประกอบของกระบวนการผลิต เช่น การเลือกมุกกล้อง การใช้สี เสียงการให้แสง เทคนิคพิเศษต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้เกือบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่เราจะเห็นขอบเขตความเป็นจริงที่เชื่อมต่อกับโลกของสื่อ ดังนั้นภาระหน้าที่ของเราคือการทำให้รอยเชื่อมต่อนั้นชัดเจนขึ้นจนสามารถสังเกตเห็นได้ และวิธีหนึ่งก็คือ การรื้อถอน การประกอบสร้างเหล่านี้เช่น แยกเทคนิคของสื่อออกจากตัวเนื้อหา เพื่อดูว่าเมื่อรื้อถอนส่วนประกอบนี้ออกมาแล้วแต่ละส่วนจะส่งผลอย่างไร หรือมีความหมายอย่างไร

2. สื่อประกอบสร้างความเป็นจริง(Reality)ของสังคม โดยมากสิ่งที่เราคิดและรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวเรา เราเรียนรู้ได้จากการนำเสนอของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติ การตีความ และการสรุปความต่างๆ ถูกประกอบสร้างมาก่อนแล้วโดยสื่อ กล่าวคือ เนื้อหาของสื่อเป็นการผสมผสานระหว่างข้อมูลข่าวสาร ค่านิยมและทัศนคติมุมมองจากทั่วโลกที่ถูกแยกประเภท จัดลำดับ และถูกมุ่งเน้นให้นำไปใช้ในทางใดทางหนึ่ง แต่เราก็มักจะยอมรับสิ่งเหล่านั้นอย่างเป็นปกติธรรมดา ดังนั้น สื่อจึงมีอิทธิพลอย่างมากในการหล่อหลอมและกล่อมเกลาความรู้สึกตามสภาพความเป็นจริง และค่านิยมทางสังคมของเรา การรู้เท่าทันสื่อจะช่วยเสริมให้เราสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับ “ความเป็นจริง” เหล่านั้นที่สื่อนำเสนอ

3. ผู้รับสารสามารถต่อรองความหมายของเนื้อหาสื่อ(Negotiate the Meaning) กล่าวคือ “ความเป็นจริง” ที่สื่อสร้างไม่ได้แปลความได้เพียงความหมายเดียว เพราะเนื้อหาสื่อมีการตีความได้หลากหลายทิศทาง ไม่มีคำว่า “ถูกต้องที่สุด” ในการอ่านสื่อ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้รับสารจะให้ความหมายของเนื้อหาสื่อเหล่านั้นแบบเดาสุ่มๆไป เพราะผู้รับสารแต่ละคนจะค้นหาหรือต่อรองความหมายตามปัจจัยทางปัจเจกบุคคลและปัจจัยของกลุ่ม เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ชนชั้น ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ความจำเป็นส่วนบุคคล และเงื่อนไขในชีวิตประจำวัน ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว ความพร้อมหรือความบกพร่องทางกายภาพ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้รับสารแต่ละคนมีวิธีจัดการกับความหมายที่อยู่ในสื่อแตกต่างกัน จุดประสงค์ของการรู้เท่าทันสื่อคือ ต้องการให้เราเป็น

ผู้รับสารที่สามารถตีความหมายของเนื้อหาสื่อ โดยมีการตีความที่หลากหลายแตกต่างออกไปจากที่ผู้ส่งสารนำเสนอมา

4. สื่อมีนัยแฝงเชิงการค้า (Commercial Connotation) และเป็นการประกอบสร้างในบริบทเชิงการค้า (Commercial Context) ในการศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ เราควรจะศึกษาไปถึงว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจของสื่อส่งผลกระทบต่อเนื้อหา เทคนิคการนำเสนอ และการกระจายช่องทางการขายได้อย่างไร ที่สำคัญเราควรตระหนักว่าวัตถุประสงค์ในเชิงปฏิบัติของการผลิตสื่อทั้งหมดก็คือ “ธุรกิจ” ที่มุ่งหวังผลกำไร ผู้รับสารจะถูกกำหนดให้เป็น “ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมาย” ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีศักยภาพในการซื้อสินค้าหรือบริการของสื่อ ในบางครั้งตัวผู้รับสารเองก็กลายเป็นสินค้าที่สามารถขายให้กับผู้ผลิตโฆษณาได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นเมื่อปัจจัยเชิงการค้ามีอิทธิพลต่อการนำเสนอของสื่อ ผู้รับสารจึงต้องพิจารณาเนื้อหาสื่อโดยมองย้อนกลับไปถึงต้นทางของการผลิตข่าวสารนั้นด้วย มิใช่เปิดรับเพียงผลผลิตปลายทางเท่านั้น

5. เนื้อหาในสื่อทั้งหลายเต็มไปด้วยอุดมการณ์ (Ideology) และค่านิยม (Values) แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ (Awareness) ว่ามีระบบอุดมการณ์และค่านิยมโดยอยู่ในสื่อบ้าง เราต้องพึงตระหนักว่า สินค้าสื่อต่างๆ จะผลิตสารในเชิงโฆษณาโดยมีวัตถุประสงค์บางอย่างซึ่งอุดมการณ์ ค่านิยม หรือวิถีในการดำเนินชีวิตในระบบสังคมเหล่านั้น อาจจะเป็นการนำเสนอทั้งแบบชัดแจ้งหรือแอบแฝงก็ได้ เพื่อชักนำเราไปสู่วัตถุประสงค์ที่ผู้ผลิตต้องการ โดยอุดมการณ์หรือค่านิยมดังกล่าวเช่น การดำเนินชีวิตที่ดี วัฒนธรรมการบริโภค บทบาทที่เหมาะสมของผู้หญิง การยอมรับค่านิยมชายเป็นใหญ่ เป็นต้น ดังนั้นวิธีหนึ่งที่เราสามารถถอดรหัสเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงอุดมการณ์และค่านิยมที่ซ่อนเร้นอยู่ในสื่อก็คือ การพัฒนาทักษะการรู้ทันสื่อเพื่อไว้สำหรับเป็นเครื่องมือในการถอดรหัสดังกล่าว

6. สื่อมีความเกี่ยวข้องกับสังคม (Social) และการเมือง (Politic) แนวคิดหลักประการหนึ่งที่สำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ คือ การตระหนักรู้ (Awareness) ถึงผลกระทบจากสื่อที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและการเมือง สื่อนับว่ามีอิทธิพลมหาศาลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม เช่น การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทางโทรทัศน์มีผลต่อการเลือกตั้ง ผู้นำระดับชาติ เป็นต้น สื่อสามารถทำให้เราใกล้ชิดกับประเด็นในระดับชาติและระดับโลก เช่น ทำให้ทราบข่าวการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกในประเทศ ทำให้ทราบเหตุการณ์ความรุนแรงของสงครามระหว่างอิรักและสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

7. สื่อแต่ละประเภทมีรูปแบบ (Form) ขนบหรือแบบฉบับ (Convention) และลักษณะสุนทรียศาสตร์ของตนเอง สื่อแต่ละประเภทก็จะส่งผลต่อการสร้างความหมายที่แตกต่างกัน ดังเช่น Marshall McLuhan ได้กล่าวว่า “The medium is the message” กล่าวคือ ตัวสื่อคือเนื้อหาสาร

อย่างหนึ่งที่เราต้องตีความ สื่อแต่ละประเภทมีแนวทางการประกอบสร้างความจริงในแบบของตน เช่น สื่อต่างๆอาจรายงานเหตุการณ์เดียวกัน แต่ก็จะมีการนำเสนอที่แตกต่างกัน โดยแต่ละสื่อก็จะมีวิธีการสร้างความประทับใจและเนื้อหาสาระที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากความแตกต่างกันของลักษณะทางเทคนิคการนำเสนอ เช่น สื่อโทรทัศน์ทำให้เราได้รับรู้ทั้งภาพและเสียง ในขณะที่สื่อวิทยุเราจะได้ยินแต่เสียงเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งหากเราตระหนักรู้ว่าสื่อใดให้ผลทางสุนทรียศาสตร์ในลักษณะใด ก็จะทำให้เราสามารถเลือกผลของความพึงพอใจจากสื่อแต่ละประเภทได้ กล่าวคือ นอกจากเราจะสามารถถอดรหัสและทำความเข้าใจกับเนื้อหาสื่อได้แล้ว เรายังจะมีประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อด้วย เมื่อเราเข้าใจถึงเทคนิคเชิงศิลป์ของสื่อแต่ละประเภทมิใช่มุ่งแต่วิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาของสาระของสื่อ โดยลดทอนคุณค่าของสุนทรียะหรือบทบาทเชิงศิลป์ของสื่อเหล่านั้น

8. การรู้เท่าทันสื่อคือ การเสริมพลังอำนาจ (Empower) ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการสื่อสาร (Ability to Communication) ที่สร้างสรรค์และสมบูรณ์แบบมากขึ้น การศึกษาเพื่อให้รู้เท่าทันสื่อหรือการศึกษาสื่อ นั้น มิได้มุ่งหวังเพียงแค่สนับสนุนการมีปัญญาในเชิงวิพากษ์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการปกครองตนเองได้อย่างเบ็ดเสร็จในเชิงวิพากษ์ด้วย (Critical autonomy) สามารถวิเคราะห์วิพากษ์สื่อได้ และปกป้องตนเองได้ แนวคิดหลักข้อนี้ไม่ได้พยายามสอนว่า “ค่านิยมทางเลือก” คือวัตถุประสงค์ของการรู้เท่าทันสื่อ แต่สนับสนุนให้เราใช้ชีวิตอยู่กับเนื้อหาและสถาบันสื่อรอบๆตัวเราได้อย่างสร้างสรรค์ โดยสามารถตระหนักรู้ได้ถึงสิทธิในการสื่อสารของตนเอง และสามารถฝึกฝนการใช้สิทธิผ่านกิจกรรมสื่อทางเลือกโดยไม่ลอกเลียนแบบสื่อกระแสหลัก ซึ่งมีเป้าหมายสุดท้ายเหมือนกันคือ เสริมพลังอำนาจให้กับประชาชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างระบอบประชาธิปไตยของสังคม

จากแนวคิดของการรู้เท่าทันสื่อ สรุปได้ว่า สื่อเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้าง มีความเกี่ยวข้องกับสังคม สร้างความเป็นจริงให้กับสังคม หล่อหลอมแนวคิดต่อสังคม และอยู่ภายใต้ความหมายเชิงการค้า การรับรู้ความหมายของสื่อจะแตกต่างกันไปแต่ละคนตามลักษณะของปัจเจกบุคคล และ การรู้เท่าทันสื่อก็เพื่อเสริมพลังอำนาจให้สามารถอยู่ในกระแสสื่อ โดยตระหนักรู้ในสิทธิ และปกป้องตนเองได้

1.4 แนวทางในการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ

สถาบันภาพยนตร์แห่งอังกฤษ (The British Film Institute ; BFI) (พรทิพย์ เย็นจะบก. มปป. 9-10) จัดทำแบบจำลองแนวคิดหลักการรู้เท่าทันสื่อ เป็นภาพจำลองที่แสดงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. เจ้าของสื่อ (Media Agencies) ใครกำลังจะสื่อสารอะไรออกไป และเพราะอะไร ใครผลิตเนื้อหา บทบาทในกระบวนการผลิต สถาบันสื่อ เศรษฐศาสตร์และอุดมการณ์ เจตนาและผลลัพธ์

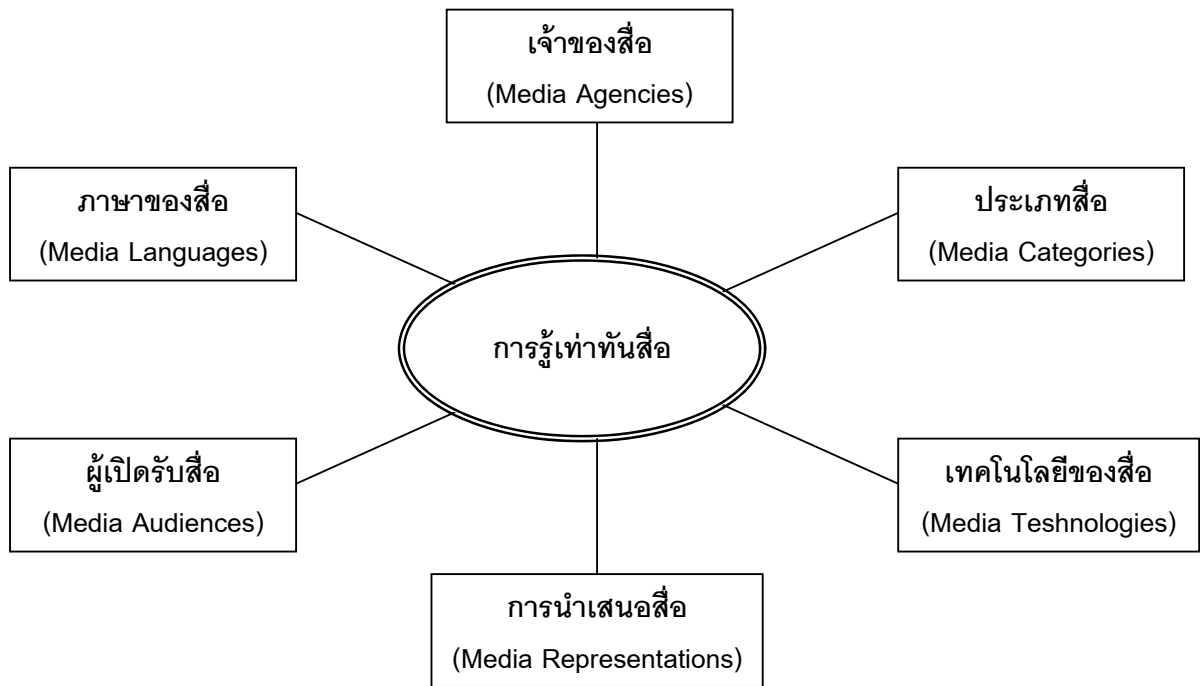
2. ประเภทสื่อ (Media Categories) ประเภทของสื่อคืออะไร สื่อมีอยู่หลายประเภท เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ ฯลฯ หรืออาจจำแนกประเภทของสื่อจากเนื้อหาของสื่อ เช่น สารคดี โฆษณา ฯลฯ หรือจากรูปแบบของสื่อ เช่น นิยายวิทยาศาสตร์ ละคร เป็นต้น

3. เทคโนโลยีของสื่อ (Media Technologies) สื่อถูกผลิตขึ้นมาได้อย่างไร ชนิดของเทคโนโลยีที่มี วิธีการใช้เทคโนโลยี ความแตกต่างระหว่างเทคโนโลยีการผลิต และเทคโนโลยีของผลิตภัณฑ์หรือสินค้า

4. ภาษาของสื่อ (Media Language) เราจะเข้าใจความหมายได้อย่างไร สื่อสร้างความหมายอย่างไร สร้างรหัสและแบบแผนอย่างไร มีโครงสร้างการเล่าเรื่องอย่างไร

5. ผู้เปิดรับสื่อ (Media Audience) ใครเป็นผู้รับสารและพวกเขาเข้าใจสารนั้นว่าอย่างไร ผู้เปิดรับสื่อถูกกำหนด ถูกสร้าง ได้รับการส่งถึง และเข้าถึงสื่อได้อย่างไร ผู้เปิดรับสื่อค้นหา เลือกรับ และตอบสนองต่อเนื้อหาของสื่ออย่างไร

6. การนำเสนอของสื่อ (Media Representation) สื่อนำเสนอเนื้อหาอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและสถานที่ ผู้คน เรื่องราวเหตุการณ์ ความคิด รูปแบบและผลสืบเนื่องจากการนำเสนอเนื้อหา

ภาพประกอบ 2 การรู้เท่าทันสื่อ: Key Concept Model

ซิลเวอร์แบลท์ (รักจิต มั่นพลศรี.2547: 75-76 อ้างอิงจาก Silverblatt.1995) ระบุถึงสิ่งที่จำเป็นต้องถ่ายทอดเนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. รูปแบบการเป็นเจ้าของ (Ownership Pattern) หมายถึง (ผู้อยู่เบื้องหลังการสำแดงอิทธิพลของสื่อเกี่ยวข้องกับโครงสร้างความเป็นเจ้าของ ซึ่งอุดมการณ์ เป้าหมายของผู้เป็นเจ้าของที่แฝงมาจะมีส่วนต่อการกำหนดเนื้อหาของสื่อ
2. โครงร่างของเนื้อเรื่องและประเภทรายการ (Plot and Genre) กล่าวคือ องค์ประกอบต่างๆของโครงเรื่อง (Plot) ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่ประจักษ์ชัดแจ้ง (Explicit) และเนื้อหาที่แอบแฝงอยู่ (Implicit) รวมทั้งประเภทรายการแต่ละประเภทก็จะมีสูตรของโครงของมัน มีหน้าที่แตกต่างกันไป ดังนั้น การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อก็คือ การค้นหาว่ามีเนื้อหาอะไรที่ซ่อนอยู่ในสูตรสำเร็จของรายการแต่ละประเภท
3. เนื้อหาสื่อ (Message) โดนเน้นถึงระดับความหมายที่อยู่ในเนื้อหาสื่อ อันได้แก่การพิจารณาถึงความหมายในระดับพื้นผิว (Manifest)และความหมายในระดับแฝงเร้น(Latent) คือการนำเสนอโดยอ้อม ไม่พูดตรงๆ ต้องอาศัยการตีความในระดับที่ซับซ้อนขึ้น ซึ่งการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้ความสำคัญกับความจำเป็นในการตีความหมายระดับลึกนี้

4. กระบวนการประกอบสร้างสื่อ (Production Values) หมายถึง ลีลา และคุณภาพการนำเสนอของสื่อ เช่น การตัดต่อ การใช้สี แสง การเลือกมุมกล้อง การเลือกแสง และการเคลื่อนไหวต่างๆ ทางเทคนิคสื่อเป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการประกอบสร้างและมีความหมายแฝงทั้งสิ้น

5. บริบทแวดล้อม (Context) ให้ความสำคัญถึงองค์ประกอบแวดล้อมของการตีความสื่อด้วย เพราะบริบทแวดล้อมมีส่วนต่อการกำหนดความหมายและการถ่ายทอดเนื้อหาของสื่อด้วย โดนบริบทที่ให้ความสนใจคือ บริบทเชิงประวัติศาสตร์ และบริบทเชิงวัฒนธรรม

6. ผู้รับสาร (Audience) หมายถึง ภูมิหลังของผู้รับสาร พฤติกรรมการเปิดรับสาร วิธีตีความของผู้รับสาร เป็นต้น

พอตเตอร์ (เสถียร เขยประทับ.2544:17-18 อ้างอิงจาก Potter) อธิบายแนวคิดที่เป็นพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนหรือส่งเสริมการเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

1. การรู้เท่าทันสื่อมีลักษณะเป็นตัวแปรต่อเนื่อง(Continuum) ไม่ใช่ตัวแปรที่เป็นประเภท(Category) เช่น หญิงหรือชาย สูงหรือเตี้ย การตัวแปรต่อเนื่องทำให้มีลักษณะเป็นระดับตั้งแต่ต่ำสุดจนถึงมากที่สุด ซึ่งทำให้สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้เสมอ

2. การรู้เข้าใจสื่อจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา “เมื่อเราบรรลุระดับของวุฒิภาวะที่สูงขึ้น (ไม่ว่าจะเป็นด้านปัญญา อารมณ์หรือศีลธรรม) จะทำให้เราสามารถรับรู้ (Perceive) เนื้อหาของสื่อมวลชนได้มากขึ้น วุฒิภาวะจะช่วยยกระดับศักยภาพของเราให้สูงขึ้น แต่เราก็ต้องเร่งพัฒนาทักษะและความรู้ของเราอย่างจริงจังด้วย เพื่อจะได้สามารถใช้ศักยภาพนั้นได้

3. การรู้เข้าใจสื่อมวลชนมีลักษณะหลายมิติ (Multidimensional) ซึ่งมี 4 มิติดังนี้

3.1 มิติด้านการรู้ (Cognitive domain) ซึ่งหมายถึง กระบวนการทางสมอง (mental process) และการคิด (Thinking)

3.2 มิติด้านอารมณ์ (Emootional domain) ซึ่งหมายถึงความรู้สึก (Feeling)

3.3 มิติด้านสุนทรียะ (Aesthetic domain) ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะมีความสุขความพอใจ ความชื่นชมในเนื้อหาของสื่อมวลชนจากมุมมองด้านศิลปะ

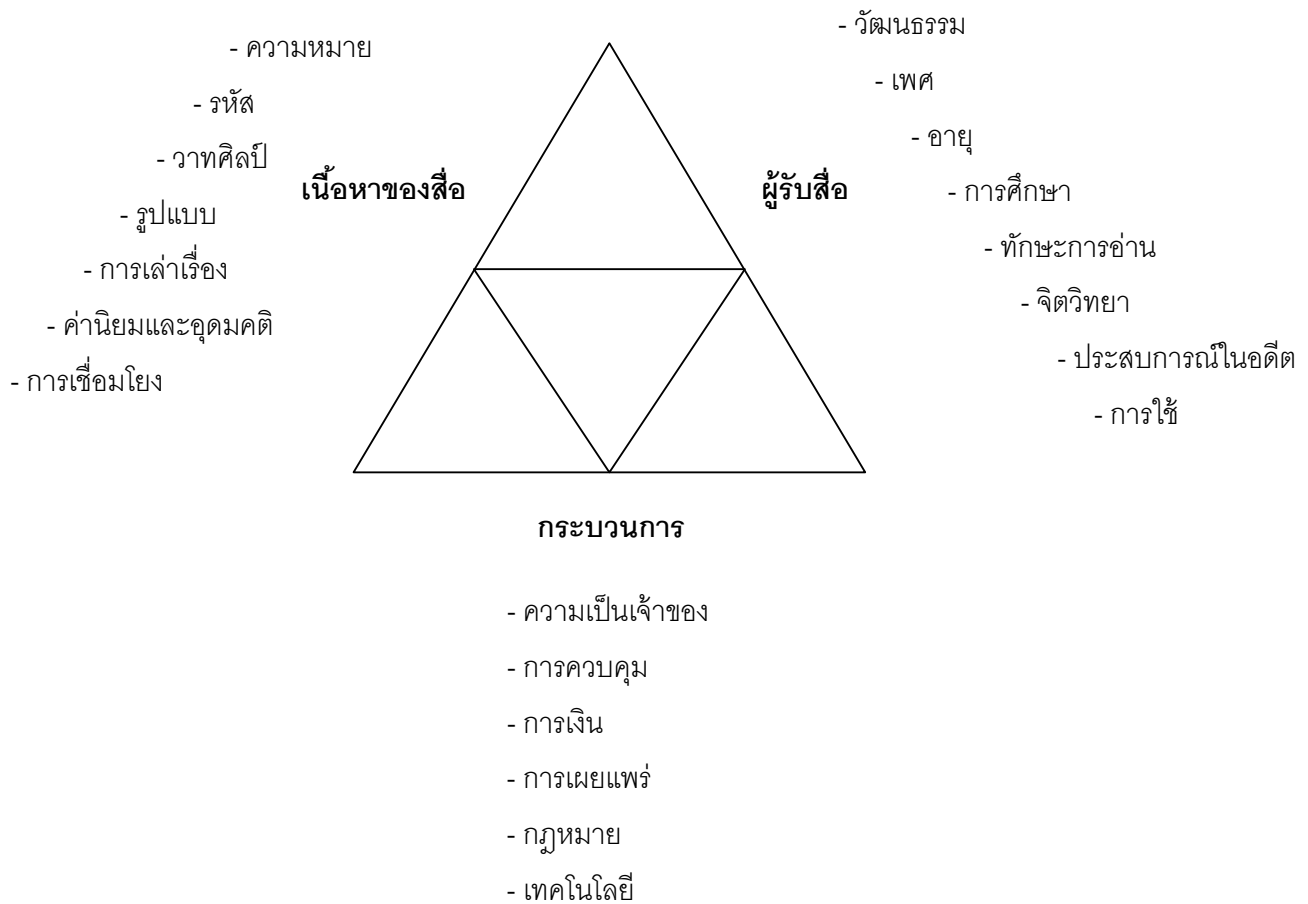
3.4 มิติด้านศีลธรรม (Moral domain) ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจค่านิยมหรือคุณค่าที่อยู่ในเนื้อหาของสื่อมวลชน

มิโดริ (พรทิพย์ เย็นจะบก.มปป: 66-67 อ้างอิงจาก Midori Suzuki.2000) นำเสนอว่า การรู้เท่าทันสื่อต้องการทักษะความสามารถในการวิเคราะห์สื่อได้เป็นอย่างดีแรก รวมไปถึงความสามารถในการอ่าน “ความหมาย” ของปัจจัยต่างๆ ที่เชื่อมร้อยกันเป็นสื่อโฆษณาสินค้าหนึ่งๆ ปัจจัยเหล่านี้จะถูกจัดสร้างให้อยู่ใน 3 ส่วนใหญ่ ได้แก่ ตัวสื่อ กระบวนการผลิต และผู้ชม ที่ผ่านมาจะสนใจศึกษาเพียงตัวสื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด เพราะจะให้ความเข้าใจที่จำกัด ต่อเมื่อนำสามส่วนมาพิจารณาอย่างละเอียดจะทำให้เราได้ภาพครบถ้วนของสภาพแวดล้อมที่แท้จริงของสื่อ เพื่อที่จะนำไปสู่การสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

1. เนื้อหาของสื่อ (Media Text) สื่อ เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ โฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ บทความ สิ่งพิมพ์โฆษณา ภาพยนตร์ วีดีโอ หรือเพียงแค่ส่วนหนึ่งของสื่อเหล่านี้ จะถูกเรียกว่า “ตัวสื่อ” เมื่อสื่อแต่ละชนิดมีวิธีการสร้างความหมายของตัวเอง เราจึงต้องเรียนรู้ “ภาษา” ที่มันใช้ ที่โรงเรียนเราใช้เวลามากในการอ่านและเขียนความรู้ที่เป็นตัวอักษร แต่เราก็สามารถที่จะเรียนรู้ภาษาซึ่งมาจากภาพเคลื่อนไหวได้ เทคนิคในการใช้ภาพและเสียงทำให้เกิดสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์ ดังนั้นเราจึงต้องคิดเสมอว่าเมื่อ “ภาษา” ของแต่ละสื่อต่างกัน และจะมีความหมายที่แตกต่างด้วยตัวอย่างง่ายๆ เช่น ข่าวสารที่จะส่งผ่านไปยังผู้ชมทางทีวีวิทยุมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน นั่นเป็นเพราะโทรทัศน์แสดงภาพและเสียงแต่วิทยุไม่มีภาพ

2. กระบวนการผลิต (Production) เราจะศึกษาสิ่งที่มีรวมอยู่ในกระบวนการผลิตสื่อ ได้แก่สถานที่ที่ใช้ผลิตสื่อนั้นถูกจัดไว้อย่างไร อะไรคือตัวชี้ทำให้เกิดตัวสื่อเช่นนั้น นโยบายของบริษัท กฎหมาย กลยุทธ์การตลาด หรือปัจจัยทางเศรษฐกิจ ใครคือเจ้าของที่ผลิตและช่องทางการเผยแพร่มีความสำคัญหรือไม่ ตัวอย่างเช่น สถานีกระจายเสียงของรัฐกับเอกชน มันมีการนำเสนอรายการที่ต่างกันหรือไม่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีของสื่อและในโลกข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนตัวสื่ออย่างไร และผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์กับมันอย่างไร คำถามเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ต้องเข้าใจและเรียนรู้

3. ผู้รับสื่อ (Audience) แนวคิดสำคัญประการที่สามของการรู้เท่าทันสื่อคือ “ผู้ชมแต่ละคนมีการตีความหมายสาร ได้ตามความหมายที่ผู้ส่งส่งมาหรือไม่ ที่ได้จากสื่อ” ซึ่งไม่ได้หมายความว่าตีความ แต่หมายถึง วิธีที่เราอ่านสื่อโดยขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางวัฒนธรรม เพศ ประสิทธิภาพ ฯลฯ ของผู้รับ ปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวช่วยการพิจารณาถึงวิธีที่เราแปลความเนื้อหา และ “ตีความ” ความหมายของสื่อได้อย่างไร เป็นไปได้ว่าการตีความหมายของเนื้อหาของผู้รับสื่อจะแตกต่างจากสิ่งที่ผู้ผลิตตั้งใจที่จะบอก

ภาพประกอบ 3 ตัวแบบในการวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิดของ Suzuki Midori

นอกจากนี้ มิโดริ ยังเสนอรูปแบบการเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อ โดยมีเงื่อนไข 4 ประการ ต่อไปนี้เป็นหลักสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์สถานการณ์หรือการเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อ (พรทิพย์ เย็นจะบก.มปป: 68-69 อ้างอิงจาก Midori.2000)

1. การศึกษาเป็นกลุ่ม (Studying in a Group) การรู้เท่าทันสื่อไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้ตามลำพัง จริงอยู่ที่การวิเคราะห์อะไรบางอย่างและการคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งนั้นด้วยตัวคุณเองก่อน ซึ่งเป็นการเรียนรู้สารเหล่านั้นแต่ทั้งนี้สื่อไม่ได้นำเสนอโลกส่วนตัวของใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้นแต่นำเสนอภาพสังคมทั้งหมด ภาพสะท้อนสังคมนี้จะชัดเจนขึ้นหากได้นำ “การอ่าน” หรือประสบการณ์ของแต่ละคนมาเปรียบเทียบกับของคนอื่นหรือมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ไม่มีใครมีสิทธิพิเศษหรือได้เปรียบเสียเปรียบใคร แม้ว่าแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันทางด้านประสบการณ์

อายุ เพศ หรือฐานะทางสังคมก็ตาม ในทางกลับกัน มุมมองและความเห็นที่แตกต่างกันสามารถสร้างโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆได้มากยิ่งขึ้น

2. ความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม (Active Participation) เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มควรรู้จักพูด ฟัง และโต้ตอบอย่างเหมาะสม สมาชิกบางคนมีความสามารถในการฟังดี บางคนมีความถนัดพูดและถ่ายทอดได้ดี ในการฝึกอบรมด้านการรู้เท่าทันสื่อนี้แต่ละกลุ่มจะต้องรู้จักใช้บุคลิกลักษณะเด่นของสมาชิกในกลุ่มเพื่อปรับให้เข้ากับตัวแบบทั้ง 3 ส่วน (ตัวสื่อ กระบวนการผลิต ผู้ชม) ให้ได้ นี่คือรูปแบบหนึ่งในการสร้างพลังอำนาจในการสื่อสาร

3. เรียนรู้ผ่านการสนทนา (Learning through Dialogue) ของกระบวนการกลุ่ม การรู้เท่าทันสื่อเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่เพิ่มการตระหนักรู้ให้สูงขึ้น และยังเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเป็นหลัก ยังไม่มี “ความรู้” ใดที่เป็น “คำตอบที่ถูกต้อง” มีเพียงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่ได้มาจากการสนทนาผ่านกลุ่มผู้เรียนที่ถูกจุดประกายโดยคำถามที่เลือกสรรมา การอธิบายที่ชัดเจนถึงสิ่งที่บุคคลหนึ่งคิดและทำไมจึงคิด การฟังและการตอบสนองต่อคนอื่นจะเป็นกระบวนการซึ่งสร้างสรรค์ “ความรู้ใหม่” ด้วยกัน ดังนั้นการเปิดใจรับฟัง มุมมองและความคิดใหม่ๆของผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ถ้าหาก “ความรู้คืออำนาจ” อำนาจที่ได้มาจากการตระหนักรู้ นั้น ไม่ใช่ “อำนาจเพื่ออยู่เหนือผู้อื่น” แต่เป็นอำนาจเพื่ออยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทของผู้สอน ผู้นำการอบรม (The Role of Facilitator/Teacher) ในการเรียนรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ไม่เหมือนกับสถานการณ์การสอนแบบดั้งเดิม อาจารย์ต้องให้คำแนะนำในการเรียนและยังต้องเป็นผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นสิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดทั้งอาจารย์หรือผู้นำการอบรมต้องนำมาปรับใช้

ผู้นำการอบรมจะอยู่ในฐานะเป็นผู้เรียนคนหนึ่งท่ามกลางผู้เรียนคนอื่น ๆ ไม่ควรใช้วิธีผลักดันความคิดเห็นของตัวเองไปใส่ให้กับผู้อื่น แม้ว่าผู้นำการอบรมเองจะต้องมีส่วนร่วมและต้องเรียนรู้จากบทสนทนาด้วยก็ตาม

ผู้นำการอบรม จะเป็นผู้สร้างสรรค์สภาวะแวดล้อมและสถานการณ์สมมติในการเรียนรู้โดยเลือกสื่อหรือหัวข้อที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน/อบรม และต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม บรรยายภาคในการอบรมหรือในชั้นเรียนควรจะสนุกสนานและน่าตื่นเต้น

ความแตกต่างหลักระหว่างผู้นำการอบรมและผู้เรียนคนอื่น ๆ คือ ประสบการณ์และความรู้ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ สื่อและเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม ดังนั้นผู้นำการอบรมจะสามารถช่วยให้การสนทนาไปสู่ระดับที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และเน้นที่ประเด็นสำคัญซึ่งเกิดขึ้นในการสนทนาและการนำเสนอ ซึ่งมี 2 ขั้นตอนในแต่ละครั้ง คือการรวบรวมข้อมูลจาก work sheets ที่มี

คำตอบที่แน่นอนอยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น สมาชิกในกลุ่มสามารถหาได้ว่ามีจำนวนการดัดเปลี่ยนฉากมากเท่าไรและแต่ละแถวแถวไหนในโฆษณาชิ้นหนึ่ง คำถามของการสนทนาที่ปรากฏในบทต่างๆ ที่ถูกออกแบบให้นำไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง และเป็นคำถามปลายเปิด คำถามเหล่านี้ไม่มีคำตอบที่แน่นอนตายตัวจึงเป็นประเด็นเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้โดยกลุ่มได้ดี

บทบาทของผู้นำการอบรม คือการพยายามทำให้การสนทนาในกลุ่มดำเนินต่อไป ซึ่งอาจจะเป็นการใช้วิธีการถามคำถาม บางครั้งใช้วิธีให้ข้อมูลภูมิหลัง คำถามที่ควรถูกนำมาถามบ่อยๆ ก็เช่น “ทำไมคุณคิดอย่างนั้น” เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มย้อนกลับตรวจสอบข้อมูลและแสดงความเห็นของตนตามความเป็นจริง และ “ทำไมสื่อถึงได้มีเนื้อหาเช่นนั้น” (เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มกลับไปดูในส่วนของ “กระบวนการผลิต” และ “ผู้ชม”)

กระบวนการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อดังกล่าวมีแนวทางที่หลากหลายมุมมอง โดยมีดังนี้ในส่วนที่เป็นเนื้อหา คือ ให้ความสนใจในเนื้อหาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ อันประกอบไปด้วย รูปแบบการเป็นเจ้าของสื่อ เนื้อหาของสื่อ กระบวนการสร้าง ธรรมชาติของสื่อแต่ละประเภท บริบทแวดล้อม เทคโนโลยีและผู้รับสาร ในส่วนของมิติการเรียนรู้ คือ มิติด้านความคิดความเข้าใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสุนทรียะ และมิติด้านศีลธรรม และในส่วนของเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ เสนอการเรียนรู้เป็นกลุ่ม การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ผ่านการสนทนา และยังให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้สอนหรือผู้อบรม

1.5 การวัดการรู้เท่าทันสื่อ

จากการศึกษาของอดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543: 173-176) เรื่องการศึกษาแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชน ได้สรุปผลเกี่ยวกับการวัดการรู้เท่าทันสื่อในต่างประเทศ ดังนี้

ออสเตรเลีย

แบร์รี แมคฮามอน (Barrie McMahon) และโรบิน ควิน (Robyn Quin) ได้ออกแบบโครงการประเมินผลมาตรฐานด้านทักษะการวิเคราะห์สื่อ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านเนื้อหา (Content Strand) ซึ่งประเมินความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ภาษาและการบรรยายเล่าเรื่อง
2. ด้านบริบท (Context Strand) ซึ่งประเมินความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการผลิต/การเผยแพร่ (Production/Circulation) ผู้รับสาร (Audience) และค่านิยม (Values)

อังกฤษ

แคร์รี่ บาซัลเกตต์ (Cary Bazalgette) ออกแบบกลไกการวัดการรู้เท่าทันสื่อโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1.ภาคปฏิบัติ และ 2.ภาคความรู้ความเข้าใจ โดยทั่วไปเกณฑ์การประเมินผลสำหรับนักเรียนอายุ 7-11 ปีประกอบด้วย

1. ความสามารถของนักเรียนที่จะอนุมานสรุป (Inferences) จากรูปภาพ (Image) ลำดับต่อเนื่องของรูปภาพ (Sequence of Image) กราฟฟิก (Graphics) หรือการรวมกัน (Combination)
2. ความสามารถของนักเรียนที่จะอนุมานสรุปจากรูปถ่าย (Photograph) หีบห่อผลิตภัณฑ์ (Product Package) วิดีโอ (Video) หรือวัสดุอื่น (Other Material) และความสามารถแสดงความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อสิ่งอื่นๆ
3. การจำแนกระดับของการใช้ความเหมือนจริง : ความสามารถในการจำแนกสื่อตามประเภทของสื่อเหล่านั้น เช่น สารคดี ละครกึ่งสารคดี หรือเรื่องแต่ง
4. ความสามารถที่จะเชื่อมโยงการจัดประเภทให้เข้ากับการตีความอย่างเหมาะสม
5. ความสามารถที่จะเข้าใจว่าเรื่องราวถูกสร้างขึ้นอย่างไรในผลิตภัณฑ์สื่อ (Media Product) และสามารถเชื่อมโยงสิ่งนี้กับมุมมองใดมุมมองหนึ่ง
6. ความสามารถที่จะจินตนาการว่าใครคือผู้ผลิตสื่อเหล่านั้น ทำไมและเพื่อผู้รับสารกลุ่มใด
7. ความสามารถที่จะรวบรวมข่าวสาร (Reorganize) ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อรูปแบบหนึ่งเพื่อนำไปเสนอใหม่ในสื่ออีกรูปแบบหนึ่ง

แคนาดา

คริส เอ็ม. วอร์สโนป (Chris M. Worsnop) ได้พัฒนาระดับการคิดวิเคราะห์สำหรับการประเมินสื่อ (Media Work) โดยเน้นที่ลักษณะเฉพาะ (Traits) และดัชนี (Indicators) ต่อไปนี้

1. แนวคิดและเนื้อหา (Ideas and Content) ได้แก่ การควบคุมแนวคิด การให้ข้อมูลและรายละเอียดสนับสนุน การพัฒนาเรื่อง
2. การจัดองค์ประกอบ (Organization) ได้แก่ การนำเรื่องและการสรุป การเรียงลำดับ และการจัดการแนวคิด การใช้ลำดับภาพ (Transition) และหน่วยองค์ประกอบ (Organization Units)
3. การใช้ภาษาสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Use of Media Language) ได้แก่ ความประทับใจโดยรวม ความหลากหลายของโครงสร้าง การใช้วาทศิลป์ของสื่อ

4. เสียง / ผู้รับสาร (Voice / Audience) ได้แก่ การหาเอกลักษณ์ของเสียง (Identification of Voice) ความเกี่ยวข้องกับหัวข้อ ความสัมพันธ์กับผู้รับสาร อารมณ์และโทน

5. ความสามารถด้านเทคนิค (Technical competence) ได้แก่ การควบคุม สัญญะนิยม (Convention) และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดที่เป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจ การตัดต่อและการแก้ไขได้ตามคำขอ

สหรัฐอเมริกา

สมาคมการสื่อสารแห่งชาติ (National Communication Association) โดยออก มาตรฐานแห่งชาติ 23 ข้อ โดยมี 2 ข้อ ที่ใช้กับการรู้เท่าทันสื่อ คือ

มาตรฐานที่ 22 : ผู้มีส่วนร่วมในสื่อที่มีประสิทธิภาพสามารถบอกอิทธิพลของ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาพและเสียง อันประกอบด้วยโทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ การประชุมอิเล็กทรอนิกส์ และภาพยนตร์ที่มีต่อผู้บริโภคสื่อ

มาตรฐานที่ 23 : ผู้มีส่วนร่วมในสื่อที่มีประสิทธิภาพสามารถบอกหรือใช้ ทักษะที่จำเป็นในการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาพและเสียงหลายประเภท

เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2540: 108-109) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ทำการวัดการรู้เท่าทันสื่อโดย กำหนดกรอบแนวการวัดเป็น 4 ระดับ คือระดับการตระหนัก ความเข้าใจ การวิเคราะห์ตีความ และการ ประเมินตัดสิน โดยทำการวัดใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ แนวคิดเกี่ยวกับสาร และ แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสื่อ นำมาสร้างเครื่องมือวัดระดับการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบและการรับสื่อของผู้ตอบ จำนวน 22 ข้อ ส่วนที่ 2 สื่อมวลชนคืออะไร จำนวน 19 ข้อ ส่วนที่ 3 มีอะไรในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรศัพท์ จำนวน 15 ข้อ และส่วนที่ 4 เมื่อมาซาเล็กกับ อำพล ไททานิก(อีกครั้ง) มิสทีน:พระอภัยมณี-ผีเสื้อสมุทร จำนวน 26 ข้อ โดยส่วนที่ 1 เป็นแบบ สำนวจรายการ(check list) ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก

อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543: 164-165) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชน ได้ทำการสัมภาษณ์นักวิชาการด้าน สื่อสารมวลชน นักวิชาชีพสื่อสารมวลชน และนักการศึกษา เกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวัดการรู้เท่าทันสื่อ มีดังนี้

1. การวัดนิสัยการรับสื่อ ได้แก่ การวัดความถี่และเวลาที่ใช้บริโภคสื่อแต่ละประเภทและแต่ละเนื้อหา มีความนิยมสื่ออะไร เนื้อหาประเภทไหน และมีการแสดงปฏิกิริยาตอบกลับอย่างไร เช่น มีข้อสงสัย เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร และถ้าไม่เห็นด้วยมีการโต้ตอบหรือแสดง กลับไปทางสื่ออย่างไร

2. การวัดความสามารถวิเคราะห์ วิพากษ์สื่อ ได้แก่ การวิเคราะห์สื่อในแง่ความหมายตรงและความหมายแฝง การวิเคราะห์ความลึกและความน่าเชื่อถือของข้อมูล การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร การวินิจฉัยได้ว่าใครคือผู้ส่งสาร การแยกแยะข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น

3. การวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ เช่น สภาพการเป็นเจ้าของสื่อ กฎหมายและการควบคุมสื่อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมืองที่มีผลต่อการดำเนินงานของสื่อ รัฐบาลทบทวนหน้าที่ของสื่อ และรัฐบาลทบทวนหน้าที่หรืออำนาจของตนเองในฐานะผู้เปิดรับสื่อ

จินดารัตน์ บวรบริหาร (2548: 42-43) ทำการวิจัยเรื่องความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ทำการวัดโดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ลักษณะทางสังคมของประชากร เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเพื่อถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นแบบเลือกตอบได้หลายข้อ นำคำถามบางส่วนจากรายงานการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประจำปี 2545 ของ NECTEC เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต เหตุผลในการใช้ และคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ ประสบการณ์การใช้ และสถานที่ที่ใช้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 3 การประเมินความเสี่ยงบนอินเทอร์เน็ต ได้นำคำถามส่วนหนึ่งจากแบบสอบถามของ Köcher ในเรื่องประเด็นความเสี่ยง เนื้อหาที่มีความเสี่ยง กลุ่มบุคคลที่สามารถป้องกันความเสี่ยง และมาตรการ/วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดการกับความเสี่ยง เป็นแบบประเมินค่าตามวิธีของ Likert (Likert scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันตัวเองจากความเสี่ยงบนอินเทอร์เน็ต ถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันตัวต่อความเสี่ยงจากการให้ข้อมูลส่วนบุคคลแก่เว็บเซิร์ฟเวอร์ พฤติกรรมป้องกันตัวต่อความเสี่ยงในห้องสนทนา พฤติกรรมป้องกันตัวต่อความเสี่ยงจากไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ พฤติกรรมป้องกันตัวจากการเปิดรับเนื้อหาที่มีความเสี่ยงโดยไม่ได้ตั้งใจ และการใช้โปรแกรมกลั่นกรองเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 5 ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต วัดความรู้ในมิติของความรู้ความเข้าใจในรูปแบบระบบการทำงานของอินเทอร์เน็ต มิติความรู้เรื่องบริบทแวดล้อมของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต มิติของการทราบถึงเว็บไซต์ที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือ และมิติของความสามารถในการผลิตเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

ฟารีดา เตชะวรินทร์เลิศ (2548: 34-38) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เท่าทันสื่อกับการได้รับอิทธิพลด้านการกำหนดความสำคัญแก่วาระข่าวสาร และการเลือกกรอบในการตีความข่าวสาร ทำการวัดระดับความรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจสื่อ และข่าว มีทั้งหมด 40 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อความสื่อ 16 ข้อ ด้านรูปแบบ รหัส และแบบแผนของสื่อ 13 ข้อ และด้านมุมมองผลกระทบของสื่อ 11 ข้อ โดยคำถามเหล่านี้พัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของข่าว จากงานวิจัยของศิริธร ยุกโกศล การให้คะแนนแบบ Scale มีการให้คะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 โดยแบ่งการให้คะแนนเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มคำถามที่จะได้คะแนนมากเมื่อตอบในแง่บวก และกลุ่มคำถามที่จะได้คะแนนมากเมื่อตอบในแง่ลบ

พริยา จารุเศรษฐการ (2549: 31) ทำการวิจัยเรื่องการรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาในสื่อนิตยสารสตรี แบ่งการวิจัยเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการศึกษารูปแบบและวิธีการนำเสนอบทความเชิงโฆษณาในนิตยสารสตรี โดยนำแนวคิดเรื่องบทความเชิงโฆษณา มาใช้เป็นแนวทางศึกษา ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาถึงความสามารถในการแยกแยะบทความธรรมดา กับบทความเชิงโฆษณา ปัจจัยและอุปสรรคในการรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาของผู้อ่าน รวมถึงความชอบธรรมและการนำไปใช้ของผู้อ่าน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview) โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากรูปแบบสาร และทฤษฎีความน่าเชื่อถือของแหล่งสารและหลักการสื่อสารเพื่อชักจูงใจ มาประกอบการศึกษา รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานโฆษณา เช่น ผู้ผลิตนิตยสาร บริษัทโฆษณานักวิชาการด้านโฆษณาเกี่ยวกับการได้มา และกาจัดทำบทความเชิงโฆษณา และความคิดเห็นต่อการใช้บทความเชิงโฆษณา

เกศราพร บำรุงชาติ (2550: 60) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน ทำการวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ โดยมีรูปแบบของแบบทดสอบวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คือ แบบสำรวจพฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และตอนที่ 2 คือ แบบทดสอบวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์จำนวน 56 ข้อ ประกอบด้วย เนื้อหาสิ่งโฆษณาสินค้าซึ่งได้มาจากการดึงข้อมูล(Download) สิ่งโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ต(Internet) จากเว็บไซต์ แล้วจับภาพสิ่งโฆษณาสินค้าที่มีลักษณะภาพเคลื่อนไหวให้เป็นภาพนิ่ง และถอดเนื้อความของบทความโฆษณาเพื่อเป็นตัวแทนของสิ่งโฆษณาสินค้าสำหรับนักเรียนระดับถึงประสบการณ์รับชมสิ่งโฆษณาสินค้านั้น และใช้ประกอบการพิจารณาข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก และมีระบบการให้คะแนน 2 ค่า คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าไม่ตอบหรือตอบผิดให้ 0 คะแนน

จากการวัดการวัดการรู้เท่าทันสื่อดังกล่าว กล่าวได้ว่าการวัดการรู้เท่าทันสื่อของต่างประเทศนั้นเป็นการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนเกี่ยวกับสื่อมวลชน แต่การวัดในประเทศไทยเป็นการวัดที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัด การรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์โดยอาศัยแนวคิดจากงานวิจัยของอดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543:164-165) ประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์ไปใช้ประโยชน์ จัดทำเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ค่าคะแนนเป็น 1 และ 0 จำนวนด้านละ 10 ข้อ รวมทั้ง 3 ด้านจำนวน 30 ข้อ เนื้อหาประกอบด้วยข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันในกรอบเนื้อหาด้านบันเทิงจำนวน 10 ข่าว

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.1 ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการวิเคราะห์เป็นความสามารถพื้นฐานทางสมองที่นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

บลูมและคณะ (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539: 41-44 ; อ้างอิงจาก Bloom; et al. 1956) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะ เพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผลและที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

ฮานนาห์และไมเคิลลิส (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539: 55-66 ; อ้างอิงจาก Hannah and Michaelis. 1977) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยของสิ่งต่างๆ เพื่อดูความสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการของความเป็นไป

ซุคแมน (ธงชัย ชิวปรีชา. 2513: 2 อ้างอิงจาก Suchman. 1967: 1-3) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าการคิดแบบวิเคราะห์จะเป็นแบบการคิดที่สนับสนุนและเป็นรากฐานที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากกว่าความคิดแบบอื่นๆ อีกทั้งยังเป็นแบบการคิดที่ถูกต้องตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากกว่าความคิดแบบอื่นอีกด้วย

กู๊ด (Good. 1973: 680) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมิน และมีหลักฐานอ้างอิงเพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

ดิวิต (ชานาญ เอี่ยมสำอาง. 2539: 51 อ้างอิงจาก Dewey. 1933: 30) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการคิดอย่างใคร่ครวญไตร่ตรอง โดยอธิบายขอบเขตของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยากและสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่ชัดเจน

รัชเชลล์ (วิไลวรรณ ปิยะปกรณ. 2535: 20 ; อ้างอิงจาก Russel. 1956: 281-282) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่งโดยผู้คิดจะต้องใช้การพิจารณาตัดสินในเรื่องราวต่างๆ เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่งโดยผู้คิดจะต้องใช้การพิจารณาตัดสินในเรื่องราวต่างๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการประเมินหรือการจัดหมวดหมู่ โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อนๆ แล้วลงสรุปหรือพิจารณาตัดสิน

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2525: 98) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการแยกแยะรายละเอียดของสิ่งสำเร็จรูปออกเป็นส่วนย่อยๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อหาคำความจริงที่แฝงอยู่ในเรื่องราวนั้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 25) ได้ให้ความหมาย ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง ความสามารถในการสืบค้นข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง โดยการตีความ การจำแนกแยกแยะ และการทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของสิ่งนั้นและองค์ประกอบอื่นๆ ที่สัมพันธ์กัน รวมทั้งเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและผลไม่ขัดแย้งกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นด้วยเหตุผลที่หนักแน่นน่าเชื่อถือ ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา ประเมิน และตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

ชาติ แจ่มนุช (2545: 54) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดที่สามารถแยกสิ่งสำเร็จรูปได้แก่ วัตถุสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวหรือบรรดาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ ตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนดให้เพื่อค้นหาความจริงหรือความสำคัญที่แฝงอยู่ภายใน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical Ability) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาแยกแยะส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราว เนื้อเรื่องหรือสิ่งต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ และมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันอย่างไร และเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา ประเมิน และตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy)

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาสมรรถภาพสมองตามแนวคิดของบลูมและคณะ (Bloom; et al. 1956: 6-9, 201-207) ซึ่งแบ่งจุดประสงค์ด้านใหญ่ๆ ไว้ 3 ด้าน คือ ด้านสติปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Domain) ด้านความรู้สึกหรือจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ของบุคคลส่งผลต่อความสามารถทางการคิดที่บลูมจำแนกไว้ 6 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถในการระลึกนึกออกสิ่งใดที่ได้เรียนรู้มาแล้ว คือความจำนั่นเอง
2. ระดับความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึงความสามารถในการแปลตีความ และขยายความจากสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น
3. ระดับการนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่
4. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล และที่เป็นไปอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร
5. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นสิ่งใหม่อีกรูปหนึ่ง มีคุณลักษณะโครงสร้าง หรือหน้าที่ใหม่แปลกไปจากของเดิม
6. ระดับการประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการพิจารณาตัดสินลงสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของความคิดทุกชนิด เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

ตามแนวความคิดของบลูมดังกล่าวนี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการศึกษแทบทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งต่างก็มุ่งให้ผู้เรียนใช้วิธีการคิดเป็นสื่อในการเรียนรู้และการแก้ปัญหา

บุคคลจะมีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจได้นั้น บุคคลนั้นจะต้องสามารถวิเคราะห์และเข้าใจสถานการณ์ใหม่ หรือข้อความจริงใหม่ๆ ได้ ดังนั้นการจะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับใดระดับหนึ่ง หรือหลายระดับนั้น ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ เช่น จุดมุ่งหมายการเรียนรู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจเสนอในรูปแบบกราฟ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในข้อมูลดังกล่าว อาจต้องผสมผสานข้อมูลความรู้ในลักษณะรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกลุ่ม การแปล การตีความ การประยุกต์ การวิเคราะห์ส่วนย่อย และการหาความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการวิเคราะห์ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ในเชิงสร้างสรรค์ได้ เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถในระดับการมีเหตุผล เป็นการเรียนรู้ที่คงทนของแต่ละบุคคล แม้ว่าจะจำรายละเอียดของความรู้ไม่ได้ นักเรียนจึงต้องเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ภายใต้สภาวะใดที่ต้องนำความสามารถด้านการวิเคราะห์มาใช้ ดังนั้นการประเมินผลเป็นระยะจะนำไปสู่การปรับปรุงทั้ง 3 กระบวนการ คือ กระบวนการสร้างหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ เพื่อพยายามหาวิธีการลดผลกระทบเชิงลบ เพิ่มวิธีการบรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาอย่างมีคุณค่า (Bloom; et al. 1971: 38, 40, 118, 178)

บลูม และคณะ (Bloom; et al.1971) ได้จัดลำดับความสามารถทางการคิดของบุคคลเป็น 6 ระดับ โดยเริ่มจาก

1. ความรู้พื้นฐานดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องนั้น
2. ความเข้าใจข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น
3. การนำข้อเท็จจริงนั้นไปแก้ไขปัญหา หรือนำไปใช้ในเรื่องอื่น
4. การวิเคราะห์ทดสอบข้อเท็จจริงในความสัมพันธ์ หรือในสถานการณ์ที่แตกต่าง
5. การสังเคราะห์สิ่งใหม่หรือการสร้างความคิดใหม่ที่อยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในข้อเท็จจริงนั้น
6. การประเมินคุณค่าของข้อมูล ความคิดหรือผลผลิต

จากการศึกษาแนวคิดของบลูมการพัฒนาสมรรถภาพสมองตามแนวคิดของบลูม การจะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ต้องผสมผสานข้อมูลความรู้ในลักษณะรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ สู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินตามจุดมุ่งหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการวิเคราะห์ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ในเชิงสร้างสรรค์ได้ เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถในระดับการมีเหตุผล เป็นการเรียนรู้ที่คงทนของแต่ละบุคคล หรือกล่าวได้ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น เป็นความสามารถพื้นฐานทางสมองที่มีอยู่ในตัวแต่ละบุคคลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆในเชิงสร้างสรรค์ได้

2.2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Intellectual Development)

เพียเจต์ (ประสาธ อิศรปริดา. 2547: 43-63; อ้างอิงจาก Piaget. 1974) ได้ศึกษาความคิดความเข้าใจของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงระยะวัยรุ่น เขาเชื่อว่าลำดับขั้นของพัฒนาการทางสมองของเด็กไม่ว่าจะอยู่ในสภาพของวัฒนธรรมใดก็ตามจะเป็นไปอย่างเดียวกัน และการพัฒนาทางความคิดของบุคคลจากวัยเด็กเล็กจนถึงวัยรุ่นมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น (Stage) ตามระดับวุฒิภาวะ

และมีความต่อเนื่องกัน สภาพแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กได้พบกับความรู้ใหม่ที่จะนำไปสู่ขั้นต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ เพียเจต์ได้แบ่งลำดับขั้นของการพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้น

1. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยการกระทำ (Sensorimotor Stage) พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากประสาทสัมผัส เด็กมักจะหยิบจับวัตถุมาดู คลำ หรือเคาะ ฯลฯ ในขั้นนี้ความคิดความเข้าใจของเด็กจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่น สามารถประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อ มือและสายตา สามารถรู้ว่าจะสารไม่หายไปจากโลก สามารถค้นหาวัตถุที่เปลี่ยนไปตลอดจนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาได้ เด็กวัยนี้ชอบทำอะไรบ่อยๆ ซ้ำๆ เป็นการเลียนแบบ พยายามแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก เมื่อสิ้นสุดระยะนี้ เด็กมักมีการแสดงออกของพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ แต่ความสามารถในการคิดวางแผนของเด็กยังอยู่ในขีดจำกัด

2. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยการรับรู้และยังไม่มีรู้จักใช้เหตุผล (Preoperational Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 2-7 ปี ซึ่งแบ่งเป็นขั้นย่อยๆ อีก 2 ขั้น คือ

ในช่วงอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มจะมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผลเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันได้ แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัด เพราะเด็กยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) คือ ยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่และมองไม่เห็นเหตุผลของคนอื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงไม่ค่อยถูกต้องกับหลักความเป็นจริง

ในช่วงระยะที่ 2 ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 4-7 ปี เด็กจะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของวัตถุ เริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แต่ยังไม่แจ่มชัด รู้จักแบ่งพวกแบ่งชั้นแต่ยังคิดหรือตัดสินผลการกระทำต่างๆ จากสิ่งที่เห็นภายนอกเท่านั้น

3. ระยะแก้ปัญหาด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operation Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7-11 ปี เป็นระยะที่เด็กเข้าใจความคิดของคนอื่นได้ดีขึ้น เพราะเด็กเริ่มลดความคิดยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มเอาเหตุผลรอบๆ ตัวมาคิดประกอบในการตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เด็กวัยนี้สามารถคิดทวนกลับได้ (Reversibility) นอกจากนี้ความสามารถในการจำของเด็กในช่วงอายุนี้นี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดพวกได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับผู้อื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี

4. ระยะแก้ปัญหาด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal Operation Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 ปีขึ้นไป ขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เพียเจต์เชื่อว่าความคิดความเข้าใจของเด็กในขั้นนี้จะเป็นขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด คือ เด็กสามารถคิดได้แม้สิ่ง

นั้นไม่ปรากฏให้เห็น สามารถตั้งสมมติฐานและสามารถพิสูจน์ได้ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ โดยมีการคิดก่อนแก้ปัญหาอื่นๆ สามารถเข้าใจสูตรหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ดี พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยนี้จะเจริญเต็มที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่อาจมีการตัดสินใจแก้ปัญหาแตกต่างไปจากผู้ใหญ่มาก เพราะมีประสบการณ์น้อยกว่า

จากการศึกษาแนวคิดพัฒนาการของเพียเจต์ เด็กจะสามารถคิดและแก้ปัญหาได้ดีจะอยู่ในขั้นที่ 4 คือ ระยะแก้ปัญหาด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal Operation Stage) ซึ่งสติปัญญาของเด็กได้พัฒนาอยู่ในขั้นที่สมบูรณ์ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลและเข้าใจในเรื่องของนามธรรม ซึ่งเป็นวัยที่พัฒนาการทางสติปัญญานั้นได้พัฒนาถึงขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด และจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า การรู้เท่าทันสื่อเป็นระดับที่มีขึ้นลงต่อเนื่องกันและสามารถพัฒนาได้ ภาวะการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นเมื่อผ่านกระบวนการของวุฒิภาวะ เพราะการมีวุฒิภาวะที่สูงขึ้นจะทำให้มีศักยภาพการรู้เท่าทันสื่อมากขึ้นด้วย(รักจิต มั่นพลศรี.2547: 69 อ้างอิงจาก Potter.1998) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้ระดับชั้น 1,3 และ 5 เป็นตัวสะท้อนวุฒิภาวะที่สูงขึ้น เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียน

2.3 องค์ประกอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์

บลูมและคณะ (Bloom; et al. 1956: 144-148) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการใด การวิเคราะห์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญ หรือจำเป็น หรือมีบทบาทมากที่สุด อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาว่าความสัมพันธ์ย่อยๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร
3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างของระบบ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลักเป็นแกนกลาง มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด มีเทคนิคอย่างไร หรือยึดคติใด

ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล (2533: 219-220) สรุปว่า องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ มีดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย
 - 1.1 ความสามารถในการจำและสรุปความรู้
 - 1.2 ความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและข้อสมมติฐานได้
 - 1.3 ความสามารถในการระบุข้อมูลสำคัญได้
 - 1.4 ความสามารถในการอธิบายปัจจัยที่ทำให้บุคคลและกลุ่มต่างๆ มีความแตกต่างกัน
 - 1.5 ความสามารถในการสรุปข้อความได้
 2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ประกอบด้วย
 - 2.1 ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดต่างๆ
 - 2.2 ความสามารถในการตัดสินใจว่าข้อมูลนั้นสมเหตุสมผลหรือไม่
 - 2.3 ความสามารถในการระบุได้ว่าข้อใดเป็นแนวคิดสำคัญ
 - 2.4 ความสามารถในการตรวจสอบความถูกต้องของสมมติฐานที่อ่านพบได้
 - 2.5 ความสามารถในการเชื่อมโยงเหตุผลในแต่ละสถานการณ์ได้
 - 2.6 ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อความที่ขัดแย้งปรากฏในเรื่องได้
 3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ประกอบด้วย
 - 3.1 ความสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างของข้อมูลได้
 - 3.2 ความสามารถในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ ทศนคติ และเป้าหมายที่ต้องการ ถ่ายทอดของผู้เขียนได้
 - 3.3 ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการได้
 - 3.4 ความสามารถในการเรียนรู้เทคนิค วิธีการที่ปรากฏในเรื่องได้
 - 3.5 ความสามารถในการแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและอคติที่มีอยู่ได้
- ทองหล่อ วิภาวสิน (2540: 81-82) สรุปว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ แบ่งเป็น
1. การวิเคราะห์ความสำคัญ โดยให้ค้นหาความสำคัญของเรื่อง
 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยให้ค้นหาความสำคัญย่อยๆ ว่ามีความเกี่ยวพันกันอย่างไร
 3. การวิเคราะห์หลักการ โดยให้ค้นหาความสำคัญของเรื่องว่ายึดหลักการใด

สมนึก ปฏิปทานนท์ (2541: 51-52) จำแนกองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ว่ามี ส่วนประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง คือ

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อสมมติฐาน และสามารถสรุปข้อความนั้นๆ ได้
2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่โดยการ เชื่อมโยงเหตุและผล สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมมติฐานและข้อสรุป
3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์รูปแบบ วัตถุประสงค์ ทศนคติ และความคิดเห็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบ

พัชรารภรณ์ พิมละมาศ (2544: 32) ได้สรุปลักษณะหรือองค์ประกอบในการคิดวิเคราะห์ คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่
 - 1.1 ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆ ในข้อมูล
 - 1.2 ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อมูลอื่นๆ
 - 1.3 ความสามารถในการแยกแยะความจริงออกจากสมมติฐาน
 - 1.4 ความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปจากข้อความปลีกย่อย
 - 1.5 ความสามารถในการบอกสิ่งที่จูงใจ และพิจารณาพฤติกรรมของบุคคล และของกลุ่มบุคคล
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่
 - 2.1 การเข้าใจความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทความและข้อความต่างๆ
 - 2.2 การรู้ได้ว่ามีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
 - 2.3 การแยกแยะความจริง หรือสมมติฐานที่เป็นใจความสำคัญ หรือข้อโต้แย้งที่นำมาสนับสนุนข้อสมมติฐาน
 - 2.4 การตรวจสอบสมมติฐานที่ได้มาจากการแบ่งแยกความสัมพันธ์ของสาเหตุ และผลจากความสัมพันธ์อื่นๆ
 - 2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้ง แบ่งแยกสิ่งที่ตรงและไม่ตรงกับข้อมูลได้
 - 2.6 การสร้างความสัมพันธ์ และแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญ

3. การวิเคราะห์หลักการ ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความ และความหมายขององค์ประกอบ

3.2 การวิเคราะห์รูปแบบในการเขียน

3.3 การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความเห็นของผู้เขียน หรือลักษณะของผู้เขียนในด้านต่างๆ

3.4 การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนในด้านต่างๆ

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือการวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ การจำแนกแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง และสมมติฐาน แล้วนำมาสรุปความได้

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบแนวคิดสำคัญ และความเป็นเหตุเป็นผล แล้วนำมาหาความสัมพันธ์และข้อขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ได้

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การวิเคราะห์รูปแบบ โครงสร้าง เทคนิค วิธีการ และการเชื่อมโยงความคิดรวบยอด โดยสามารถแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและทัศนคติของผู้เขียนได้

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามแนวทางของบลูมเป็นเครื่องมือในการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.4 ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

สุวิทย์ มูลคำ (2546: 39) กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เราเข้าใจข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่อนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ช่วยให้เราสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ และไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง

3. ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงตัวอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผล และปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้

4. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่นๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่นๆ ที่มีอยู่

5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ พิจารณาตามความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินสรุปสิ่งใดลงไป
6. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้นโดยไม่พึ่งพินอคติ ที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำ ทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่างๆ ได้อย่างสมจริงสมจัง
7. ช่วยประมาณการความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เราามีวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยเราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลมากกว่า

2.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อ

ในสังคมที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสารมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีปริมาณมาก ยิ่งเทคโนโลยีด้านการสื่อสารก้าวหน้าไปมากเท่าไร สื่อยังมีการแข่งขันมากขึ้นเท่านั้น และทำให้สื่อใช้เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นไปในการสร้างเทคนิควิธีการยุทธศาสตร์เอาชนะใจ “ลูกค้า” คือผู้รับสารมากขึ้น และเทคโนโลยีคือเครื่องมือของการผลิตความจริงที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง (สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2547: ออนไลน์) สื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิต “ความจริง” แต่ “ความจริง” เหล่านี้ไม่ใช่ความจริงแท้ แต่เป็นความจริงที่ถูกสร้างขึ้น การรับสารจากสื่อต่างๆ จึงควรรับอย่างรู้เท่าทัน เพื่อไม่ให้ถูกสื่อครอบงำได้ ผู้รับสื่อต้องมีศักยภาพการรู้เท่าทันสื่อโดยการพัฒนาทักษะของการคิดวิเคราะห์ เพื่อวิเคราะห์และตั้งคำถามว่าอะไรอยู่ในภาพ มันถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร และให้อะไร (พรทิพย์ เย็นจะบก. มปป. อ้างอิงจาก Elizabeth Thoman) และสุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2547: ออนไลน์) ได้กล่าวสรุปถึงการรู้เท่าทันสื่อจำเป็นต้องอ้างอิงมาตรฐานคิดของคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ไม่ชอบตกอยู่ภายใต้อิทธิพล ไม่ประมาท แต่ชอบใช้ปัญญาและการคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งในที่สุดก็คือการยึดหลักกาลามสูตรของพุทธศาสนา และจากการศึกษาของอดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543: 163-164) ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่อการรู้เท่าทันสื่อของผู้รับสารคือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้รับสาร คือ รับสารอย่างเป็นนักตั้งคำถาม และผลจากการสัมภาษณ์นั้นยังเชื่อว่าการรู้เท่าทันสื่อสามารถเป็นดัชนีชี้วัดการพัฒนาได้อีกด้วย และสิ่งการรู้เท่าทันสื่อชี้วัดได้แน่นอนคือการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของคน

จากแนวคิดของความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อกล่าวได้ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่จะพัฒนาให้เป็นผู้รู้เท่าทันสื่อ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ยังเป็นดัชนีชี้วัดการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่ออีกด้วย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เฟลแมน (Fehiman.1992: Online) ได้ศึกษาเรื่อง Media in the Classroom ; Astudy of Five Techers โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนสื่อมวลชนศึกษาในโรงเรียน เพื่อตัดสินคุณค่าของสื่อมวลชนศึกษาในฐานะวิชาเรียน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน และสังเกตการณ์การเรียนการสอนในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีเหตุผลคล้ายกันในการตัดสินใจสอนเกี่ยวกับสื่อมวลชน คือ มองว่าสื่อมวลชนเป็นภาษาที่มีอำนาจและความสำคัญในชีวิตประจำวันของนักเรียน เพราะสื่อมวลชนเกี่ยวข้องกับชีวิตและมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาอำนาจของสื่อมวลชน ในส่วนของวิธีการสอน ครูใช้หลักการสอนภาษา เช่น การให้นักเรียนเชื่อมโยงการเรียนรู้นอกโรงเรียนกับการเรียนรู้อย่างเป็นทางการในโรงเรียน โดยรวมความรู้ที่ได้จากสื่อกับความรู้อื่นๆในโรงเรียน การกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของสื่อมวลชนกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยอาศัยทักษะทางภาษาร่วมด้วย โดยสรุปว่าสื่อมวลชนเป็นเรื่องจำเป็น การเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนแต่ละชนิดและอำนาจของมันในฐานะที่เป็นภาษาเป็นเรื่องมีค่า และมีประโยชน์เท่าทันต่อการเรียนภาษาในชั้นเรียนด้วย

ดิลีฟโก (Dilevko.1998: Online) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Neutrality and Media Literacy at the Reference Desk : A Case Study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความยาวและเนื้อหาของข่าวหนังสือพิมพ์ The New York Times (NYT) กับข่าวเดียวกันที่ตีพิมพ์ซ้ำในหนังสือพิมพ์ระดับประเทศของแคนาดา The Globe and mail (Globe) ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการตัดทอนเนื้อหาข่าว พบว่าข่าวใน The Globe and Mail ทุกประเภทที่ตีพิมพ์ซ้ำมีการตัดทอนเนื้อหา โดยเฉพาะข่าวปัญหาสิ่งแวดล้อม สัตว์และเพศ ถูกตัดทอนเนื้อหามากที่สุด ในขณะที่ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถูกตัดทอนเนื้อหาน้อยที่สุด ในส่วนของเนื้อหาข่าวพบว่าการตัดทอนเนื้อหาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโทนการนำเสนอ มีการตัดข้อเท็จจริงที่สำคัญ การให้เหตุผล และชื่อบุคคล ซึ่งอาจมีผลต่อผู้อ่านในการรับรู้ประเด็นข่าวที่นำเสนอ

3.2 งานวิจัยในประเทศ

เชื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2540: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและลักษณะของการรู้เท่าทันสื่อ และเพื่อวิเคราะห์ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดและลักษณะการรู้เท่าทันสื่อจากการวิจัยวรรณกรรมแบ่งออกเป็น 9 องค์ประกอบ ได้แก่ สถาบันสื่อ องค์กรสื่อ เนื้อความสื่อ การมีส่วนร่วมและการตอบโต้สื่อของผู้รับสื่อ รูปแบบ รหัสและแบบแผนของสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การตีความเรื่องแนวเรื่องจริง การตีความเรื่องแนวนันท์เชิงคดี และการโฆษณาในโทรทัศน์

2. นักศึกษาส่วนใหญ่มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับ 2 คือยังไม่รู้เท่าทันสื่อหรือถูกครอบงำโดยสื่อ อย่างไรก็ตามนักศึกษามีการรู้เท่าทันสื่อด้านการตีความเรื่องแนวนันท์เชิงคดี และโฆษณาในระดับ 4 คือ สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งความหมายตรง และความหมายแฝง

อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชน โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานิยามความรู้เท่าทันสื่อ และแนวคิดในการวัดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อ สำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชนในอนาคต ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี คือ 1. การวิจัยเอกสาร 2. การวิเคราะห์เนื้อหา งานวิจัยความรู้เท่าทันสื่อระหว่าง ค.ศ.1990-1999 และ 3 การสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง 8 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการสื่อสารมวลชน 3 ท่าน นักวิชาชีพสื่อสารมวลชน 4 ท่าน และนักการศึกษา 1 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาการของการรู้เท่าทันสื่อ เริ่มต้นในเยอรมนีเมื่อศตวรรษที่ 17 และมีการพัฒนาจนกลายเป็นสาขาวิชาที่มีความแข็งแกร่งทางวิชาการในอังกฤษ ส่วนสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตสื่อชั้นนำของโลกกลับพบว่า ความเคลื่อนไหวด้านความรู้เท่าทันสื่อยังคงล้าหลังบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาอย่างไม่ต่อเนื่อง และปัจจุบันพบว่าหลายประเทศที่มีความตื่นตัวได้บรรจุความรู้เท่าทันสื่อไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศ

2. การนิยามความรู้เท่าทันสื่อ ในมุมมองของนักวิชาการต่างประเทศให้นิยามความรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์แบบวิพากษ์ และการเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์ตนเองในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียง สื่อภาพ และสื่อผสม และมีการเน้นความสำคัญที่การเรียนรู้และการสอนทักษะเหล่านี้โดยใช้สื่อมวลชนในโรงเรียน และในมุมมองของนักวิชาการไทยให้นิยามความรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง 1. การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อ 2. ความสามารถในการวิเคราะห์วิพากษ์สื่อ และ 3. การรู้จักนำเนื้อหาสาระจากสื่อไปใช้ประโยชน์

3. การวัดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อ วัดได้จากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ และทักษะการใช้สื่อ โดยสามารถแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ความรู้เท่าทันสื่อพื้นฐาน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อในระดับที่สามารถแยกประเภทเนื้อหาของสื่อได้ การตระหนักพฤติกรรมการใช้สื่อของตนเองส่วนทักษะในการใช้สื่อก็ได้แก่ ใช้สื่อประเภทต่างๆเป็น สามารถเข้าใจความหมายตรงที่สื่อนำเสนอ และความรู้เท่าทันสื่อขั้นสูง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสื่อ ความรู้

เกี่ยวกับบริบทด้านเศรษฐกิจและการเมืองของสื่อ เข้าใจว่าสื่อมองผู้รับสารอย่างไร ใครคือกลุ่มเป้าหมาย และเข้าใจผลกระทบสั้นและระยะยาวที่สื่อมีผลต่อปัจเจกบุคคลและสังคม ไม่ว่าจะเป็นผลทางด้านความรู้ ทศนคติ พฤติกรรมและจิตวิทยา ส่วนทักษะการคิดวิพากษ์ ได้แก่ วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารและความหมายแฝงได้ การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นในเนื้อหาได้ และการประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาได้ และนอกจากนี้ความรู้เท่าทันสื่อยังแบ่งได้เป็น 4 มิติ คือ 1.มิติความรู้ความเข้าใจ 2.มิติสุนทรีย์ 3.มิติอารมณ์ และ 4.มิติจริยธรรม

4. งานวิจัยด้านความรู้เท่าทันสื่อ สามารถแบ่งกลุ่มเนื้อหาในการวิจัยดังนี้ 1. การเรียนการสอนเกี่ยวกับการวัดความรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ การประเมินผลหลักสูตรสื่อมวลชนศึกษา หรือการวัดความรู้เท่าทันสื่อ การศึกษาแนวคิดทฤษฎีของความรู้เท่าทันสื่อ การศึกษาสภาพการสอนความรู้เท่าทันสื่อ และ การพัฒนาหลักสูตรความรู้เท่าทันสื่อ 2. งานวิจัยเกี่ยวกับสื่อมวลชน ได้แก่ การศึกษาเนื้อหาสื่อมวลชน และการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อและอิทธิพลของสื่อมวลชน

จินดารัตน์ บวรบริหาร (2548: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่านักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงบนอินเทอร์เน็ต และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากความเสี่ยงนั้นหรือไม่อย่างไร รวมทั้งพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสาม นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะตอบคำถามว่าปัจจัยทางด้านลักษณะทางสังคมประชากร และปัจจัยด้านลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่างๆดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด และการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับต่ำ ประเมินว่าอินเทอร์เน็ตมีความเสี่ยงในระดับสูง และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสามพบว่าความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือผู้ที่มีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตสูงกว่า คือผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันตัวต่ำกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตต่ำกว่า คือผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันตัวสูงกว่า และยังพบว่าปัจจัยด้านลักษณะทางสังคมประชากรและลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ต อันได้แก่ เกรดเฉลี่ย รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระยะเวลา และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประเมินความเสี่ยงคือ เพศ ระยะเวลา และประสบการณ์ในการใช้ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ระยะเวลา และประสบการณ์ในการใช้

ฟารีดา เตชะวรินทร์เลิศ (2548: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เท่าทันสื่อกับการได้รับอิทธิพลด้านการกำหนดความสำคัญแก่วาระข่าวสารและการเลือกกรอบในการตีความข่าวสาร มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เท่าทันสื่อกับการได้รับอิทธิพลด้านการกำหนดความสำคัญแก่วาระข่าวสารและการเลือกกรอบในการตีความข่าวสาร โดยศึกษาว่านักศึกษาที่มีระดับความรู้เท่าทันสื่อต่างกันจะได้รับอิทธิพลเหล่านี้ต่างกันหรือไม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาจำนวน 375 คน และการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ไทยรายวันแนวประชานิยม 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ คม ชัด ลึก และข่าวสด พบว่า ความรู้เท่าทันสื่อไม่มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลด้านการกำหนดความสำคัญแก่วาระข่าวสาร นักศึกษาที่มีระดับความรู้เท่าทันสื่อน้อย และนักศึกษาที่มีความรู้เท่าทันสื่อมากจะรับรู้และจัดอันดับความสำคัญแก่วาระข่าวสารสอดคล้องกับการจัดอันดับความสำคัญแก่วาระข่าวสารของหนังสือพิมพ์มากกว่านักศึกษาที่มีความรู้เท่าทันสื่อปานกลาง เป็นไปได้ว่าอาจเกิดจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออื่น การใช้หน่วยในการวัดที่แตกต่างกัน ความเกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวของผู้รับสาร และลักษณะการนำเสนอข่าวแบบร้าวอารมณ์ของหนังสือพิมพ์ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เท่าทันสื่อกับอิทธิพลด้านการเลือกกรอบในการตีความข่าวสารนั้น พบว่านักศึกษาที่มีความรู้เท่าทันสื่อน้อยจะตีความแง่มุมข่าวสารสอดคล้องกับกรอบการตีความข่าวสารของหนังสือพิมพ์มากกว่านักศึกษาที่มีความรู้เท่าทันสื่อมาก

พีรียา จารุเศรษฐการ (2549: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการเรียนรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาในสื่อ นิตยสารสตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษารูปแบบและวิธีการนำเสนอบทความเชิงโฆษณาในนิตยสารสตรี 2.เพื่อศึกษาวิธีการในการแยกแยะบทความธรรมดา กับบทความเชิงโฆษณาของผู้อ่าน 3.เพื่อศึกษาถึงปัจจัยในการรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาของผู้อ่าน 4.เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคในการรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาของผู้อ่าน 5.เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเชิงศีลธรรมและการใช้ประโยชน์ต่อบทความเชิงโฆษณาของผู้อ่าน แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนคือ 1.การวิเคราะห์เนื้อหาในนิตยสาร Cleo Cosmopolitan Elle Cheeze และสาดส์ปาดาร์ ระยะเวลา 6 เดือน รวม 36 เล่ม 2.การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง อายุ 14-25 ปี จำนวน 15 คน พบว่า

1. สินค้าที่มีการใช้บทความเชิงโฆษณามากที่สุดคือ เครื่องสำอาง โดยส่วนมากเป็นบทความรายงานที่มีเนื้อหาทั่วไป ซึ่งมีการตั้งชื่อแบบบอกเล่ามากที่สุด ส่วนมากมีการโฆษณาหน้าเดียวกับบทความโดยใส่ภาพยี่ห้อมองลงไปด้วย ซึ่งมักจะไม่มีคำอธิบายและระบุว่าเป็นพื้นที่โฆษณา ส่วนใหญ่มักจะนำเสนอภาพของบุคคลร่วมกับสินค้า

2. ปัจจัยที่ทำให้ผู้อ่านรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณา ได้แก่ ข้อความลักษณะเชิญชวนแนะนำสินค้า รูปแบบและสีสันทันของบทความที่สอดคล้องกับสินค้า และฟรีเซ็นเตอร์

3. อุปสรรคในการรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณา ได้แก่ การเขียนแบบบทความบรรยายทั่วไป ไม่กล่าวเจาะจงสิ่งใดเป็นพิเศษ

4. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่คิดว่าเป็นการผิดที่ใช้บทความเชิงโฆษณา และชอบการนำเสนอแบบนี้เพราะเป็นการให้ความรู้ เป็นสิ่งที่ดี แต่ส่วนใหญ่มักจะไม่นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เกศราพร บำรุงชาติ (2550: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน พบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลาง โดยนักเรียนแต่ละระดับชั้นนักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มต่ำ และกลุ่มปานกลาง นักเรียนที่มีระดับการตระหนักรู้ตนเองกลุ่มต่ำ และกลุ่มปานกลาง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสูง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์สูงขึ้นตามตัวแปรระดับชั้น และตัวแปรระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนที่มีระดับการตระหนักรู้ตนเองกลุ่มต่ำกับกลุ่มปานกลางมีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน สำหรับปฏิสัมพันธ์ที่ศึกษาจากตัวแปรระดับชั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตระหนักรู้ตนเองแบบ 2 ปัจจัย และ 3 ปัจจัย พบว่า ไม่ส่งผลร่วมกันต่อการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

3. ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความสามารถจริงของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ระดับสูงสามารถขยายความคุณลักษณะของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์โดยมีความรู้ ความเข้าใจ และให้คำจำกัดความคำว่า “การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์” ได้อย่างชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของสิ่งโฆษณาสินค้า และมีเหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าตามสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ สำหรับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ พบว่า การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับการใช้ความคิด และมีสมาธิในการรับชมสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของตนเอง ตลอดจนผู้ปกครอง และเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ด้วย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่สัมพันธ์การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาหาความสัมพันธ์ของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ โดยศึกษากับตัวแปรในด้านการคิด ผู้วิจัยสนใจตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นเพราะเป็นพื้นฐานของความคิดใน

ระดับสูงขึ้นไป โดยทำการศึกษาว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 -4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ซึ่งมีทั้งหมด 12 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 13,482 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5,599 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5,422 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2,461 คน โดยมีรายละเอียด ตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1

อำเภอ	โรงเรียน	ม.1		ม.3		ม.5		รวม	
		จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน
เมือง สมุทรปราการ	นวมินทราชูทิศ สวนกุหลาบ วิทยาลัย สมุทรปราการ	10	528	10	526	6	252	26	1,306
	บางเมืองเขื่อน ฝ่องอนุสรณ์	13	510	12	491	4	132	29	1,133
	มัธยมด่านสำโรง	13	540	12	499	4	126	29	1,165
	สตรีสมุทรปราการ	10	458	10	456	12	463	32	1,377
	สมุทรปราการ	12	570	12	566	15	474	39	1,610
	หาดอมราอักษร ลักษณะวิทยา	9	420	9	416	4	106	22	942
พระประแดง	บางหัวเสือบุญ แจ่มเนียมนิล	7	299	7	293	3	51	17	643
	ราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก	12	569	12	565	8	241	32	1,375
	วัดทรงธรรม	10	501	10	496	7	284	27	1,281
	วิสุทธิกษัตริ	12	545	11	499	5	178	28	1,222
พระสมุทรเจดีย์	ป้อมนาคราช สวาทยานนท์	12	532	12	531	4	141	28	1,204
	มัธยมวัดใหม่ สมุทรกิจวิทยาคม	3	127	2	84	1	13	6	224
รวม		123	5,599	119	5,422	73	2,461	315	13,482

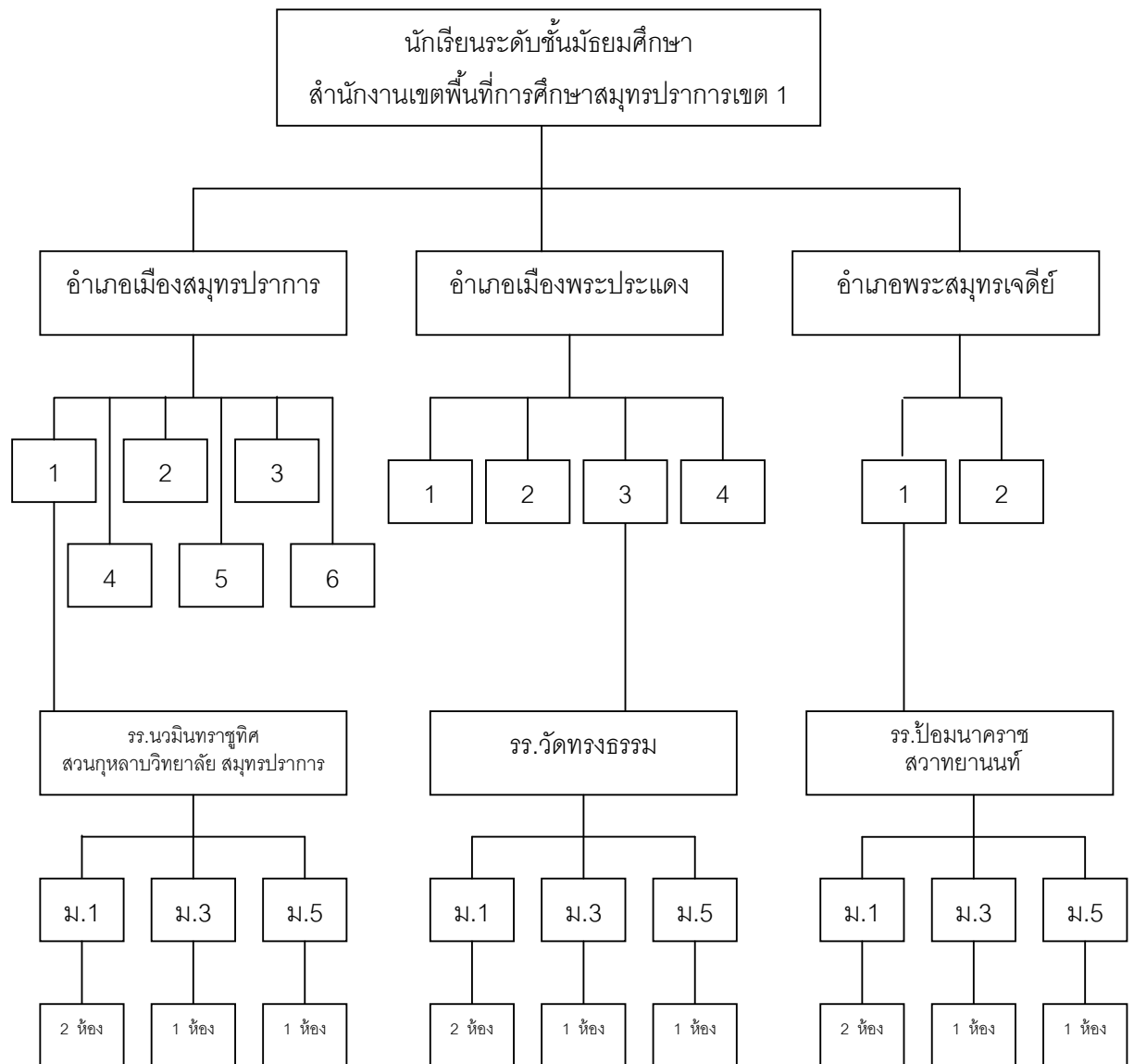
ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 (ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ซึ่งมีจำนวน 538 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 290 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 138 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 110 คน ที่ได้มาโดยการสุ่ม 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling)

การออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 แล้วจัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) จากนั้นออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - Stage Random Sampling) ดังกระบวนการสุ่มตามแผนภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงแบบแผนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. สํารวจข้อมูลประชากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ดังปรากฏตามตาราง 1
2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรด้วยสูตรการกำหนดตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Level of Confidence: $1-\alpha$) โดยอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดความคลาดเคลื่อน (Limit of Error: e) มีค่าเท่ากับ 0.75 ซึ่งผู้วิจัยยอมรับว่าเป็นขนาดความคลาดเคลื่อนที่เพียงพอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ได้

2.2 ค่าความแปรปรวนของประชากร (σ^2) ได้จากการนำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 100 คน ผลการประมาณค่าความแปรปรวนมีค่าเท่ากับ 45.49

2.3 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 304 คน

3. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นตัวแปรจำแนกชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) ได้โรงเรียนนวมินทราชูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ โรงเรียนวัดทรงธรรม และโรงเรียนป้อมนาคราช สวาทยานนท์

4. เมื่อสุ่มโรงเรียนมาได้ แยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 หาสัดส่วนจากการคำนวณได้ของแต่ละอำเภอ เพื่อคำนวณหาจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นปีเป็นตัวแปรชั้นภูมิ และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นนี้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 538 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นสมควรใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนี้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	โรงเรียน	ม.1		ม.3		ม.5		รวม	
		จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน
เมือง สมุทรปราการ	นวมิทรราชูทิศ สวนกุหลาบ วิทยาลัย สมุทรปราการ	2	102	1	49	1	39	4	190
พระประแดง	วัดทรงธรรม	2	99	1	47	1	38	4	184
พระสมุทรเจดีย์	ป้อมนาคราช	2	89	1	42	1	33	4	164
รวม		6	290	3	138	3	110	12	538

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1.1 แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย

2.1.1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 ข้อ

2.1.1.2 ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 ข้อ

2.1.1.3 ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำนวน 10

ข้อ

2.1.2 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นแบบสถานการณ์ ชนิด

เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อประกอบด้วย

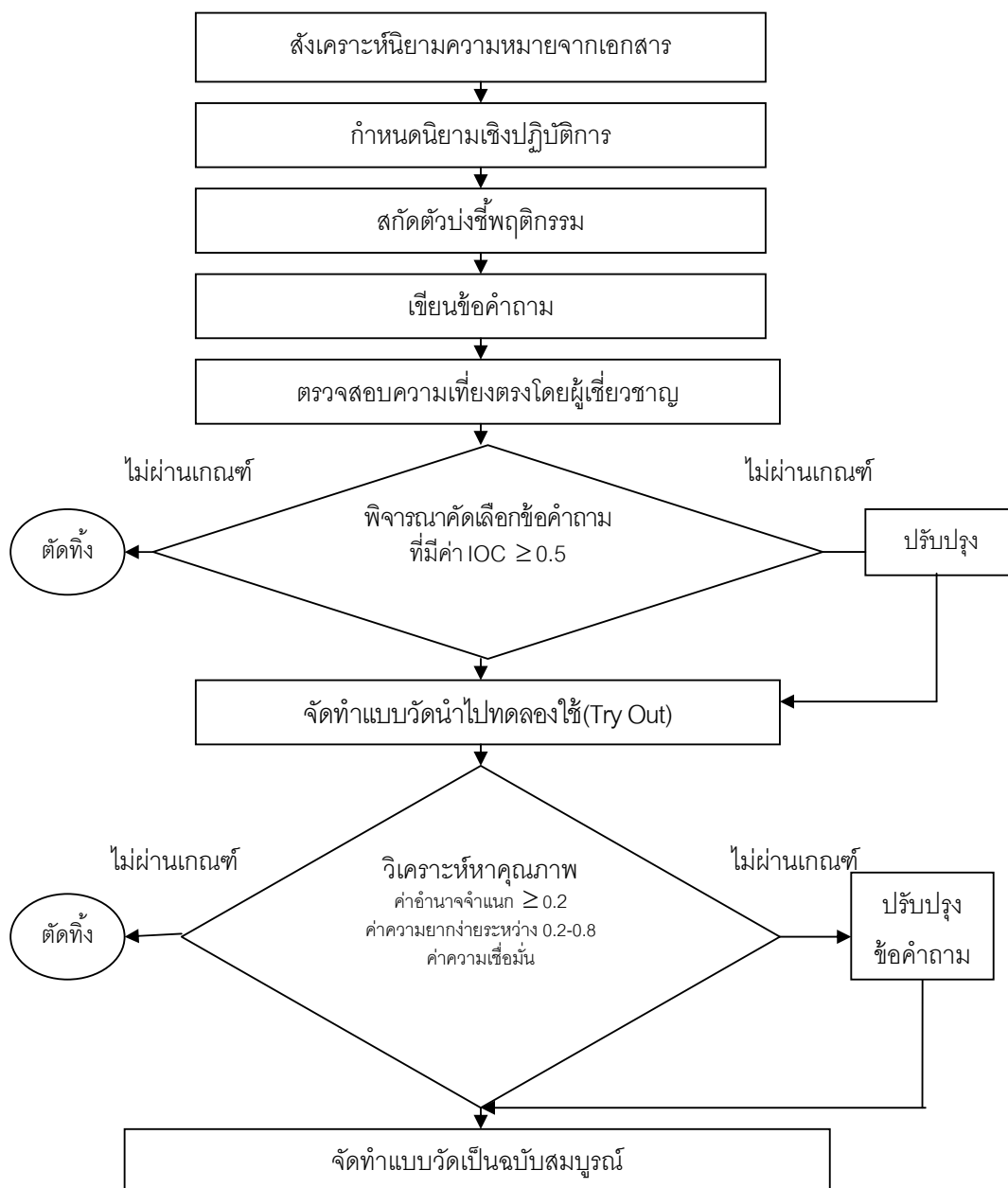
2.1.2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ จำนวน 10 ข้อ

2.1.2.2 ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

2.1.2.3 ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ จำนวน 10 ข้อ

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองทั้ง 2 ฉบับ คือ แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการสร้างแบบวัด ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

1. สังเคราะห์นิยามความหมายของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ปรับปรุงคำนิยามให้เหมาะสมกับบริบทและธรรมชาติของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา แล้วกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3. สังเคราะห์นิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วสกัดตัวบ่งชี้พฤติกรรมของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์

4. เขียนข้อคำถาม โดยกำหนดจำนวนข้อคำถามวัดแต่ละตัวบ่งชี้ ระหว่าง 2-3 ข้อ ต่อ 1 ตัวบ่งชี้ โดยได้แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ

5. วิพากษ์และปรับแก้กับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ, อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ, อาจารย์ดร.อุไร จักษ์ตรึงคณ, อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง และอาจารย์สุรางค์ ประเทศ เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบวัดเพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กับนิยามมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้	1	คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม
ให้	0	คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม
ให้	-1	คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดไม่ตรงตามนิยาม

โดยพิจารณาคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งทั้ง 2 แบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้ทุกข้อ

6. นำแบบทดสอบที่ได้จากข้อ 5 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนจากโรงเรียนสมุทรปราการ จำนวน 100 คน แยกเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 35 คน และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คนจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน แล้วนำผลการทดสอบมาทำการวิเคราะห์รายข้อ โดยแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ พิจารณาค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามไว้ด้านละ 10 ข้อ รวม 30 ข้อ โดยด้านความรู้

พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.43 ด้านความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22-0.40 และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.29-0.64 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาค่าความยากระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามไว้ด้านละ 10 รวม 30 ข้อ โดยในด้านความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ มีค่าความยากระหว่าง 0.27-0.79 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.23-0.31 ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีค่าความยากระหว่าง 0.22-0.79 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.47 และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีค่าความยากระหว่าง 0.25-0.67 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.42

7. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้จากข้อ 6 ไปทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) จากสูตร KR-20 ตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน โดยแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ในด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.67 ด้านความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.63 และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ในด้านความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.60 ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.66 และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.62

ตัวอย่างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์ที่กำหนดให้ และพิจารณาข้อคำถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในข้อที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

เนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์ :

‘สเตฟาน’ซื้อทองสร้างอนาคต

ถูกหาว่าเป็นพระเอกจอมงก “สเตฟาน” สันติ วีระบุญชัย ก็ยึดอภิมหารับ “ดีครับซึ่งก็มีเงินดีกว่าใจดีแล้วจ้ะ” จริงๆผมเป็นคนใจดีนะไปไหนชอบให้ทิปตลอดและก็ทำบุญตลอดด้วย แต่ถ้ามั่นเป็นเรื่องไร้สาระจริงๆผมจะไม่ให้ไง อย่างจะโกงผมผมก็ต้องงกสิเรื่องอะไรจะให้ง่ายๆ ส่วนมากเวลาผมทำงานได้เงินแล้วจะเอาไปซื้อทองเก็บไว้ ตอนนี้ก็มีอยู่พอสมควรแล้วครับ” เตรียมทองไว้เป็นสินสอดสู่อหวนใจ “น้ำฝน-กฤณณัฐ” หรือเปล่า? สเตฟานตอบเสียงดังฟังชัด “ไม่ครับ ส่วนมากจะเก็บไว้เป็นทุนดีกว่าครับ บางคนแต่งงานไปสร้างตัวยังไม่ได้เลยสินสอดหมดไปแล้ว เราไม่ได้สร้างตัวเพื่องานแต่งงานอย่างเดียว ผมสร้างเนื้อสร้างตัวเพื่อครอบครัวของผมและการอยู่สบายของผมและฝนในอนาคตด้วยครับ

สันติ วีระบุญชัย

(ข่าวสด 22 พฤษภาคม 2551 หน้า 17)

จากเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์ข้างต้น จงตอบคำถามต่อไปนี้

ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์

0 ข้อใดคือวิธีดึงดูดความสนใจให้อ่านข่าวนี้

- ก. เนื้อความว่าสเตฟานจอมงก
- ข. ภาพสเตฟานใส่สร้อยทองที่คอ
- ค. พาดหัวข่าวเรื่องจัดงานแต่งงาน
- ง. พาดหัวข่าวเรื่องเตรียมสร้างอนาคต

คำตอบ ง.

ด้านความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์

0. เพราะเหตุใดหนังสือพิมพ์จึงนำเสนอข่าวนี้

- ก. เพราะผู้อ่านเป็นแฟนคลับสเตฟาน
- ข. เพราะผู้อ่านสนใจอนาคตของสเตฟาน
- ค. เพราะผู้อ่านสนใจเรื่องการแต่งงานของดารา
- ง. เพราะผู้อ่านต้องการข้อมูลเชิงกำไรเพื่อซื้อทอง

คำตอบ ค.

ด้านความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์

0. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากข่าวนี้

- ก. ควรสร้างตัวเพื่ออนาคต
- ข. ควรมีทุนในการแต่งงาน
- ค. ควรซื้อทองเพื่อเก็บกำไร
- ง. ควรซื้อทองเพื่อใช้ในงานแต่งงาน

คำตอบ ก.

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ในการตรวจให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบคำถามข้อนั้นถูก และถ้าตอบคำถามข้อนั้นผิด หรือเว้นว่างไว้หรือตอบเกินกว่าหนึ่งคำตอบในข้อนั้นๆ ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์, ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีเกณฑ์ดังนี้

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

0.00 - 3.99	คะแนน นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำ
4.00 - 7.99	คะแนน นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง
8.00 - 10.00	คะแนน นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับสูง

ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

0.00 - 3.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำ
4.00 - 7.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง
8.00 - 10.00	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ในระดับสูง

ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำนวน 10 ข้อ

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

0.00 - 3.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในระดับต่ำ
4.00 - 7.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในระดับปานกลาง
8.00 - 10.00	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในระดับสูง

ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ และพิจารณาข้อความของแต่ละ

สถานการณ์ แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในข้อที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

สถานการณ์ :

มะลิงามตา สดชื่นอร่าม เมื่อได้ดอมดม ดอกเข็มมากมวล หลากล้นล้นทม เพียงได้เขยชม แสนสุขฤดี

จากสถานการณ์จงตอบคำถามต่อไปนี้

ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ

0. จากข้อความข้างต้นกล่าวถึงเรื่องใด

- ก. ดอกไม้
- ข. ป่าไม้
- ค. ความสุข
- ง. ความงาม

คำตอบ ก.

ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

0. ข้อใดเรียงลำดับความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง

- ก. เข็ม – เขยชม – งามตา
- ข. เข็ม – ดอมดม – สดชื่น
- ค. มะลิ – ดอมดม – สดชื่น
- ง. ล้นทม – เขยชม – สดชื่น

คำตอบ ค.

ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ

0. ผู้เขียนมีทัศนะอย่างใดต่อดอกไม้

- ก. ความรัก
- ข. ความหลงใหล
- ค. ความภูมิใจ
- ง. ความชื่นชม

คำตอบ ง.

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ในการตรวจให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบคำถามข้อนั้นถูก และถ้าตอบคำถามข้อนั้นผิด หรือเว้นว่างไว้หรือตอบเกินกว่าหนึ่งคำตอบในข้อนั้นๆ ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ, ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีเกณฑ์ดังนี้

ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

0.00 - 3.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญในระดับต่ำ
4.00 - 7.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญในระดับปานกลาง
8.00 - 10.00	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญในระดับสูง

ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

0.00 - 3.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
4.00 - 7.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
8.00 - 10.00	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับสูง

ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

0.00 - 3.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการในระดับต่ำ
4.00 - 7.99	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการระดับปานกลาง
8.00 - 10.00	คะแนน นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการในระดับสูง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนธันวาคม 2551 ถึงเดือนมกราคม 2552 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนที่ทำการเก็บข้อมูล
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่จะให้ข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบวัดเพื่อการวิจัยที่ประกอบด้วยแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำนวน 600 ชุด
4. นำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำการตอบ ภายในเวลา 1 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 4.1 อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้นักเรียนทราบ ชี้แจงวิธีการตอบให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจก่อนลงมือตอบแบบวัด
 - 4.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์เบื้องต้นขณะเก็บรวบรวมแบบวัดคืน
5. นำแบบวัดจากข้อ 4 มาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง จากนั้นตรวจคะแนนไปตามเกณฑ์ และเลือกแบบวัดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มได้จำนวน 538 ชุด เพื่อทดสอบหาสมมติฐานที่ตั้งไว้และรายงานผลการวิจัย

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน

4.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับความรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

4.3 หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) และใช้สถิติทดสอบความมีนัยสำคัญในแต่ละชุด

4.4 หาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอล (Canonical Weight) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับชุดของตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105)

$$n = \frac{\sum_{g=1}^K \frac{N_g^2 S_g^2}{W_g}}{\frac{N^2 e^2}{Z_{\alpha/2}^2} + \sum_{g=1}^K N_g S_g^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	K	แทน	จำนวนชั้นที่สมาชิกของประชากรทั้งหมดถูกแบ่ง
	S_g^2	แทน	ค่าความแปรปรวนแต่ละชั้น
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
	N_g	แทน	จำนวนของนักเรียนในแต่ละชั้น
	W_g	แทน	$\frac{N_g}{N}$

5.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.2547: 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	R	แทน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 การวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.2547:158)

$$p = \frac{[H + L]}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากง่ายของข้อคำถาม
	H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ

5.2.3 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรู้เท่าทันหนังสือพิมพ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.2547:163)

$$r = \frac{H - L}{N_H}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม
	H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
	N_H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง

5.2.5 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตรของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (บุญเชิด วิทยุอินันตพงษ์. 2547: 218)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกหรือความยากแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนผู้ตอบผิด ซึ่งเท่ากับ $1 - p$
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด

5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (Error of Estimate)

5.3.2 การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation coefficient) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product moment Coefficient correlation) (ฉ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 173)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน X, Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

5.3.3 หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลลมีขั้นตอนดังนี้ (Pedhazur. 1997:927-933)

3.5.3.1 กำหนดส่วนย่อยของเมตริกซ์ X กับ Y ให้อยู่ในรูปของซูปเปอร์เมตริกซ์ ดังนี้

$$R = \begin{bmatrix} R_{xx} & R_{xy} \\ R_{yx} & R_{yy} \end{bmatrix}$$

เมื่อ	R	แทน	ซูปเปอร์เมตริกซ์ระหว่างสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
	R_{xx}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรอิสระ X_p
	R_{yy}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรตาม Y_q
	R_{xy}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรอิสระ X_p กับชุดตัวแปรตาม Y_q
	R_{yx}	แทน	ทรานสโพสของ R_{xy}

3.5.3.2 หาค่าเมตริกซ์ของ R_{yy}^{-1} , R_{yx} , R_{xx}^{-1} , R_{xy} แล้วนำไปสร้างสมการ

ดีเทอร์มิแนนต์ ดังนี้

$$|R_{yy}^{-1}R_{yx}R_{xx}^{-1}R_{xy} - \lambda| = 0$$

เมื่อ	R_{yy}^{-1}	แทน	ค่าอินเวอร์สเมตริกซ์ R_{yy}
	R_{xx}^{-1}	แทน	ค่าอินเวอร์สเมตริกซ์ R_{xx}
	I	แทน	ไเดนติตี้เมตริกซ์
	λ	แทน	ค่าไอเกนหรือค่าความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิคอล

3.5.3.3 จากสมการดีเทอร์มิแนนต์จะได้สมการ quadratic คือ

$$a\lambda^2 - b\lambda + c = 0$$

3.5.3.4 คำนวณหาค่า λ จากสูตร

$$\lambda = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

3.5.3.5 หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c) โดยการถอดรากที่สองของ λ จากสูตร

$$R_c = \sqrt{\lambda}$$

3.5.4 ทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์คาโนนิกอลทำโดยใช้การแจกแจงแบบไคสแควร์ตามวิธีของ Barlett (Pedhazur. 1997:927-933)

$$\chi^2 = -[N - 1 - .5(p + q + 1)] \log_e \Lambda; df = pq$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบไคสแควร์
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	p	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ X
	Q	แทน	จำนวนตัวแปรตาม Y
	$\log_e$	แทน	natural logarithm
	Λ	แทน	Wilks' lambda โดยคำนวณจากสูตร
	Λ	=	$(1 - R_{c1}^2)(1 - R_{c2}^2) \dots (1 - R_{cj}^2)$

3.5.5 คำนวณหาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอล (β_j) ของตัวแปร Y

$$\beta_j = \frac{1}{\sqrt{V_j' R_{yy} V_j}} V_j$$

เมื่อ	β_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอลของชุดที่ j (function j)
	V_j	แทน	ไอเกนเวกเตอร์ที่ j
	V_j'	แทน	ทรานสโพสของ V_j

หาค่า V_j โดยแก้สมการต่อไปนี้

$$|R_{yy}^{-1} R_{yx} R_{xx}^{-1} R_{xy} - \lambda I| V_j = 0$$

3.5.6 คำนวณค่า β_j ของตัวแปร X (Pedhazur. 1997:927-933) ได้จากสมการดีเทอร์มิแนนท์

$$A = R_{xx} R_{xy} B D^{-1/2}$$

เมื่อ	A	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญคานอนิคอลของตัวแปร X ในแต่ละชุด
	B	แทน	เมตริกซ์ของน้ำหนักความสำคัญคานอนิคอลตัวแปร Y
	$D^{-1/2}$	แทน	diagonal matrix ที่มีสมาชิกเป็นส่วนกลับของรากที่สองของ λ
	R_{xx}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X
	R_{xy}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X กับตัวแปรตาม Y

3.5.7 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างของตัวแปร X และตัวแปร Y (Pedhazur. 1997:933-936)

$$S_x = R_{xx} A$$

$$S_y = R_{yy} B$$

เมื่อ	S_x	แทน	เมตริกซ์ของสัมประสิทธิ์โครงสร้างของตัวแปร X
	S_y	แทน	เมตริกซ์ของสัมประสิทธิ์โครงสร้างของตัวแปร Y
	R_{xx}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X
	R_{yy}	แทน	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม Y

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และตัวอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

k	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
X_1	แทน	ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ
X_2	แทน	ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
X_3	แทน	ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ
Y	แทน	การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์
Y_1	แทน	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์
Y_2	แทน	ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์
Y_3	แทน	ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์
λ	แทน	ค่าไอเกน (Eigen Value)
R_c	แทน	ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical Correlation)
Λ	แทน	ค่าวิลค์แลมด้า (Wilks' Lambda)
χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์ (Chi-square)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลเป็นลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5

2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอลของชุดตัวแปรอิสระและชุดตัวแปรตาม ในระดับมัธยมศึกษาในภาพรวม มีลำดับในการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับความรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเสนอจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ในภาพรวม

2.2 ค่าสหสัมพันธ์คานินิคอระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม

2.3 คำนำหนักความสำคัญคาโนนคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม

3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานินคอลลของชุดตัวแปรอิสระและชุดตัวแปรตาม โดยจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5 มีลำดับในการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับความรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเสนอจาก

สื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5

3.2 ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5

3.3 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคัล ค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามแผนการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวมและแยกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3, 4 ,5 และ 6 ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตัวแปร	k	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	$S_{\bar{X}}$	95%CI	ความหมาย
(X_1)	10	5.69	2.30	40.43	0.11	5.46-5.92	ปานกลาง
(X_2)	10	5.89	2.42	41.08	0.12	5.66-6.14	ปานกลาง
(X_3)	10	4.39	2.13	48.51	0.10	4.18-4.61	ปานกลาง
(Y_1)	10	4.95	2.57	51.91	0.12	4.69-5.19	ปานกลาง
(Y_2)	10	4.85	2.19	45.15	0.10	4.16-5.04	ปานกลาง
(Y_3)	10	5.15	2.42	46.99	0.12	4.91-5.39	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ(X_1) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์(X_2) และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3) มีค่าเท่ากับ 5.69, 5.89 และ 4.39 คะแนนตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 40.43 ถึง 48.51 โดยความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3)มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ(X_1) มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ส่วนคะแนนเฉลี่ยของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ (Y_1)ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์(Y_2) และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์(Y_3) มีค่าเท่ากับ 4.95, 4.85 และ 5.15 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 45.15 ถึง 54.91 โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1)มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์(Y_2)มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปร	k	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	$S_{\bar{X}}$	95%CI	ความหมาย
(X_1)	10	4.56	2.37	51.97	0.19	4.18-4.95	ปานกลาง
(X_2)	10	4.71	2.60	55.20	0.21	4.29-5.13	ปานกลาง
(X_3)	10	3.43	2.12	61.80	0.17	3.09-3.78	ต่ำ
(Y_1)	10	4.00	2.30	57.50	0.18	3.62-4.37	ปานกลาง
(Y_2)	10	4.18	1.90	45.45	0.15	3.87-4.49	ปานกลาง
(Y_3)	10	4.46	2.16	48.75	0.17	4.11-4.81	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ(X_1) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์(X_2) และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3) มีค่าเท่ากับ 4.56, 4.71 และ 3.43 คะแนนตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 51.97 ถึง 61.80 โดยความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3)มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ(X_1)มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ส่วนคะแนนเฉลี่ยของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1) ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์(Y_2) และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์(Y_3) มีค่าเท่ากับ 4.00, 4.18 และ 4.46 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 45.45 ถึง 57.50 โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1)มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์(Y_2)มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	k	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	$S_{\bar{X}}$	95%CI	ความหมาย
(X_1)	10	6.48	1.75	27.00	0.14	6.19-6.77	ปานกลาง
(X_2)	10	6.84	2.09	30.55	0.17	6.50-7.19	ปานกลาง
(X_3)	10	4.94	1.09	22.06	0.15	4.63-5.25	ปานกลาง
(Y_1)	10	4.73	2.41	50.95	0.20	4.43-5.13	ปานกลาง
(Y_2)	10	4.63	2.15	46.43	0.17	4.28-4.98	ปานกลาง
(Y_3)	10	4.74	2.30	48.52	0.19	4.36-5.12	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ(X_1) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์(X_2) และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3) มีค่าเท่ากับ 6.48, 6.84 และ 4.94 คะแนนตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 22.06 ถึง 30.55 โดยความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์(X_2)มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3)มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ส่วนคะแนนเฉลี่ยของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1) ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์(Y_2) และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์(Y_3) มีค่าเท่ากับ 4.73, 4.63 และ 4.47 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 46.43 ถึง 50.95 โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1)มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์(Y_2)มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปร	k	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	$S_{\bar{X}}$	95%CI	ความหมาย
(X_1)	10	6.18	2.24	36.24	0.21	5.75-6.60	ปานกลาง
(X_2)	10	6.22	1.87	30.06	0.17	5.87-6.58	ปานกลาง
(X_3)	10	4.95	1.98	40.00	0.18	4.59-5.32	ปานกลาง
(Y_1)	10	6.51	2.40	36.86	0.22	6.06-6.97	ปานกลาง
(Y_2)	10	6.02	2.16	35.88	0.20	5.61-6.43	ปานกลาง
(Y_3)	10	6.61	2.29	34.64	0.21	6.18-7.05	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ (X_1) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (X_2) และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ (X_3) มีค่าเท่ากับ 6.18, 6.22 และ 4.95 คะแนนตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 30.06 ถึง 40.00 โดยความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ (X_3) มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (X_2) มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

ส่วนคะแนนเฉลี่ยของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าเท่ากับ 6.51, 6.02 และ 6.61 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าการสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 34.64 ถึง 36.86 โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด ส่วนความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลของชุดตัวแปรอิสระและชุดตัวแปรตาม ในระดับมัธยมศึกษาในภาพรวม

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

	X_1	X_2	X_3	Y_1	Y_2	Y_3
X_1	1.000	.568**	.593**	.430**	.407**	.364**
X_2		1.000	.544**	.472**	.385**	.399**
X_3			1.000	.344**	.334**	.347**
Y_1				1.000	.639**	.680**
Y_2					1.000	.643**
Y_3						1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชุดตัวแปรอิสระ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีค่าอยู่ระหว่าง .544 ถึง .593 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ กับ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการมีความสัมพันธ์ภายในกันสูงสุด แต่ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ กับ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

ในส่วน of ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชุดตัวแปรตาม คือ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าอยู่ระหว่าง .639 ถึง .680 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ กับ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ภายในกันสูงสุด แต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ กับ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อ

หนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าอยู่ระหว่าง .334 ถึง .472 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยที่ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ กับ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันสูงสุด แต่ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

2.2 ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 สหสัมพันธ์คาโนนิคระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ระดับชั้น	Canonical Function	R_c	λ	Λ	χ^2	df	p-value
มัธยมศึกษา	CF1	.541	.292	.696	142.686	9	.000**
	CF2	.098	.009	.983	6.565	4	.161
	CF3	.084	.007	.993	2.763	1	.096

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า สหสัมพันธ์คาโนนิคระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ .541, .098, และ .084 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .292, .009 และ .007 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 29.2, 0.9 และ 0.7 ตามลำดับ

2.3 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลและค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลและค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปรอิสระ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับ
ชั้น มัธยมศึกษา

ชื่อตัวแปร	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ค่าสัมประสิทธิ์ โครงสร้าง	ค่าสัมประสิทธิ์ ² โครงสร้าง
	CF 1	CF 1	CF 1
ชุดตัวแปรอิสระ			
ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ (X_1)	-.452	-.856 ^a	.732
ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (X_2)	-.579	-.904 ^a	.817
ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ (X_3)	-.127	-.710 ^a	.504
ชุดตัวแปรตาม			
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ (Y_1)	-.612	-.946 ^a	.894
ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ (Y_2)	-.315	-.832 ^a	.692
ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ (Y_3)	-.195	-.814 ^a	.662

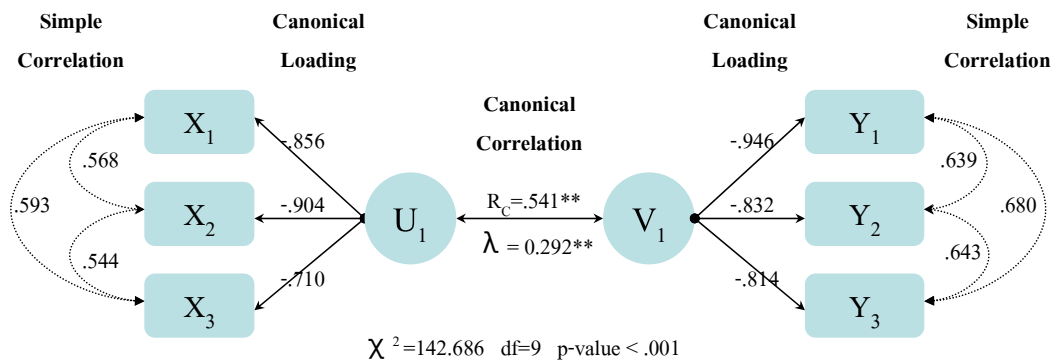
^a ค่าที่สูงกว่า หรือเท่ากับ .30 มากพอสำหรับการแปลความหมาย

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่าฟังก์ชันที่ 1 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้

ประโยชน์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่าชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล(U_1) มีค่าเท่ากับ -.452 และ -.579 ตามลำดับ สำหรับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล(V_1) มีค่าเท่ากับ -.612 และ -.315 ตามลำดับ เนื่องจากเกิดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของชุดตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจทำให้ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลขาดความคงเส้นคงวา มีความคลาดเคลื่อน (Hair : et al. 1995:453) ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.856, -.904 และ -.710 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) สะท้อนความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มาเป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ได้ร้อยละ 73.2, 81.7 และ 50.4 ตามลำดับ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.946, -.832 และ -.710 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปร คาโนนิคอล(V_1)เป็นตัวแปรที่สะท้อนความสามารถด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่าชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อธิบายความแปรปรวนของของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 89.4, 69.2 และ 81.4 ตามลำดับ และจากฟังก์ชันที่ 1 ค่า สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c) มีค่าเท่ากับ .541 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 29.2 นั้น เกิดจากตัวแปรคาโนนิคอล(U_1) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ (X_2) ถึงร้อยละ 81.7 ร่วมกับตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) คือ ความสามารถด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ (Y_1) ถึงร้อยละ 89.4 ดังภาพประกอบ 6

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวม

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์คาโนนิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา

3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระและชุดตัวแปรตาม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเสนอหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 มีผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5

ระดับชั้น		X_1	X_2	X_3	Y_1	Y_2	Y_3
ม.1	X_1	1.000	.567**	.519**	.510**	.477**	.504**
	X_2		1.000	.516**	.579**	.438**	.524**
	X_3			1.000	.420**	.380**	.512**
	Y_1				1.000	.515**	.577**
	Y_2					1.000	.562**
	Y_3						1.000
ม.3	X_1	1.000	.425**	.469**	.368**	.426**	.312**
	X_2		1.000	.412**	.313**	.278**	.248**
	X_3			1.000	.150**	.199**	.113**
	Y_1				1.000	.604**	.636**
	Y_2					1.000	.557**
	Y_3						1.000
ม.5	X_1	1.000	.463**	.611**	.310**	.253**	.197**
	X_2		1.000	.512**	.530**	.456**	.472**
	X_3			1.000	.264**	.275**	.301**
	Y_1				1.000	.649**	.671**
	Y_2					1.000	.647**
	Y_3						1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชุดตัวแปรอิสระ คือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีค่าอยู่ระหว่าง .516 ถึง .567 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ กับ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ภายในกันสูงสุด แต่ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ กับ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

ในส่วนของการวัดประสิทธิภาพของตัวแปรตาม คือ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าอยู่ระหว่าง .515 ถึง .577 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ กับ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ภายในกันสูงสุด แต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ กับ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และความรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเสนอจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าอยู่ระหว่าง .380 ถึง .579 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยที่ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ กับ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันสูงสุด แต่ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชุดตัวแปรอิสระ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีค่าอยู่ระหว่าง .412 ถึง .469 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญกับความสามารถในการวิเคราะห์หลักการมีความสัมพันธ์ภายในกันสูงสุด แต่ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ กับ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

ในส่วนของการวัดประสิทธิภาพสัมพัทธ์ภายในชุดตัวแปรตาม คือ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีค่าอยู่ระหว่าง .557 ถึง .636 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ กับ ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ภายในกันสูงสุด แต่ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ กับ ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

ความสำคัญ กับความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

3.2 ค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5

ระดับชั้น	Canonical Function	R_c	λ	Λ	χ^2	df	$p - value$
ม.1	CF1	.706	.498	.482	104.865	9	.000**
	CF2	.166	.027	.961	5.688	4	.224
	CF3	.107	.011	.988	1.666	1	.197
ม.3	CF1	.477	.227	.763	38.065	9	.000**
	CF2	.110	.012	.987	1.810	4	.771
	CF3	.026	.001	.999	.062	1	.761
ม.5	CF1	.563	.316	.651	45.305	9	.000**
	CF2	.212	.044	.954	5.0	4	.287
	CF3	.038	.001	.999	.152	1	.697

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ .706, .166, และ .107 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .498, .027 และ .011 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตามได้ ร้อยละ 49.8, 2.7 และ 1.1 ตามลำดับ

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ .477, .110, และ .026 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .227, .012 และ .001 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 22.7, 1.2 และ 0.1 ตามลำดับ

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ .563, .212, และ .038 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .465, .047 และ .001 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 31.6, 4.4 และ 0.1 ตามลำดับ

3.3 คำนำนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ

หนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคัล ระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5

ระดับ ชั้น	ชื่อตัวแปร	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ค่า สัมประสิทธิ์ โครงสร้าง	(ค่าสัมประสิทธิ์ โครงสร้าง)
		CF 1	CF 1	CF 1
ม.1	ชุดตัวแปรอิสระ			
	ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ (X_1)	-.403	-.838 ^a	.702
	ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (X_2)	-.518	-.887 ^a	.786
	ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ(X_3)	-.271	-.748 ^a	.559
	ชุดตัวแปรตาม			
	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1)	-.499	-.878 ^a	.770
	ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ (Y_2)	-.229	-.740 ^a	.547
	ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อ หนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์(Y_3)	-.452	-.869 ^a	.755

ตาราง 12 (ต่อ)

ระดับชั้น	ชื่อตัวแปร	ค่าน้ำหนัก	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสัมประสิทธิ์
		ความสำคัญ	โครงสร้าง	โครงสร้าง
		CF 1	CF 1	CF 1
ม.3	ชุดตัวแปรอิสระ			
	ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ (X_1)	-.841	-.940 ^a	.883
	ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์(X_2)	-.390	-.689 ^a	.474
	ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ (X_3)	.144	-.412 ^a	.169
	ชุดตัวแปรตาม			
	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ (Y_1)	-.424	-.860 ^a	.739
	ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ หนังสือพิมพ์(Y_2)	-.599	-.920 ^a	.846
	ความสามารถในการนำความเนื้อหาจาก สื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์(Y_3)	-.116	-.720 ^a	.518

ตาราง 12 (ต่อ)

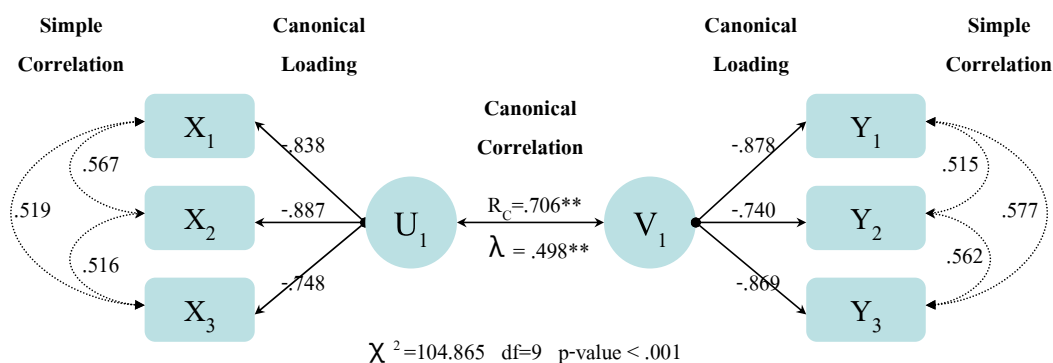
ระดับชั้น	ชื่อตัวแปร	ค่าน้ำหนัก	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสัมประสิทธิ์ ²
		ความสำคัญ	โครงสร้าง	โครงสร้าง
		CF 1	CF 1	CF 1
ม.5	ชุดตัวแปรอิสระ			
	ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ	-.100	-.541 ^a	.292
	(X_1)			
	ความสามารถในการวิเคราะห์	-.949	-.996 ^a	.992
	ความสัมพันธ์(X_2)			
	ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ	.001	-.548 ^a	.300
	(X_3)			
	ชุดตัวแปรตาม			
	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์	-.617	-.950 ^a	.902
	(Y_1)			
	ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ	-.246	-.814 ^a	.662
	หนังสือพิมพ์(Y_2)			
	ความสามารถในการนำความเนื้อหาจาก	-.257	-.831 ^a	.690
	สื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์(Y_3)			

^a ค่าที่สูงกว่า หรือเท่ากับ .30 มากพอสำหรับการแปลความหมาย

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พังงัชั้นที่ 1 ค่าน้ำหนักความสำคัญค่าในนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่าชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ และความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคานิคอล(U_1) มีค่าเท่ากับ -.403 และ -.518 สำหรับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์

ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล(V_1) มีค่าเท่ากับ -.499 และ -.452 ตามลำดับ เนื่องจากเกิดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของชุดตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจทำให้ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลขาดความคงเส้นคงวา มีความคลาดเคลื่อน (Hair : et al. 1995:453) ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.838, -.887 และ -.748 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) สะท้อนความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มาเป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ได้ร้อยละ 70.2, 78.6 และ 55.9 ตามลำดับ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปร คาโนนิคอล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.878, -.740 และ -.869 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรคาโนนิคอล(V_1)เป็นตัวแปรที่สะท้อนความสามารถด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ และความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่าชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อธิบายความแปรปรวนของของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 77, 54.7 และ 75.5 ตามลำดับ และจากฟังก์ชันที่ 1 ค่า สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c) มีค่าเท่ากับ .706 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 49.8 นั้น เกิดจากตัวแปร คาโนนิคอล(U_1) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (X_2) ถึงร้อยละ 78.6 ร่วมกับตัวแปรคาโนนิคอล(V_1) คือ ความสามารถด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์(Y_1) ถึงร้อยละ 77 ดังภาพประกอบ 7

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

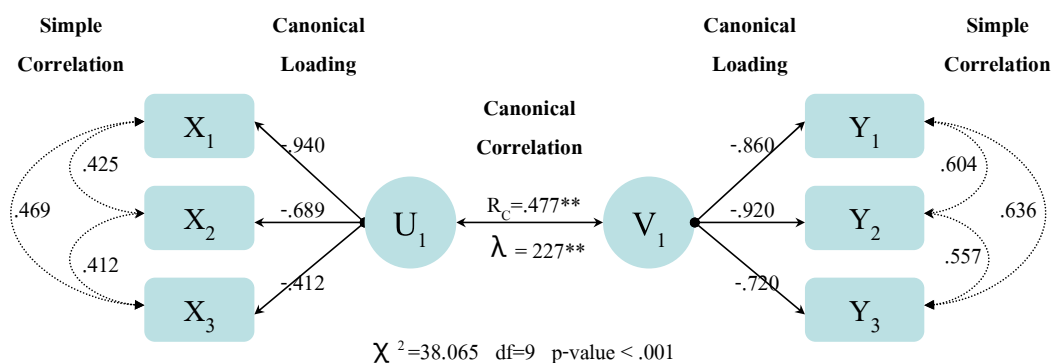

ภาพประกอบ 7 ความสัมพันธ์คาโนนิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พังก์ชันที่ 1 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่าชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ และความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปร คาโนนิคอล(U_1) มีค่าเท่ากับ -.841 และ -.390 สำหรับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปร คาโนนิคอล(V_1) มีค่าเท่ากับ -.424 และ -.599ตามลำดับ เนื่องจากเกิดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของชุดตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจทำให้ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลขาดความคงเส้นคงวา มีความคลาดเคลื่อน (Hair : et al. 1995:453) ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์

โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคัล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.940, -.689 และ -.412 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรคาโนนิคัล (U_1) สะท้อนความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ มาเป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ได้รับร้อยละ 88.3, 47.4 และ 16.9 ตามลำดับ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคัล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.860, -.920 และ -.720 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปร คาโนนิคัล(V_1)เป็นตัวแปรที่สะท้อนความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ เป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่าชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อธิบายความแปรปรวนของของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ได้รับร้อยละ 73.9, 84.6 และ 51.8 ตามลำดับ และจากฟังก์ชันที่ 1 ค่า สหสัมพันธ์คาโนนิคัล (R_c) มีค่าเท่ากับ .477 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 22.7 นั้น เกิดจากตัวแปร คาโนนิคัล(U_1) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ (X_1) ถึงร้อยละ 88.3 ร่วมกับตัวแปร คาโนนิคัล(V_1) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ (Y_2) ถึงร้อยละ 84.6 ดังภาพประกอบ 8

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

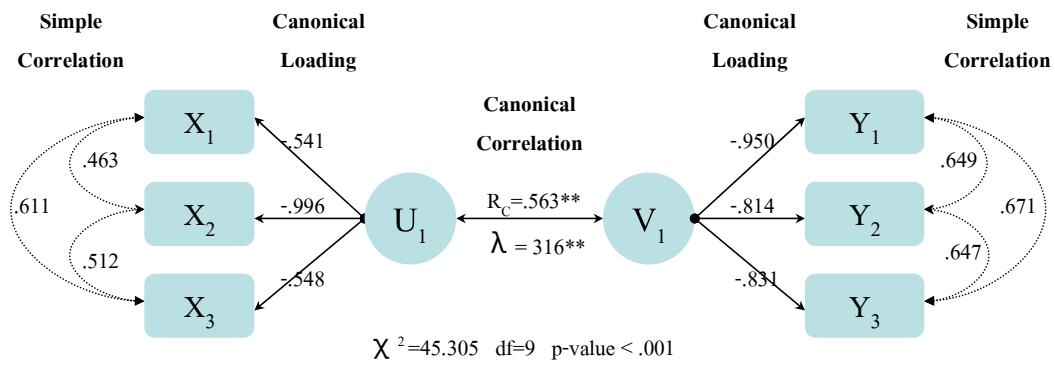

ภาพประกอบ 8 ความสัมพันธ์คาโนนิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ฟังก์ชันที่ 1 คำนำนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่าชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.949 สำหรับชุด ตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.617 เนื่องจากเกิดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของชุดตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจทำให้ค่านำนักความสำคัญคาโนนิคอลขาดความคงเส้นคงวา มีความคลาดเคลื่อน (Hair : et al. 1995:453) ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง พบว่าชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.541, -

.996 และ -.548 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) สะท้อนความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มาเป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และความสามารถในการวิเคราะห์สำคัญ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ได้ร้อยละ 29.2, 99.2 และ 30 ตามลำดับ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.950, -.814 และ -.831 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) เป็นตัวแปรที่สะท้อนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นลำดับที่ 1 ตามด้วยความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ และความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่าชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อธิบายความแปรปรวนของของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 90.2, 66.2 และ 69 ตามลำดับ และจากฟังก์ชันที่ 1 ค่า สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c) มีค่าเท่ากับ .563 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 31.6 นั้น เกิดจากตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ (X_1) ถึงร้อยละ 99.2 ร่วมกับตัวแปร คาโนนิคอล (V_1) คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ (Y_2) ถึงร้อยละ 90.2 ดังภาพประกอบ 9

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาพประกอบ 9 ความสัมพันธ์คานอนิคอลที่อธิบายด้วยค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปวัตถุประสงค์ สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อ หนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ หนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเสนอจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมและจำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่าชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีสหสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ และมีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวภายในชุดของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 เฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ซึ่งมีจำนวน 538 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 290 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 138 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 110 คน ที่ได้มาโดยการสุ่ม 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2551 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2552 ผู้วิจัยแจกแบบวัดเพื่อการวิจัย ทั้งหมดจำนวน 600 ชุด คัดเลือกชุดที่สมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 538 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมี 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ จำนวน 10 ข้อ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ จำนวน 10 ข้อ และแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งมี 3 ด้าน คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 ข้อ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 ข้อ ความสามารถในการนำเสนอจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .60, .66, .62, .67, .63, และ .78 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลลระหว่างชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตาม จากนั้นหาค่าน้ำหนักความสำคัญ คาโนนิคอลลระหว่างชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตาม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับ การรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมและแยกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าอยู่ระหว่าง .334 ถึง .472 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า เมื่อพิจารณาตามระดับชั้น พบว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง .380 ถึง .579 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอยู่ระหว่าง .113 ถึง .426 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าอยู่ระหว่าง .197 ถึง .530 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

2. สหสัมพันธ์คาโนนิคอลลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมและแยกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเท่ากับ .541($p=.000$), .098($p=.161$), และ .084($p=.096$) ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคอลลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .292, .009 และ .007 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคอลลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคอลลของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 29.2, 0.9 และ 0.7 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นพบว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ .706($p=.000$), .166($p=.224$), และ .107($p=.197$) ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .498, .027 และ .011 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 49.8, 2.7 และ 1.1 ตามลำดับ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ .477($p=.000$), .110($p=.771$), และ .026($p=.761$) ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .227, .012 และ .001 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 22.7, 1.2 และ 0.1 ตามลำดับ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ .563($p=.000$), .212($p=.287$), และ .038($p=.697$) ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปร คาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .316, .044 และ .001 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปร คาโนนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตามได้ร้อยละ 31.6, 4.4 และ 0.1 ตามลำดับ

3. ค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมและแยกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่าชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.856, -.904 และ -.710 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ได้ร้อยละ 73.2, 81.7 และ 50.4 ตามลำดับ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่

[illegible]

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.860, -.920 และ -.720 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่าชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อธิบายความแปรปรวนของชุดตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 73.9, 84.6 และ 51.8 ตามลำดับ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (U_1) มีค่าเท่ากับ -.541, -.996 และ -.548 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อธิบายความแปรปรวนของชุดตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ ได้ร้อยละ 29.2, 99.2 และ 30 ตามลำดับ และชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในการส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอล (V_1) มีค่าเท่ากับ -.950, -.814 และ -.831 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างยกกำลังสอง พบว่าชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์อธิบายความแปรปรวนของชุดตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 90.2, 66.2 และ 69 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ และการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าองค์ประกอบย่อยของตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ทั้งสามด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา แสดงว่าองค์ประกอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ซึ่งบลูมและคณะ(Bloom; et al. 1956: 144-148) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อันประกอบด้วยความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถทางสมองที่มีอยู่ในตัวแต่ละบุคคล สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่สร้างสรรค์ได้ จึงกล่าวได้ว่าเป็นการนำความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้านมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่คือการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ที่ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ เมื่อพิจารณาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกที่ระดับ .01 ทุกค่าในทุกะดับชั้นไม่แตกต่างกัน

2. สหสัมพันธ์คานินิโคลระหว่างชุดตัวแปรอิสระความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ กับชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมมีค่าเท่ากับ .541, .098, และ .084 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าชุดตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับชุดของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา แสดงว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อันประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ เป็นทักษะที่ใช้ร่วมกันพิจารณาข้อมูลต่างๆ เพื่อทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและประเมินเรื่องต่างๆได้ถูกต้อง ซึ่งตรงตามแนวคิดของพอตเตอร์(เสถียร เขยประทับ.2544:17-18 อ้างอิงจากPotter) การเข้าใจสื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อมีมิติด้านการรู้ ซึ่งหมายถึงกระบวนการทางสมองและการคิด และผลของการศึกษาของเกศราพร บำรุงชาติ(2550:บทคัดย่อ) จากการสัมภาษณ์พบว่า

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับการใช้ความคิดและมีสมาธิในการรับชมสื่อ เมื่อพิจารณาใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่าในชุดที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ในทุกระดับชั้นไม่แตกต่างกัน

3. ค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างในภาพรวม พบว่าชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคานิคอล (U_1) ชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคานิคอล (V_1) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ามีตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งด้านที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ แสดงว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ เมื่อพิจารณาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่าชุดตัวแปรอิสระ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคานิคอล (U_1) ชุดตัวแปรตามการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์ มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคานิคอล (V_1) แสดงว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์ และ ความสามารถในการนำความเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์จากผลการวิเคราะห์นี้จะเห็นได้ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์แต่ละด้านส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าชุดตัวแปรความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการส่งผลซึ่งกันและกันกับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ดังนั้นถ้าจะให้นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ในด้านต่างๆ โดยสามารถนำเอาข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์มาเป็นเนื้อหาในการเพิ่มทักษะในการคิดวิเคราะห์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ในภาพรวมได้เพียงร้อยละ 29.2 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นที่เป็นมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ ดังนั้นควรนำตัวแปรอื่นศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ความแปรปรวนของการรู้เท่าทันสื่อมีค่าสูงขึ้น เช่น เพศ ทักษะในการอ่าน ประสบการณ์ในการใช้สื่อ และการอบรมเลี้ยงดู

2.2 การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้จึงควรทำการวิจัยแบบทดลองเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอบกุล ถาวรานนท์. (2545). *ข่าวหนังสือพิมพ์กับบทบาทในเชิงสร้างสรรค์สังคม วิเคราะห์เนื้อหา และสำรวจทัศนคติของผู้ผลิตกับผู้บริโภคข่าว*. วารสารวิชาการ. หน้า 45 - 47
- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์ศาลาแดง จำกัด.
- _____. (มปป.). *การรู้เท่าทันสื่อ การศึกษาสื่อ. การรู้เท่าทันสื่อ Media Literacy*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกศราพร บำรุงชาติ. (2550). *การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และระดับการตระหนักรู้แตกต่างกัน*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดียจำกัด.
- จินดารัตน์ บวรบริหาร. (2548). *ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (วารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติ แจ่มนุช. (2545). *สอนอย่างไรให้คิดเป็น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์. (2525). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชำนาญ เี่ยมสำอาง. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบสืบสวนสอบสวนเชิงนิเทศศาสตร์กับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองหล่อ วิภาวิน. (2540, มกราคม-เมษายน). *แนวการเขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษตาม Taxonomy ของ Bloom. การวัดผลการศึกษา*. 18 (54): 81-93.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2539). *สื่อมวลชนกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน. วารสารการศึกษาตลอดชีวิต*. หน้า 29 – 31
- ธงชัย ชิวปรีชา. (2513). *การศึกษาแบบการคิดของนักเรียนฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 1 และ 2*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ธีระยุทธ ลาตีฟี. (2549). สื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงในสังคม ? ความจริงที่ต้องเท่าทันสื่อ. *วารสารสวนดุสิต*. หน้า 80 - 82
- นันทิธร ศิริไทย. (2547). *ความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ : ภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน. การพัฒนาองค์ความรู้การรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ (Media Literacy for Health) สู่หลักสูตรในระบบและนอกระบบการศึกษาของไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. (2539). *ฐานันดรที่ 4 จากระบบโลกถึงรัฐไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- บุญเชิด ภิญโญนันทพงษ์. (2547). *การวัดประเมินการเรียนรู้*. (เอกสารประกอบการเรียนวิชาวัดผล 401). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา
- บุญเลิศ ศุภดิลก. (2544). การเรียนรู้เท่าทันสื่อ. *นิเทศสยามปริทัศน์*. หน้า 5 - 10
- ประสาธ อิศรปริดา. (2547). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: โครงการตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์. (2549). เสรีภาพของสื่อหนังสือพิมพ์ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน. *วารสารรัฐธรรมนูญ*. หน้า 93 – 124
- พริยา จารุเศรษฐการ. (2549). *การรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาในสื่อ นิตยสารสตรี*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (วารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (มปป). *การรู้เท่าทันสื่อ การศึกษาสื่อ. การรู้เท่าทันสื่อ Media Literacy*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรภรณ์ พิมพ์มาศ. (2544). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาตามแนวคิด 4 MAT ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พาริดา เตชะวรินทร์เลิศ. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เท่าทันสื่อกับการได้รับอิทธิพลด้านการกำหนดความสำคัญแก่ข่าวสาร และการเลือกกรอบในการตีความข่าวสาร*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(วารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- มลินี สมภพเจริญ. (2540). *การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ : ศึกษาการรายงานข่าวแบบพิพากษา* ก่อน. *Siam Communication Review*. หน้า 47 -57
- มยุรี ศรีชัย. (2538). *เทคนิคการสัมภาษณ์อย่าง*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พริ้นติ้ง.

- รักจิต มั่นพลศรี. (2547). ศาสตร์แห่งการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. หน้า 67 – 83
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก
- _____. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลาวัญญ์ วิทายุทธนิกุล. (2533). การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลวรรณ ปิยะปกรณ. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิสิทธิ์. (2007). การอ่านหนังสือของคนไทย. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.sema.go.th/node/222>
- เสถียร เขยประทับ. (2544). การรู้เข้าใจสื่อ. Siam Communication. หน้า 15 -18
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2547). การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy). สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.whitemedia.org/wma/content/view/91/11>
- สุวิทย์ มูลคำ. (2546). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2542). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อ. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- สมนึก ปฏิพานนท์. (2541). ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1. ข้อมูลนักเรียน ปีการศึกษา 2550. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2550
- อดุลย์ เพียรรุ่งโรจน์. (2543). การศึกษาแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรความรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิจัยสื่อสารมวลชน. วิทยานิพนธ์ ว.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2543). สื่อกับบทบาททางการศึกษาในมุมมอง ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์.
วารสารสื่อพลัง. หน้า 22 – 29
- อรรณพ เขียรถาวร. (2542). *ประมวลบทความวิชาการสื่อมวลชนและสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
เอส พี การพิมพ์
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. (2540). *การวิเคราะห์ระดับมีเดียลิตเตอเรซีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาใน
ประเทศไทย*. ปรินญานิพนธ์ ค.ด. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Arcoro, Janice. (1995). *Creating Quality in the Classroom*. London: Kogan Page Limited.
- Bloom, Benjamin S.; et. al. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Book1: Cognitive
Domain*. Longman Group Limited.
- (1971). *Handbook on Formative and Summative Education of Student Learning*.
New York: McGraw-Hill Book Company.
- Dilevko Juris. (1998). *Neutrality and media literacy at the reference desk: a case study*,
Retrieved January 21,2008, from
http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/getResults.jhtml?_DARGS=/hww/results/results_common.jhtml.7record_11
- Fehlman, Richard Henning. (1992) : *Media in the classroom : A study of five teacher*. Retrieved
January 21,2008, from
<http://proquest.umi.com/pqdweb?index=2&did=744424521&SrchMode=1&sid=1&Fmt=2&VInst=PROD&RQType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1200878086&clientId=61839>
- Good, Carter. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Hair, Joseph F.:et al.(1995). *Multivariate Data Analysis*. Englewood cliffs, N.J.:Prentice Hall
- Pedhazur ,Elazar J (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research / Explanation and
Prediction*. 3rd ed. Oriando : Harcourt Brace College Publishers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.อุไร จักรศรีมงคล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์มิ่ง เทพครเมื่อง	ฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพทางการศึกษา
สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประณม)
5. อาจารย์สุรางค์ ประเทศ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 19 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อ	ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญ		ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์		ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ	
	IOC	ผลการคัดเลือก	IOC	ผลการคัดเลือก	IOC	ผลการคัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	0.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	0.80	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	0.80	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	0.80	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 20 ค่าความยาก(p) ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการ
คิดวิเคราะห์

ข้อ	ความสามารถในการ วิเคราะห์ความสำคัญ			ความสามารถในการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์			ความสามารถในการ วิเคราะห์หลักการ		
	p	r	ผลการ คัดเลือก	p	r	ผลการ คัดเลือก	p	r	ผลการ คัดเลือก
1	0.34	0.25	คัดเลือกไว้	0.72	0.35	คัดเลือกไว้	0.76	0.20	คัดออก
2	0.78	0.27	คัดเลือกไว้	0.12	-0.56	คัดออก	0.29	0.26	คัดเลือกไว้
3	0.62	0.25	คัดเลือกไว้	0.37	0.09	คัดออก	0.32	0.27	คัดเลือกไว้
4	0.27	0.24	คัดเลือกไว้	0.22	0.26	คัดเลือกไว้	0.36	0.20	คัดเลือกไว้
5	0.77	0.15	คัดออก	0.25	0.01	คัดออก	0.67	0.38	คัดเลือกไว้
6	0.52	0.32	คัดเลือกไว้	0.79	0.28	คัดเลือกไว้	0.60	0.26	คัดเลือกไว้
7	0.48	0.04	คัดออก	0.65	0.20	คัดออก	0.41	0.27	คัดเลือกไว้
8	0.66	0.30	คัดเลือกไว้	0.63	0.14	คัดออก	0.45	0.31	คัดเลือกไว้
9	0.97	0.24	คัดออก	0.79	0.28	คัดเลือกไว้	0.42	-0.16	คัดออก
10	0.12	-0.12	คัดออก	0.79	0.43	คัดเลือกไว้	0.92	0.26	คัดออก
11	0.98	0.04	คัดออก	0.56	0.26	คัดเลือกไว้	0.61	-0.22	คัดออก
12	0.28	0.27	คัดเลือกไว้	0.33	0.23	คัดเลือกไว้	0.51	0.23	คัดเลือกไว้
13	0.79	0.26	คัดเลือกไว้	0.75	0.38	คัดเลือกไว้	0.61	-0.04	คัดออก
14	0.46	0.28	คัดเลือกไว้	0.79	0.23	คัดเลือกไว้	0.25	0.30	คัดเลือกไว้
15	0.54	0.22	คัดเลือกไว้	0.75	0.39	คัดเลือกไว้	0.67	0.22	คัดเลือกไว้
ค่า ความ เชื่อมั่น	0.60			0.66			0.62		

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

ข้อ	ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ สื่อหนังสือพิมพ์		ด้านความสามารถในการ วิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์		ด้านความสามารถใน การนำเนื้อหาจากสื่อ หนังสือพิมพ์มาใช้ ประโยชน์	
	IOC	ผลการ คัดเลือก	IOC	ผลการ คัดเลือก	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	0.80	คัดเลือกไว้	0.80	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

ข้อ	ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์		ด้านความสามารถในการวิเคราะห์สื่อหนังสือพิมพ์		ด้านความสามารถในการนำเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ประโยชน์	
	r	ผลการคัดเลือก	r	ผลการคัดเลือก	r	ผลการคัดเลือก
1	0.24	คัดเลือกไว้	0.05	คัดออก	0.09	คัดออก
2	0.24	คัดเลือกไว้	0.28	คัดเลือกไว้	0.20	คัดออก
3	0.20	คัดออก	0.23	คัดเลือกไว้	0.10	คัดออก
4	0.07	คัดออก	0.23	คัดเลือกไว้	0.30	คัดเลือกไว้
5	0.22	คัดเลือกไว้	-0.05	คัดออก	0.31	คัดเลือกไว้
6	0.33	คัดเลือกไว้	0.33	คัดเลือกไว้	0.28	คัดเลือกไว้
7	0.10	คัดออก	0.25	คัดเลือกไว้	0.45	คัดเลือกไว้
8	0.33	คัดเลือกไว้	0.32	คัดเลือกไว้	0.51	คัดเลือกไว้
9	0.40	คัดเลือกไว้	-0.08	คัดออก	0.33	คัดเลือกไว้
10	0.21	คัดเลือกไว้	0.13	คัดออก	0.39	คัดเลือกไว้
11	0.08	คัดออก	0.23	คัดเลือกไว้	0.41	คัดเลือกไว้
12	-0.24	คัดออก	0.24	คัดเลือกไว้	-0.11	คัดออก
13	0.39	คัดเลือกไว้	0.25	คัดเลือกไว้	0.65	คัดเลือกไว้
14	0.32	คัดเลือกไว้	0.21	คัดออก	0.44	คัดเลือกไว้
15	0.41	คัดเลือกไว้	0.25	คัดเลือกไว้	0.24	คัดออก
ค่าความเชื่อมั่น	0.67		0.63		0.78	

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดเพื่อการวิจัย

เรื่องแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบวัดเพื่อการวิจัยมี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ
 - ตอนที่ 2 แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 30 ข้อ
 2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x ลงบนกระดาษคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
 3. การตั้งใจทำแบบวัดเพื่อการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย
 4. ผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้นต่อนักเรียน
-

ตอนที่ 1 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

จากกลอนจงตอบคำถาม ข้อ 1-2

เมื่อไม่เรียนอะไรคงไม่รู้
เมื่อไม่ดูอะไรคงไม่เห็น
เมื่อไม่หมั่นทำอะไรคงไม่เป็น
จงเคียวเข้ญฝึกไปให้ชำนาญ

1. ข้อใดคือใจความสำคัญ
 - ก. การค้นคว้า
 - ข. ความมุ่งมั่น
 - ค. การลงมือทำ
 - ง. ความชำนาญ
2. จากกลอนบทนี้ข้อใดไม่สัมพันธ์กัน
 - ก. ไม่ดู – ไม่เห็น
 - ข. ไม่เรียน – ไม่รู้
 - ค. ไม่ทำ – ไม่เป็น
 - ง. ไม่เคียวเข้ญ – ไม่ชำนาญ

จากกลอนจงตอบคำถามข้อ 3-4

ก้านบัวบอกกลิ่นต้น ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน ขาดเชื้อ
โศดฉลาดเพราะคำขาน ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเร็ว บอกภัยแล้งดิน

3. จากโคลงบทนี้สอนเกี่ยวกับเรื่องใด
 - ก. หน้าที่
 - ข. การพูด
 - ค. มารยาท
 - ง. ความคิด

4. โคลงบทนี้มีข้อคิดอย่างไร

- ก. พูดดีเป็นศรีแก่ตน
- ข. สำเนียงส่อภาษากิริยาส่อสกุล
- ค. ได้ดีเพราะปากได้ยากเพราะคำพูด
- ง. ถูกทุกข้อ

จากพระบรมราโชวาทจงตอบคำถามข้อ 5-6

ความรู้ที่เปรียบเสมือนศาสตราวุธ
ย่อมจะเป็นคุณหรือเป็นโทษได้เท่ากัน สำคัญอยู่ที่
ใช้ คือถ้าใช้ถูกทางก็ป้องกันอันตรายได้ ถ้าใช้ไม่
ถูกทาง ก็กลับจะเป็นอันตรายประหารตัวเองและ
แม้ผู้อื่นด้วย

5. พระบรมราโชวาทสอนเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. การใช้ความรู้
- ข. ประโยชน์ของความรู้
- ค. การใช้ศาสตราวุธ
- ง. การศึกษาหาความรู้

6. ข้อสรุปใดถูกต้อง

- ก. ความรู้มีคุณอนันต์
- ข. ความรู้ที่ถูกต้องย่อมไม่มีโทษ
- ค. ควรใช้ความรู้อย่างระมัดระวัง
- ง. ความรู้มีโทษมหันต์

จากพระบรมราโชวาททรงตอบคำถามข้อ 7-9

ความรู้ที่จะศึกษามีอยู่ 3 ส่วน คือ
ความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้
คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง ซึ่งแต่ละคน
ควรเรียนรู้ให้ครบ เพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบ
กิจการงานและแก้ปัญหาทั้งปวงได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

7. พระบรมราโชวาทสอนเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. การเรียนรู้
- ข. การทำงาน
- ค. การแก้ปัญหาในชีวิต
- ง. ความสามารถ

8. ข้อใดกล่าวถึงความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง

- ก. ความรู้ - ประกอบกิจการงาน
- ข. ความรู้ปฏิบัติการ - แก้ปัญหา
- ค. ความรู้วิชาการ - ความรู้ปฏิบัติการ
- ง. ถูกทุกข้อ

9. ข้อสรุปใดถูกต้อง

- ก. ความรู้วิชาการสำคัญที่สุด
- ข. ความรู้มี 3 ส่วน
- ค. ความรู้เพื่อนำไปทำงาน
- ง. ความรู้เป็นสิ่งจำเป็น

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 10

สารอาหารในข้าวกล้องจะช่วยให้
ร่างกายแข็งแรงและช่วยป้องกันโรคอ้วน ข้าว
กล้องมีสารเส้นใยมากกว่าข้าวขาว 8 เท่า ข้าว
กล้องจะช่วยดูดซับไขมันและน้ำตาลในอาหาร
แล้วขับออกมาเป็นกากอาหาร ทำให้ไขมันและ
น้ำตาลซึมเข้ากระแสเลือดน้อยลง

10. ข้อความนี้เป็นการเขียนในประเภทใด

- ก. เทศนา
- ข. อธิบาย
- ค. บรรยาย
- ง. พรรณนา

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 11-13

กรรมวิธีของการสักคิ้วเริ่มด้วยการวาดคิ้ว
ให้เป็นรูปร่างตามที่ต้องการ ใช้เข็มจุ่มสีแล้วสักลง
บนผิวหนังนอกอีกประมาณ 0.1 มิลลิเมตรตาม
บริเวณที่วาดไว้ ต้องไม่จิ้มเข็มให้ลึกเกินไป เมื่อ
สักเสร็จเรียบร้อยแล้วออกมาสวยและไม่มีปัญหา
แทรกซ้อนก็เป็นที่น่าพอใจของทั้งผู้รับบริการและผู้
ให้บริการ

11. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความ

- ก. ขั้นตอนการสักคิ้ว
- ข. ความพึงพอใจของการสักคิ้ว
- ค. การแสดงความคิดเห็นเรื่องการสักคิ้ว
- ง. ถูกทุกข้อ

12. ข้อใดเรียงลำดับการสักคิ้วได้ถูกต้อง

- ก. วาดคิ้ว - สักบนผิวหนัง - เข็มจุ่มสี
- ข. เข็มจุ่มสี - วาดคิ้ว - สักบนผิวหนัง
- ค. วาดคิ้ว - เข็มจุ่มสี - สักบนผิวหนัง
- ง. ขึ้นอยู่กับความชำนาญของช่าง

13. ข้อความข้างต้นเป็นการเขียนประเภทใด

- ก. อธิบาย
- ข. บรรยาย
- ค. พรรณนา
- ง. อุปมาอุปไมย

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 14

ได้แสงสีเงินยวง ตามลาดเขาเป็นนาข้าวกะเหรี่ยงที่เก็บเกี่ยวแล้วเห็นเพียงตอซังข้าวล้มๆ ที่เห็นทางตะวันตกเป็นยอดดอยสูงๆต่ำๆ เรียงรายราวกำแพงล้อม กักกั้นความสงบสันโดษของธรรมชาติและวิถีชีวิตของชนเผ่าที่สมถะที่สุดนี้เอาไว้จากการคุกคามของโลกภายนอก

14. ข้อความข้างต้นเป็นการเขียนประเภทใด

- ก. อธิบาย
- ข. บรรยาย
- ค. พรรณนา
- ง. อุปมาอุปไมย

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 15-16

แก้วซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งอ่านพบว่าหนังสือพิมพ์ให้ร่วมชิงรถยนต์ โดยการตัดชิ้นส่วนในหน้า 2 ของหนังสือพิมพ์ เขียนชื่อที่อยู่แล้วส่งชิงโชค แก้วจึงซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นทุกวันตัดชิ้นส่วนแล้วส่งชิงโชค เพราะคิดว่าอาจโชคดีได้รถยนต์

15. จากข้อความข้างต้นแก้วเป็นคนอย่างไร

- ก. ชอบการส่งชิงโชค
- ข. ชอบอ่านหนังสือพิมพ์
- ค. ชื่อของเพื่อหวังเสี่ยงโชค
- ง. ไม่มีข้อถูก

16. นักเรียนคิดว่าหนังสือพิมพ์ยึดหลักใดในการขายหนังสือพิมพ์

- ก. การจูงใจให้อ่าน
- ข. การตอบแทนผู้อ่าน
- ค. การหลอกล่อด้วยของรางวัล
- ง. การโฆษณาแฝงการขายรถยนต์

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 17

ในช่วงเวลาเร่งด่วนมักมีปัญหาการจราจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีฝนตกลงมาทำให้อรอุมาที่มีบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนไปไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ กลัวถูกลงโทษจึงโดดเรียนไปเดินห้างสรรพสินค้า

17. ข้อความนี้สัมพันธ์กับสถานที่ใด

- ก. ตัวเมือง
- ข. ชานเมือง
- ค. ชนบท
- ง. ปริมณฑล

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 18

เราเรียนไม่ค่อยเก่งสอบที่ไรก็ได้คะแนนไม่ดี เคยท้อจนจะไม่เรียนต่อ แต่โชคดีมีแม่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจ เราจึงพยายามจนสอบเข้าเรียนที่นี่ได้

18. จากข้อความเหตุใดผู้พูดจึงสอบเข้าเรียนได้

- ก. มีเงิน
- ข. เรียนเก่ง
- ค. อ่านหนังสือ
- ง. ถูกทุกข้อ

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 19

ทะเลยังมีคลื่น ชีวิตก็ย่อมมีอุปสรรค
เราต้องเข้มแข็งฝ่าฟันไปให้ได้

19. จากข้อความข้อใดสัมพันธ์กัน

- ก. ทะเล - คลื่น
- ข. ทะเล - อุปสรรค
- ค. ทะเล - ความเข้มแข็ง
- ง. ถูกทุกข้อ

จากสำนวนจงตอบคำถามข้อ 20-22

ไฟร้อนจะนอนเย็น ไฟเย็นจะดับตาย

20. สำนวนนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การทำงาน
- ข. การแข่งขัน
- ค. การทำความดี
- ง. ความสามารถ

21. ข้อใดมีความหมายสัมพันธ์กับสำนวนข้างต้น

- ก. อดเปรี้ยวไว้กินหวาน
- ข. ลำบากก่อนแล้วนอนสบาย
- ค. รักดีห้ามจู้รักชั่วห้ามเสา
- ง. ถูกทุกข้อ

22. การปฏิบัติตามสำนวนดังกล่าวควรยึดหลักข้อใด

- ก. ความอดทน
- ข. ความมุ่งมั่น
- ค. ความเข้มแข็ง
- ง. ความกล้าหาญ

จากสำนวนจงตอบคำถามข้อ 23-24

กระเซอกันรู้

23. สำนวนนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การใช้จ่าย
- ข. การพูดจา
- ค. การอดออม
- ง. การแต่งตัว

24. สำนวนนี้สัมพันธ์กับสิ่งใดมากที่สุด

- ก. คำพูด
- ข. ความคิด
- ค. ความรู้สึก
- ง. การกระทำ

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 25-27

ไข่ลูก ต้นไม้ที่ไม่ได้ดูแลรักษาก็จะเหี่ยว
เฉาตายไป หากเราหมั่นรดน้ำพรวนดิน และใส่
ปุ๋ย ต้นไม้ก็จะเติบโตสามารถออกดอกให้เราชื่น
ชม และออกผลให้เรากิน มะม่วงที่เรากินเมื่อ
วานก็เก็บจากต้นนี้แหละ

25. จากข้อความผู้พูดมุ่งหวังสิ่งใดมากที่สุด

- ก. แนะนำลูก
- ข. ส่งสอนลูก
- ค. พูดคุยกับลูก
- ง. ดูแลต้นไม้

26. ข้อความนี้สัมพันธ์กับสถานที่ใด

- ก. สวนหย่อมริมทาง
- ข. สวนสาธิตการเกษตร
- ค. สวนสาธารณะ
- ง. สวนหลังบ้าน

27. ข้อความนี้ให้แก่วิดีความใด

- ก. การพูดจา
- ข. การเลี้ยงดูลูก
- ค. การเอาใจใส่ในงาน
- ง. ถูกทุกข้อ

จากข้อความจงตอบคำถามข้อ 28-30

มะลิงามตา สดชื่นอร่าม เมื่อได้ดม
ดม ดอกเข็มมากมวลง หลากกลิ่นฉันทม
เพียงได้เชยชม แสนสุขฤดี

28. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. ดอกไม้
- ข. พรรณไม้
- ค. ความสุข
- ง. ความงาม

29. ข้อใดเรียงลำดับความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง

- ก. เข็ม – เชยชม - งามตา
- ข. เข็ม – ดอมดม - สดชื่น
- ค. มะลิ – ดอมดม - สดชื่น
- ง. ลิ้นทม – เชยชม - สดชื่น

30. ผู้แต่งเพลงมีทัศนะอย่างไรต่อดอกไม้

- ก. ความรัก
- ข. ความหลงใหล
- ค. ความภูมิใจ
- ง. ความชื่นชม

ตอนที่ 2 แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อหนังสือพิมพ์

ข่าวที่ 1 ใช้ตอบคำถามข้อ 31

“พิชญ์” ถูกมองเป็นเกย์ป้ายประชาชนตัดสิน

โชว์ฝีมือการแสดงในหนังเรื่อง “รักแห่งสยาม” จนหลายคนชม แต่นักแสดงหนุ่ม “พิชญ์” วิชญ์วิสิฐ หิรัญวงศ์กุล ก็ยังเจอกระแสข่าวลบเข้าหาตัว โดยเฉพาะภาพที่หลายคนมองว่าเป็นเกย์ และเกาะเห่ไปกับหนุ่มหล่อ “มาริโอ้ เมาเร่อ” ซึ่งเจ้าตัวว่า “ผมเป็นคนของประชาชนไปแล้วยังงี้ก็แล้วแต่จะคิดตัดสินใจเอาเองแล้วกัน เราอยู่ตรงนี้เราสบายกับงานเราว่าเราทำอะไรอยู่แล้ว เราทำทุกวันนี้เพื่ออะไร เพื่อใคร เท่านั้นก็เป็นความสุขแล้ว” “ถามว่าซีเรียสมั้ย ผมไม่ซีเรียสเลยเพราะข่าวบางข่าวมันไม่มีอะไรเลย อย่างเช่นข่าวเกาะเห่กับมาริโอ้ บางทีเรายืนอยู่ตรงจุดนี้ ข่าวที่เข้ามามันส่งผลไหม เราก็เลือกได้ ดังนั้นคำติเกี่ยวกับงานมันเป็นสิ่งที่ดีที่เราควรจะได้รับ ส่วนข่าวที่ไม่มีมูลความจริงก็มองเป็นเรื่องตลกซ้ำๆครับ”

(ข่าวสด. 1 พฤษภาคม 2551)

31. ข้อใดคือวิธีการนำเสนอที่ใช้ให้สนใจอ่านข่าวนี้

- ก. การลงรูปถ่ายส่วนตัว
- ข. การพาดหัวข่าวถึงผลงาน
- ค. เนื้อหาข่าวกล่าวถึงชื่อคู่กรณี
- ง. การพาดหัวข่าวด้วยภาษาสะกดตา

ข่าวที่ 2 ใช้ตอบคำถามข้อ 32-34

“เก่ง” ไชว์ของ! ร้องและโปรดิวิซ์

อายุยังน้อยแต่ “เก่ง” ธนดล สุกัณหะเกตุ นักร้องนำวง “อินเฟมัส” ค่ายอะบอริจิน ในเครืออาร์เอส ความสามารถล้นตัว เพราะนอกจากไชว์เสียงร้องแล้ว เก่ง ยังนั่งแท่นโปรดิิวเซอร์เองด้วย ซึ่งเก่งเผยว่า “ภูมิใจมากครับที่ผู้ใหญ่ไว้วางใจให้ผมเป็นนักร้องนำแล้วกับหน้าที่โปรดิิวเซอร์อัลบั้มเองด้วย ผมยังจำวันที่พี่เค้าเรียกไปคุยว่าจะให้ผมเป็นโปรดิิวเซอร์อัลบั้มนี้ได้อยู่เลย รู้สึกภูมิใจและดีใจมากแค่ไหน มันเหมือนกับเราได้ก้าวขึ้นมาอีกสเตปหนึ่งของการทำงานเลยครับ ทุกเพลงในอัลบั้มนี้ผมและเพื่อนในวงทุกคนมีส่วนร่วมช่วยตลอด เรียกว่าทุ่มเทกันสุดๆครับ”

(ไทยรัฐ. 5 เมษายน 2551 หน้า 35)

32. ข้อใดคือวิธีการนำเสนอข่าวนี้ให้ผู้อ่านสนใจอ่านข่าวนี้
 - ก. รูปเก่งแสดงอารมณ์ทำท่าย
 - ข. พาดหัวข่าวด้วยการใช้ภาษาสะกดตา
 - ค. การพาดหัวข่าวแสดงความยกย่องความสามารถนักร้อง
 - ง. ถูกทั้ง 3 ข้อ
33. นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดจึงพาดหัวข่าวข้างต้น
 - ก. เพราะเป็นคำที่ตลกขบขัน
 - ข. เพราะเป็นความแปลกใหม่
 - ค. เพราะเป็นคำที่กระตุ้นความอยากรู้
 - ง. เพราะเป็นคำแสดงภาพบรรยายชัดเจน
34. ข้อใดคือจุดประสงค์แฝงในการเสนอข่าว
 - ก. โปรโมตนักร้องใหม่
 - ข. โปรโมทวงดนตรีใหม่
 - ค. โปรโมทอัลบั้มใหม่
 - ง. โปรโมทโปรดิิวเซอร์ใหม่

ข่าวที่ 3 ใช้ตอบคำถามข้อ 35-36

“เจ๊ียบ” ปองท่าแท้ง น้อยใจ-โดนกุ”ข่าว”

“โดยนิสัยเจ๊ียบไม่ค่อยชอบไปไหน พี่ที่ดูแลฉันเตอร์ที่ดูแลเจ๊ียบเขาเลยเรียกเข้าไปคุยว่าให้ออกงานบ้าง หลังๆก็เลยเริ่มออกตอนนี่ก็เริ่มปรับแล้วว่าต้องไปงานโน้นงานนี้ให้สัมภาษณ์บ้างคะ” ดาราสาว “เจ๊ียบ” พิจิตตรา สิริเวชชะพันธ์เผยถึงเรื่องที่ช่วงหลังๆหายหน้าหายตาไม่ค่อยออกงาน เกี้ยวใหม่ว่าไม่อยากเป็นข่าวเลยไม่ค่อยอยากให้สัมภาษณ์ “บางที่มันก็มีน้อยใจแบบเขียนอะไรที่เราไม่รู้เรื่อง มันก็มีน้อยใจนั่นนี่ แต่โอเคก็เข้าใจ” ข่าวไหนที่ทำให้เจ๊ียบ “อย่างช่วงปีใหม่ที่ผ่านมามีข่าวว่าเจ๊ียบท้อง ไปทำแท้ง ซึ่งจริงๆแล้วตัวเจ๊ียบไม่เท่าไรหรอก แต่ผลกระทบมันไปถึงที่บ้าน คุณแม่เครียดว่าทำไมถึงมีข่าวแบบนี้ หรือว่าเราไปพูดสื่อในแนวนั้นหรือเปล่า บางทีเราเป็นเด็กที่พูดไม่รู้เรื่องหรือเปล่า เลยคิดว่าเราพูดน้อยๆหน่อยก็ดี”

พิจิตตรา สิริเวชชะพันธ์

(ข่าวสด. 1 พฤษภาคม 2551 หน้า 17)

35. ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญของการพาดหัวข่าวว่า “เจ๊ียบปองท่าแท้ง”

- ก. แสดงถึงความน่าเห็นใจ
- ข. แสดงถึงเรื่องลับๆของดารา
- ค. แสดงถึงความโหดร้ายทารุณ
- ง. แสดงถึงความผิดปกติทางจิตใจ

36. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากข่าวนี้

- ก. ข่าวดารามีแต่ข่าวลบ
- ข. ข่าวไม่เป็นความจริงเสมอไป
- ค. ข่าวเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ 100%
- ง. ข่าวคือสิ่งที่นักข่าวสร้างขึ้นทั้งหมด

ข่าวที่ 4 ใช้ตอบคำถามข้อ 37-41

“คุณ” รับสภาพ อยู่ค่ายดั่งอดีต

เป็นหนุ่มเนื้อหอม งานยังรุมเข้ามาไม่หวาดไม่ไหว
ล่าสุดยังเป็นฟรีเซ็นเตอร์เครื่องตี๋ยี่ห้อดัง สเปคซ์ ด้วย ที่มา
พร้อมร่างกายฟิตปั๊กมากกว่าเดิม สำหรับหนุ่มคุณ-นิชคุณ
หรรษกุล เมื่อมีโอกาสเลยสอบถามความคืบหน้าหลังต้องซ่อม
หนักเตรียมตัวเป็นศิลปินภายใต้ค่ายเจวายพีทีเกาหลี “ถึงจะฝึก
หนัก แต่มันก็ฟรีด้นะครับ เพราะพวกเราเหมือนเป็นพาร์ทเนอร์
กัน ค่ายเองให้อะไรคุณ คุณก็ให้อะไรค่ายกลับ ก็ต้องให้ความ
ตั้งใจให้ความสามารถ ถามว่าอดีตมัย ก็มีบ้าง เพราะพวกเรายังเป็นเด็กครับ ข้ามวัยเรียนมา อย่างถ้า
ไปเรียนอย่างนี้ ผมก็ออกไปเที่ยวกับเพื่อนได้ แต่พอเข้าค่ายแล้ว มันไม่มีเวลา อดีตมัย ก็มีบ้าง แต่ก็
ยอมรับได้ครับเพราะถือว่าผมเลือกแล้วว่า จะเข้ามาทำงานตรงนี้ ไม่มีปัญหาค่ะ ส่วนผลงานเพลงของ
ผมทุกคนคงสงสัยว่าทำไมถึงหายเงียบไป ตอนนี้อยู่กำลังเตรียมงานอย่างหนักทีเดียว เรียนเต้น 3 ชม.
เรียนตีลังกาอีก 2 ชม. เข้าห้องอัดด้วย ทางค่ายเจวายพีทีเตรียมงานเพลงกันอยู่ ค่ายกำลังหาเวลาที่ลง
ตัวสำหรับเรามากที่สุด ตอนนี้อยู่เตรียมงานให้ วันเดอร์ เกิร์ล กันอยู่ครับ อีกไม่นานคงได้เจอกัน
แน่นอนครับ” คุณกล่าว

‘คุณ’ รับสภาพ อยู่ค่ายดั่งอดีต!

(เดลินิวส์. 21 พฤษภาคม 2551 หน้า 33)

37. ข้อใดคือวิธีที่ใช้ในการนำเสนอให้น่าสนใจอ่านมากที่สุด

- ก. พาดหัวข่าวถึงปัญหาการร่วมงานกับค่ายเพลง
- ข. เนื้อหาข่าวเสนอการเรียนเพิ่มเติม
- ค. พาดหัวข่าวสภาพการทำงานที่แออัด
- ง. ภาพบรรยากาศการทำงาน

38. ข่าวต้องการนำเสนอเรื่องอะไร

- ก. คุณเรียนเต้นเพิ่มเติม
- ข. คุณอยากกลับไปเป็นเด็ก
- ค. คุณเป็นฟรีเซ็นเตอร์สเปคซ์
- ง. การทำงานร่วมกับค่ายเพลง

39. เพราะเหตุใดจึงเลือกใช้ภาพคุณที่มีที่เห็นใบหน้าอย่างชัดเจน

- ก. เพราะคุณหน้าตาดี
- ข. เพราะนำภาพคุณมาขายต่อได้
- ค. เพราะคุณมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก
- ง. เพราะเป็นความต้องการของคุณเอง

40. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

- ก. การเอาใจใส่ตนเอง
- ข. การทำงานแข่งกับเวลา
- ค. การมองโลกในแง่ดี
- ง. การตั้งใจทำในสิ่งที่เลือก

41. นักเรียนได้ข้อคิดในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างไร

- ก. การรู้จักแบ่งปัน
- ข. การรู้จักแบ่งเวลา
- ค. การร่วมมือร่วมใจกันทำงาน
- ง. การรับผิดชอบหน้าที่ของตนให้เต็มที่

ข่าวที่ 5 ใช้ตอบคำถามข้อ 42-44

“เคลลี่” กระอักปะ “ป้อ” ถูกฟาดด้วย “คมแฝก”

รับแต่บทหนุ่มสำอางเรียบริยแสนดี ล่าสุดนักแสดงหนุ่ม “เคลลี่ ณะพัฒน์” ได้ฉีกบทเล่นบู๊ในละคร “คมแฝก” โดยเผยว่า “การถ่ายทำละครบู๊ในเรื่องต้องมีการใช้อาวุธเป็นคมแฝก คมแฝกเป็นไม้ยาวประมาณเท่าท่อนแขน มีเหลี่ยม 4 เหลี่ยม ซึ่ง 2 เหลี่ยมจะคม ส่วนอีก 2 เหลี่ยมจะฉูดออก” “ตัวผมจะมีฝีมือคมแฝกเหนือชั้น ไม่มีใครสู้ได้ ในเรื่องผมกับป้อ(ณฐวุฒิ สະกิตใจ) ต้องปะทะกันด้วยคมแฝกตลอด ฉากนี้ไปถ่ายแล้วเหนื่อยสุดเลย ตอนถ่ายเป็นอาวุธจริงครับ เป็นไม้ท่อนหนึ่งซึ่งมีความหนักและแข็งแล้วเราต้องควงไปควงมา บางครั้งก็ฟาดหัวตัวเองบ้าง ขนาดเป็นของปลอมก็เจ็บครับ เพราะเป็นโฟม แต่เราก็ทำให้มันมีความแข็งแรงมีน้ำหนัก ซึ่งข้างในโฟมจะเป็นท่อพีวีซีครับ”

(ข่าวสด. 9 พฤษภาคม 2551 หน้า 19)

42. ข้อใดคือวิธีดึงดูดความสนใจให้อ่านข่าวนี้
- เนื้อหาข่าวแสดงการต่อสู้
 - ภาพเคลลี่ยืนดีกับการรับบท
 - ฟาดหัวข่าวเคลลี่มีเรื่องกับป้อ
 - ฟาดหัวข่าวเคลลี่ได้รับบาดเจ็บจากละคร
43. ข้อใดคือเหตุผลในการใช้ของข้อความ “เคลลี่กระอักปะป้อ ถูกฟาดด้วยคมแฝก” เป็นที่ดึงดูดความสนใจ
- เพราะแสดงถึงความสนุกสนาน
 - เพราะแสดงถึงการทะเลาะเบาะแว้ง
 - เพราะแสดงถึงความมีเจื่อนำลึกลับ
 - เพราะแสดงถึงการบาดเจ็บระหว่างถ่ายทำ
44. ข้อใดน่าจะเป็นจุดประสงค์แฝงของการเสนอข่าวนี้
- กระตุ้นเรตติ้งละคร
 - ต้องการเพิ่มแฟนคลับเคลลี่
 - รายงานการบาดเจ็บในละคร
 - ต้องการเพิ่มแฟนคลับป้อ

ข่าวที่ 6 ใช้ตอบคำถามข้อ 45-46

“ไก่” ทำงานมีความสุข-เมินปัจจัยรอบข้าง

“จำนวนของคนในบริษัทไม่ได้มีผลต่อการทำงานของเรามากเท่าตัวเราต่างหากที่มีผลต่อตัวเราค่ะ” ผู้ประกาศสาว “ไก่” มีสุข แจ่มมีสุข กล่าว เมื่อถูกสัมภาษณ์เรื่องในช่วงนี้ผู้ประกาศข่าวช่อง 3 ดุหนาดตา ต้องมีการแฉกที่เพิ่มขึ้นหรือเปล่า แล้วก็กล่าวต่อว่า “ทำงานทุกครั้งถ้าเราคิดแต่ปัจจัยรอบข้างเราจะว่าวุ่นไม่อยู่กับตัวเอง คอยวิ่งตามทุกเรื่อง สุดท้ายก็ไม่เกี่ยวเลย ต่อให้มีเป็นพันคนขอให้เราทำงานให้มีความสุข” “แต่ไก่รู้สึกดีอย่างคือนายประวิทย์ (มาลีนันท์) เหมือนเป็นศูนย์กลาง นายจะพูดเสมอว่าเราเป็นครอบครัวเดียวกัน การที่ทำแต่ละรายการ ทุกรายการมีจุดเด่นมีคอนเซ็ปต์ ทุกคนที่ทำก็รับผิดชอบหน้าที่ของตัวเอง เราอยู่กันแบบเกื้อกูล เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ ความเป็นบุคลิกของคนหนึ่ง ความเป็นบุคลิกของสถานีช่อง 3 กำหนดด้วยเวลา ถ้าเขาไม่มีความสุขก็จะอยู่ไม่ได้หรอก”

มีสุข แจ่มมีสุข

(ข่าวสด. 9 พฤษภาคม 2551 หน้า 19)

45. นักเรียนได้แนวปฏิบัติในการรับผิดชอบหน้าที่ของตนอย่างไร

- ก. การทำงานแข่งกับผู้อื่น
- ข. การทำงานอย่างมีความสุข
- ค. การเลือกทำงานในบริษัทใหญ่ๆ
- ง. การทำงานตามความพอใจ

46. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของการทำงาน

- ก. การเกื้อกูลกันในที่ทำงาน
- ข. การเอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน
- ค. การทำงานแข่งกับผู้อื่น
- ง. การเอาใจใส่หัวหน้างาน

ข่าวที่ 7 ใช้ตอบคำถามข้อ 47-50

“แทค” ออกโรงเตือน “สิงห์อมควัน”

ปากแดง..แดงเพราะไม่แตะ “บุหรี่” แทค-ภรณ์ยู โจนนวุฒิธรรม นักร้องนำค่ายอาร์เอส ยังยึดถือการเป็นฟรีเซ็นเตอร์ “รณรงค์ให้ความรู้ด้านกฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ” เตือนสิงห์อมควันสูบบุหรี่ให้เป็นที่เป็นทาง ซึ่งแทคเผยว่า “หลังจากมีพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ออกมาห้ามสูบในที่สาธารณะ ก็ยังมีผู้ฝ่าฝืนและทำผิดกฎหมายเนื่องจากความไม่รู้กฎหมาย โครงการนี้จึงให้ความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ครับ ผมในฐานะที่เข้าร่วมโครงการนี้ อยากฝากถึงผู้สูบบุหรี่ให้ช่วยปฏิบัติตามกฎหมายด้วยครับ”

(ไทยรัฐ. 7 เมษายน 2551 หน้า 29)

47. ข้อใดคือสารที่ต้องการสื่อไปยังผู้อ่าน

- ก. แทครับงานเป็นฟรีเซ็นเตอร์บุหรี่
- ข. แทคริเริ่มโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่
- ค. แทคเตือนให้คนสูบบุหรี่ให้สูบเป็นที่เป็นทาง
- ง. แทครณรงค์ให้ความรู้ด้านกฎหมายการสูบบุหรี่

48. ข้อใดตรงกับกลุ่มเป้าหมายในโครงการนี้มากที่สุด

- ก. วัยรุ่นที่สูบบุหรี่
- ข. วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่
- ค. วัยทำงานที่สูบบุหรี่
- ง. ถูกทุกข้อ

49. แทคเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านใด

- ก. การไม่สูบบุหรี่
- ข. การเลิกสูบบุหรี่
- ค. การดูแลสุขภาพ
- ง. การไม่เลื่องงาน

50. นักเรียนได้ความรู้ได้จากข่าวนี้

- ก. บุหรี่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย
- ข. การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อร่างกาย
- ค. การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะผิดกฎหมาย
- ง. การสูบบุหรี่มีความผิดตามกฎหมาย

ข่าวที่ 8 ใช้ตอบคำถามข้อ 51-52

“เบลล์” ผ่านนาทิดีคิดสั้น ผ่าปัญหาทำเข้มแข็ง

เพราะเกิดปัญหากับงาน ทำให้นักร้องสาว “เบลล์ ไซนาคอลล” สุภัชญา
ลัทธิโสภณกุล เกิดอาการเครียดมากถึงขั้นคิดสั้นฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาแต่แล้ว
ก็ได้กำลังใจที่ดีจากครอบครัว เพื่อน และแฟนคลับ ทำให้ลุกขึ้นสู้ “ตอนนี้สภาพ
จิตใจของเบลล์ดีขึ้นแล้ว ตอนที่ตัดสินใจทำตอนนั้นมันเครียด คิดอะไรไม่ออก คิด
แต่ว่าเราทำให้คนอื่นเดือดร้อน ตอนนี้เราผ่านมาได้ ทำให้เบลล์ได้ข้อคิดอะไรหลาย
อย่าง คือถ้าเราหนีปัญหาเราก็ต้องหนีไปตลอดให้เราเข้มแข็งขึ้น วันที่เบลล์ดีขึ้นยัง
คิดว่าถ้าเราจากโลกนี้ไปแล้วคนที่ยังอยู่ก็แบกรับภาระที่เหลืออยู่เหมือนกับเราเห็นแก่ตัว เบลล์ขอบคุณเรื่อง
นี้ด้วยเข้าไปทำให้เบลล์เข้มแข็งขึ้น มีความรู้สึกอีกด้านหนึ่ง มีกำลังใจที่จะทำสิ่งดีให้สังคม ซึ่งเราแข็งแรงได้
ถึงทุกวันนี้เพราะคนที่เรารัก

(ข่าวสด. 2 พฤษภาคม 2551 หน้า 17)

51. เป้าหมายสำคัญของการพาดหัวข่าวข้างต้นคือข้อใด

- ก. เพื่อแสดงเรื่องลับของดารา
- ข. เพื่อให้ดูเหมือนละครชีวิต
- ค. เพื่อรายงานข้อเท็จจริง
- ง. เพื่อแสดงถึงความขัดแย้ง

52. แนวปฏิบัติเมื่อเผชิญปัญหาข้อใด

- ก. การไม่หนีปัญหา
- ข. การหาวิธีระบายความเครียด
- ค. การสร้างกำลังใจให้ตนเอง
- ง. การหันมาทำสิ่งดีให้สังคม

ข่าวที่ 9 ใช้ตอบคำถามข้อ 53-55

“สเตฟาน” ชี้อทองสร้างอนาคต

ถูกหาว่าเป็นพระเอกจอมงก “สเตฟาน” สันติ วีระบุญชัย ก็ยึดอภิมารับ “ดีครับซึ่งก็มีเงินดีกว่าใจดีแล้วจนจริงๆผมเป็นคนใจดีนะไปไหนชอบให้ทิปตลอด และก็ทำบุญตลอดด้วย แต่ถ้ามันเป็นเรื่องไร้สาระจริงๆผมจะไม่ให้ไง อย่างจะโกง ผมก็ต้องงกสิเรื่องอะไรจะให้ง่ายๆ ส่วนมากเวลาผมทำงานได้เงินแล้วจะเอาไปซื้อทองเก็บไว้ ตอนนี้ก็มีอยู่พอสมควรแล้วครับ” เตรียมทองไว้เป็นสินสอดสู่ขอหวานใจ “น้ำฝน-กณณภรณ์” หรือเปล่า? สเตฟานตอบเสียงดังฟังชัด “ไม่ครับ ส่วนมากจะเก็บไว้เป็นทุนดีกว่าครับ บางคนแต่งงานไปสร้างตัวยังไม่ได้เลยสินสอดหมดไปแล้ว เราไม่ได้สร้างตัวเพื่องานแต่งงานอย่างเดียว ผมสร้างเนื้อสร้างตัวเพื่อครอบครัวของผม และการอยู่สบายของผมและฝนในอนาคตด้วยครับ

สันติ วีระบุญชัย

(ข่าวสด. 22 พฤษภาคม 2551 หน้า 17)

53. ข้อใดคือวิธีดึงดูดความสนใจให้อ่านข่าวนี้

- ก. เนื้อความว่าสเตฟานจอมงก
- ข. ภาพสเตฟานใส่สร้อยทองที่คอ
- ค. พาดหัวข่าวเรื่องจัดงานแต่งงาน
- ง. พาดหัวข่าวเรื่องเตรียมสร้างอนาคต

54. เพราะเหตุใดหนังสือพิมพ์จึงนำเสนอข่าวนี้

- ก. เพราะผู้อ่านเป็นแฟนคลับสเตฟาน
- ข. เพราะผู้อ่านสนใจอนาคตของสเตฟาน
- ค. เพราะผู้อ่านสนใจเรื่องการแต่งงานของดารานาง
- ง. เพราะผู้อ่านต้องการข้อมูลเชิงกำไรเพื่อซื้อทอง

55. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากข่าวนี้

- ก. ควรสร้างตัวเพื่ออนาคต
- ข. ควรมีทุนในการแต่งงาน
- ค. ควรซื้อทองเพื่อเก็บกำไร
- ง. ควรซื้อทองเพื่อใช้ในงานแต่งงาน

ข่าวที่ 10 ใช้ตอบคำถามข้อ 56-60

หลอก เข้ย! ทำหนุ่มๆหลงกันทั่ว
เมืองยังไม่พอ สองสาว ไฟร์-มด ค่าย
กามิกาเซ่ในเครืออาร์เอสจัดมุก

“หลอกเด็ก” มาใช้ระหว่างถ่ายทำมิวสิกฯ
เพลง “ละลาย” ในอัลบั้ม ไฟร์-มด อิน
วันเดอร์แลนด์ เดียวจะหาว่าไม่! บุกไป
ดูมุกสด น้องไฟร์กะน้องมดถึงสตูดิโอ
เฟรม มีเท่าไรเร่งัดมาใช้ไม่ด..ด เพราะต้อง
ปะทะน้องๆแก๊ง “ดรีมทีม” เด็กตั้ง 10 คน
ใช้ความสวยความสาวปราบคงไม่อยู่หมัด
เท่าใช้ “มุก” หลอก(ล่อ)เด็กๆ สุดท้าย
ไฟร์-มด ก็ปราบซะเรียบ “รู้สึกเหนื่อยและ
ยากที่สุดตั้งแต่เคยถ่ายทำมิวสิกฯมาเพราะ

ต้องเจอกับน้องๆดรีมทีม “แต่ละคนชนมาก เราสองคนเลยต้องคอยหลอกล่อ ไฟร์จะคุ้นเคยกับน้องๆมากกว่า
แต่มดจะเป็นฝ่ายสนับสนุน อยากเล่นอะไรก็เล่นด้วย น้องๆสนุกมากกับฉากที่มีตัวโบโซ่นักมายากล ลูกบอล
ลูกโป่ง รับรองว่าใครได้ดูมิวสิกฯแล้วจะชอบความน่ารักของน้องๆค่ะ” ติดตามมิวสิกฯเพลงละลายได้ 12
เม.ย.นี้

(ไทยรัฐ. 8 เมษายน 2551 หน้า 35)

56. ข้อใดคือสารที่ต้องการสื่อไปยังผู้อ่าน

- ก. การถ่ายทำมิวสิกฯเพลงละลาย
- ข. ไฟร์-มดชอบความน่ารักของน้องๆ
- ค. การถ่ายทำมิวสิกฯเพลงของแก๊งดรีมทีม
- ง. งานเลี้ยงระหว่างไฟร์-มดกับแก๊งดรีมทีม

57. ข้อใดวิธีดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมากที่สุด
- ก. การเลือกใช้ภาพเด็กๆ
 - ข. การเลือกใช้ภาพโฟร์-มด
 - ค. การเลือกใช้คำสลับสีขาวและดำ
 - ง. การเลือกใช้คำว่า “โฟร์-มด หลอกเด็ก”
58. จุดประสงค์ของข้อความพร้อมกับเครื่องหมาย คำถาม“โฟร์-มดหลอกเด็ก !!?” น่าจะหมายถึงอะไร
- ก. ให้ผู้อ่านเกิดความสงสัย
 - ข. เพื่อนำไปสู่การกระทำผิด
 - ค. ให้ผู้อ่านคิดว่าโฟร์-มดล่อลวงเด็ก
 - ง. ให้ผู้อ่านคิดว่าโฟร์-มดมีแผนเด็ก
59. จุดประสงค์แฝงของการนำเสนอข่าวนี้คืออะไร
- ก. โปรมทมิวลิด
 - ข. โปรมทอัลบั้มใหม่
 - ค. โปรมทหนังดรีมทีม
 - ง. โปรมทการสัมภาษณ์พิเศษ
60. โฟร์-มด เป็นตัวอย่างในการทำงานร่วมกับเด็กๆ ได้หรือไม่
- ก. ได้ เพราะมีนิสัยรักเด็ก
 - ข. ได้ เพราะเข้าใจวิธีทำงานกับเด็กๆ
 - ค. ไม่ได้ เพราะทำงานในช่วงเวลาสั้นๆ
 - ง. ไม่ได้ เพราะเด็กๆกลุ่มนี้เป็นนักแสดง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อชื่อสกุล	นางสาวนันทน์หทัย อุบล
วันเดือนปีเกิด	25 พฤศจิกายน 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/60 หมู่บ้านสิริธร หมู่ 5 ถนนลำลูกกา ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 12130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2534	ประถมศึกษา จากโรงเรียนสตรีวรรณาทบางเขน
พ.ศ.2540	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนราชวินิตบางเขน
พ.ศ.2544	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ.2545	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ.2552	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ